

บทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

2561

ลิขสิทธิ์ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

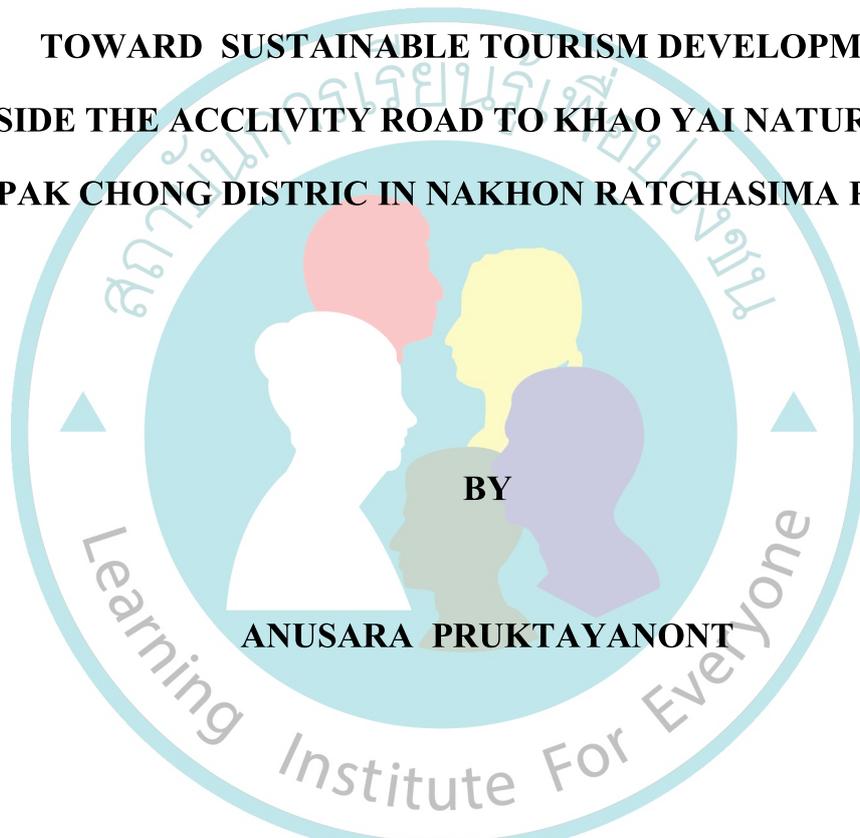
บทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

**LEARNING LESSONS FROM THE POWER OF CIVIL SOCIETY
TOWARD SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT
BESIDE THE ACCLIVITY ROAD TO KHAO YAI NATURAL PARK
AT PAK CHONG DISTRICT IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE**

BY

ANUSARA PRUKTAYANONT

**THE THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN THE PROGRAM OF
INTERGRATED LOCAL DEVELOPMENT MASTER OF ARTS
FACULTY OF GRADUATE STUDY
LEARNING INSTITUTE FOR EVERYONE (LIFE)**

2018

วิทยานิพนธ์เรื่อง (Title)	บทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ผู้วิจัย	อนุสรฯ พฤตยานันต์
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.เฉลิมเกียรติ สุวรรณวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.สาคร มหาหิงค์

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต)

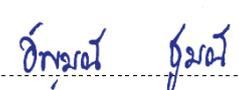
ลงชื่อ กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
(ดร.ศรีปริญญา ฐูประจาง)

ลงชื่อ กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
(ดร.เฉลิมเกียรติ สุวรรณวัฒน์)

ลงชื่อ กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)
(ดร.สาคร มหาหิงค์)

ลงชื่อ กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา)
(รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ)

ลงชื่อ กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา)
(ดร.สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์)

ลงชื่อ เลขานุการ
(อาจารย์ อัญมณี ชุมณี)

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง	บทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ชื่อผู้เขียน	อนุสรุ พุทธิยานันต์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.เฉลิมเกียรติ สุวรรณวิณะ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.สาคร มหาหิงค์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา (2) เพื่อศึกษาพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยการฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา (3) เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติการพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย มีดังนี้สภาพปัจจุบันของการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อุโมงค์ต้นไม้ถูกตัดในการขยายถนนของกรมทางหลวงทำให้ธรรมชาติและความสะดวกสบายหายไป ก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจของคนในสังคมเป็นวงกว้าง และปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อ ทั้งระดับชุมชนและภูมิภาค จากพลังประชาสังคมรอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ฝั่งอำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เกิดแนวความคิดที่ยึดแนวทางของสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงดำเนินงาน โครงการเพื่อแก้ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้ผลสำเร็จเป็นต้นแบบ โดยการตั้งคิดว่า “เขาใหญ่เที่ยวได้ทั้งปี” เพื่อทำการปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกที่สวยงามในแต่ละฤดูกาล สองข้างทางถนนสายต่าง ๆ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นโครงการส่งเสริมสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในฤดูที่มีนักท่องเที่ยวเบาบาง ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีเงินหมุนเวียนภายในชุมชน สู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวทางที่เหมาะสมของการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากพลังประชาสังคมนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา จากการขยายถนน ทำให้มีการตัดคูโมงค้ต้นไม้ จากการศึกษาโครงการตามแนวพระราชดำริเห็นได้ว่า ทุกโครงการทำเพื่อบำรุงฟื้นฟูป่าไม้ แสวงหาแนวทางและวิธีการที่เรียบง่าย ประหยัด เหมาะสม โดยการปลูกป่าทดแทนให้ได้ประโยชน์อันประเสริฐ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต การเตรียมการที่จะจัดงบประมาณมาให้ดำเนินการเนื่องจากโครงการนี้ตรงกับนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกระทรวงต่าง ๆ แต่ต้องระงับเพราะติดขัดเรื่องการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ จึงจำเป็นต้องยกเลิกการปลูกต้นไม้ในถนนสายอื่น ๆ

ผลการศึกษาจากการปฏิบัติการพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ก่อนการจัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการมหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสนเขาใหญ่ ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 นั้น ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อช่องทางต่าง ๆ มากมาย ด้วยความร่วมมือร่วมใจ จากพลังประชาสังคม ทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกินความคาดหมายประมาณ 1,200 คน การให้เขียนชื่อและคำอธิฐานติดเป็นป้ายไว้ที่ต้นคุณสีชมพูที่ตนปลูก เป็นการสร้างความผูกพัน มีความรู้สึกรัก และห่วงแหน ร่วมกันดูแลให้เป็นคู่มองค้ต้นคุณสีชมพูที่สวยงาม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างความยั่งยืนให้แก่การท่องเที่ยวต่อไปในอนาคตนั้น เห็นได้ว่าพลังประชาสังคมมีบทบาทในการแก้ปัญหา ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ พลังประชาสังคมจากกิจกรรมในครั้งนี้เปรียบเหมือนการเยียวยาความรู้สึกของคนในสังคมจากผลกระทบในการตัดคูโมงค้ต้นไม้ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของสังคมเป็นวงกว้าง ทุกภาคส่วนต้องมีเป้าหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคี เป็นประชาธิปไตย และมีคุณธรรม ประจําใจ พลังประชาสังคมจะมากได้นั้น จำเป็นต้องปลูกจิตสำนึกในบทบาทความเป็นเจ้าของ รับทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ มีการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกัน มีจิตสาธารณะ นึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

คำสำคัญ : พลังประชาสังคม, การมีส่วนร่วม, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

Thesis Title	Learning Lessons from the Power of Civil Society Toward Sustainable Tourism Development Beside the Acclivity Road to KhaoYai National Park at Pak Chong Distric in Nakhon Ratchasima Province.
Researcher	Anusara Pruktayanont
Degree	Master of Art
In the Program of	Integrated Local Development
Year	2017
Principal Thesis Advisor	Dr.Chaloemkiat Suwanwattana
Associate Thesis Advisor	Dr.Sakorn Mahahing

The purposes of this study are to (1) study the natural rehabilitation of both sides of the acclivity road to Khao Yai National Park at Pakchong District in Nakhon Ratchasima Province (2) study the power of Thai civil society for sustainable tourism development by the rehabilitation of the two sides of the roads up to KhaoYai National Park, Pakchong District, NakhonRatchasima (3) study the result of power of civil society performance for sustainable tourism development by the rehabilitation of the two sides of the roads up to KhaoYai National Park Pakchong Distric in Nakhon Ratchasima province.

The results of this study show the current state of natural rehabilitation of both sides of the road to KhaoYai National Park, Pakchong District, NakhonRatchasima Province. Tree tunnels were cut down during the highway extension. As a result, loss of nature and the beautiful place has a mental effect on the society in a wide range along with problems arising from the economy of the country that have an effect on both community and regional sectors. By the power of civil society around KhaoYai National Park, Pakchong and Wang Nam Khiao District, NakhonRatchasima, the concept of using projects invented by King BhumibolAduljadej that successfully solve natural resources and environment problems as a model came up. The slogan “KhaoYai Traveling Whole Year Round” to plant beautiful flowers in each seasons on both sides of several roads in Pakchong

district, NakhonRatchasima Province is a project to support the environment and attract tourists during off-season months and also stimulate the economy for the community spending.

The proper way of the natural rehabilitation of both sides of the roads to KhaoYai National Park by the power of civil society relies on knowledge and understanding especially the knowing of problems arose from the highway extension, which, as a result, causing the cutting down of tree tunnels. Learning from the royal projects, it appears that every project established in order to restore forest, the simple, inexpensive and proper way is used. The forest restoration will be useful and will be a sustainable tourist attraction in the future. The preparation of budget allocation for this project is consistent with the tourism support and promotion policy of several ministries, but it had to be cancelled due to an obstruction during an asking for permission to use the land. Therefore planting trees on other roads have been cancelled.

The results show that the performance of power of civil society for a sustainable tourism development before an establishment of KhaoYai Color Streets project on August 29th 2015, there were publicized so many ways by the cooperation of power of civil society. There were 1,200 participants who attended the activity, which were over than expectation. Their names and wishes written on badges on the golden shower trees that they have planted are to make the owners feel involved with and closed to the trees. So they feel involved on helping and taking care of the pink tunnels full of beautiful golden shower trees, which will attract tourists and create sustainable tourism in the future. It can be seen that the power of civil society has a major role in solving the problems, which is working successfully.

It is suggested that the power of civil society on this project is like the method of healing people in the society from the effect of cutting down tree tunnels, which has a mental effect on society in a wide range. All sectors must have the same target along with unity, democracy and morality. To enhance the power of civil society, it is necessary to grow the consciousness of ownership and make people know the benefit from it. There should be continual activities to create the feeling of ownership, public mind and thinking about benefits of others.

Key words : Power of civil society, participation, sustainable tourism

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความอนุเคราะห์จากสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกคน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำเป็นอย่างดีโดยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ และ ดร.เฉลิมเกียรติ สุวรรณวัฒนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สาคร มหาหิงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้ความรู้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณภาคีทุกภาคส่วนในอำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถาม และให้การสนับสนุนการทำวิจัยด้วยดีตลอดการวิจัย

ขออ้อมนุชาพระคุณบิดามารดาบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาต่อผู้วิจัยมาโดยตลอด เป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตลอดมา

อนุสรฯ พุทธยานันต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างและผู้ร่วมการวิจัย.....	4
คำถามสำคัญในการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีบทเรียนการเรียนรู้.....	7
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู.....	9
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	16
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	20
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีพลังประชาสังคม.....	22
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	24
นโยบายและแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
กรอบความคิดในการวิจัย.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบในการวิจัย.....	45
วิธีการและเทคนิคในการวิจัย.....	45
ประชากรเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถานที่ในการวิจัย.....	49
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	49
ปฏิทินในการปฏิบัติงาน.....	50
4 ผลการวิจัย	
ตอนที่ 1 ประวัติข้อมูลทางธรรมชาติเขาใหญ่และอำเภอปากช่อง.....	52
ตอนที่ 2 ข้อมูลการอนุรักษ์อู๋ โมงค้ด้นไม้ การต่อต้านการขยายถนน.....	58
ตอนที่ 3 การศึกษาบริบทของผู้ร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้.....	61
ตอนที่ 4 การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของกลุ่มผู้ประกอบการ.....	69
ตอนที่ 5 กิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกกุณสีชมพูบริเวณทางขึ้นเขาใหญ่	73
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม	
อู๋ โมงค้ด้นไม้ที่มีชื่อเสียงระดับโลก.....	92
อู๋ โมงค้ด้น ไม้ที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย.....	94
รายงานการประชุมชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน.....	97
ภาคผนวก ข แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็น.....	107
ประวัติผู้วิจัย.....	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงปฏิทินการปฏิบัติงาน.....	50
4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอุโมงค์ต้นไม้.....	61
4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมชาติสองข้างทาง.....	63
4.3 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พันธุกรรมชาติสองข้างทาง.....	64

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
1. อุโมงค์ต้นไม้ Jacarandas Walk	92
2. อุโมงค์ต้นไม้ The Dark Hedges	92
3. อุโมงค์ต้นไม้ Oak Alley Plantation Tree Tunnel	93
4. อุโมงค์ต้นไม้ Natural Tree Tunnel	93
5. อุโมงค์ต้นไม้ Cherry Blossom Tunnel	94
6. อุโมงค์ต้นไม้หลังถูกตัดโค่นเหลือเพียงบางส่วน (ปี 2556).....	94
7. อุโมงค์ต้นไม้ต้นมะค่าโมง ถนนสายพิมาย – ชุมพวงจังหวัดนครราชสีมา.....	95
8. อุโมงค์ต้นไม้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา.....	95
9. อุโมงค์ต้นไม้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี.....	96

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มรดกทางทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรฐานขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่พิจารณาให้เขาใหญ่มีคุณสมบัติเป็น มรดกโลกทางธรรมชาติเขาใหญ่ เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นเพียงไม่กี่แห่งที่ได้รับการยอมรับจากยูเนสโก ให้เป็นมรดกโลก มีพื้นที่ 1,353,471.53 ไร่ คิดเป็น 2,165.55 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตครอบคลุม 11 อำเภอ 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสระบุรี จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2505 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้จัดให้มีพิธีเปิด ถนนธนะรัชต์ ซึ่งเป็นเพียงถนนสายเดียวที่จะมายังเขาใหญ่ได้ และได้สังเกตเห็นว่าบริเวณเขาใหญ่มี ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งมีความสวยงาม เหมาะใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่มีปัญหาคือ มีการตัดไม้ทำลายป่า จึงได้ให้มีการสำรวจพื้นที่บริเวณตำบลเขาใหญ่เดิม และบริเวณโดยรอบ จึงได้ตราพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2505 โดยเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้แปลก ๆ กล้วยไม้หลากหลายสายพันธุ์ที่หายากในโลก และสัตว์ป่านานาชนิด ตลอดจนธรรมชาติที่งดงาม จึงนับว่าเขาใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับความนิยมของทั้งชาวไทยและต่างชาติเป็นอย่างมาก ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และพื้นที่รอบนอกเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คนในชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยากให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวทั้งปี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และอยู่คู่กับลูกหลานสืบต่อไป (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559, หน้า 81)

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพาสีเขียวเพื่อการค้ารงชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น จากความต้องการที่มากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการเกิดมลภาวะหรือมลพิษต่าง ๆ เห็นได้จาก มีแหล่งที่พัก ร้านอาหาร แหล่งที่อยู่อาศัยทั้งใน

รูปแบบของโรงแรม รีสอร์ท คอนโดมีเนียม บ้านจัดสรร เกิดขึ้นอย่างมากมาในพื้นที่บริเวณรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เมื่อความเจริญที่เข้ามา เกิดความเสื่อมโทรมส่งผลถึงทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่และจิตใจของคนในชุมชนที่หวั่นเกรงถึงความยั่งยืนของเขาใหญ่

จากการขยายถนนระยะรัศมี ตั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึง กิโลเมตรที่ 10 ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ระยะทาง 9 กิโลเมตร ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และจิตใจของคนในสังคมเป็นวงกว้าง อุโมงค์ต้นไม้ บริเวณกิโลเมตรที่ 9-10 ถนนระยะรัศมี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และต้นไม้ใหญ่สองข้างทางที่มีอายุนับร้อย ๆ ปี ตลอดระยะทาง 9 กิโลเมตร เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว และเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชน ถูกตัดโค่นลงจากการขยายถนน (ชารา บัวคำศรี, 2556, หน้า 8) เขาใหญ่เป็นมรดกโลก ปริมาณของนักท่องเที่ยวจะหนาแน่นมากในช่วงฤดูหนาว ก็ตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน ถึง ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกๆปี ปัญหาที่เกิดขึ้นคือในช่วงฤดูแล้ง และฤดูฝน นักท่องเที่ยวมีจำนวนเบาบาง หรือน้อยมาก เมื่อเทียบกับช่วงฤดูหนาว (กระทรวงการท่องเที่ยว, 2560, หน้า 55-58) สร้างปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนโดยรอบเขาใหญ่ จากพลังประชาสังคม โดยภาคธุรกิจ ภาครัฐ และชุมชนในเขตพื้นที่รอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว และจังหวัดนครราชสีมา จึงรวมตัวกันก่อตั้งเป็นชมรม โดยใช้ชื่อ ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีความคิดริเริ่มหาแนวทางร่วมกัน ในการที่จะทำอย่างไรให้เขาใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการตั้งคำขวัญว่า “เขาใหญ่เที่ยวได้ทั้งปี” ขึ้นและร่วมกันจัดกิจกรรมนำร่องคือ โครงการ Khao Yai Color Streets มีหัตถกรรมเส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ โดยหวังว่าโครงการนี้จะเป็นโครงการที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ในฤดูแล้งที่มีนักท่องเที่ยวเบาบาง ได้ทำการปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกที่สวยงามในแต่ละฤดูกาล สองข้างทางถนนสายต่าง ๆ ในอำเภอปากช่อง โดยเริ่มต้นที่กิโลเมตรที่ 9-10 ถนนระยะรัศมี ทดแทนอุโมงค์ต้นไม้ที่ถูกตัดไป เป็นโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูส่งเสริม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการปลูกต้นไม้ริมทางหลวง ถนนระยะรัศมี ซึ่งเป็นถนนทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงธรรมชาติที่สวยงาม ในช่วงฤดูร้อน และได้มีการเปิดตัวโครงการขึ้นภายใต้ชื่อ “ต้นไม้ของแม่” ในวันเสาร์ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 ณ บริเวณ ถนนระยะรัศมีกิโลเมตรที่ 9 ถึง 10 ปลูกต้นคูณสีชมพูเป็นระยะทาง 1.2 กิโลเมตร ด้วยพลังประชาสังคม ได้แก่ ชมรมฯ กรมทางหลวงผ่านแขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานนครราชสีมา สำนักทรัพยากรป่าไม้ที่ 8 นครราชสีมา ที่ว่าการจังหวัดนครราชสีมา กองทัพอากาศที่ 2 ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจป่าไม้ ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ที่ร่วมปลูกต้นคูณสีชมพูมีภาระ

ผูกพัน โดยการให้เขียนชื่อและคำอธิบายไว้ที่ต้นคุณที่ตนปลูก สร้างจิตสำนึกความผูกพันให้ต้องบำรุงรักษาให้เติบโตต่อไป

ผู้ทำวิจัยซึ่งดำรงตำแหน่งเลขานุการ ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน ซึ่งมีส่วนในการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ โครงการดังกล่าว จึงมีแนวความคิดในการศึกษา พลังประชาสังคมและเครือข่ายทำอะไรให้ทุกภาคส่วนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทำให้เขาใหญ่เป็นของภาคประชาชน ก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ฟื้นฟู ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาพลังประชาสังคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติการของภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่วิจัย เนื้อหาวิจัย และระยะเวลาในการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่วิจัย ได้แก่ ถนนธนรัชต์ ตั้งอยู่พื้นที่กิโลเมตรที่ 9 ถึง 10 ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และผู้มีส่วนร่วม บริเวณโดยรอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ ภาคธุรกิจ ภาครัฐ นักท่องเที่ยว และคนในชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการเขียนชื่อไว้ที่ต้นคุณสีชมพู ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่
2. เนื้อหาวิจัย
 - 2.1 ศึกษาแนวความคิดในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่

2.2 ศึกษากระบวนการของพลังประชาสังคม ผู้การพัฒนารท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟู ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ใน โครงการ Khao Yai Color Streets มหัทธจรีย์เส้นทางแห่งสี่สันเขาใหญ่

2.3 ศึกษาผลการปฏิบัติการของภาคประชาสังคมผู้การพัฒนารท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ใน โครงการ Khao Yai Color Streets มหัทธจรีย์เส้นทางแห่งสี่สันเขาใหญ่

กลุ่มตัวอย่างและผู้ร่วมการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชากรที่มีส่วนร่วมและเขียนชื่อไว้ ในการปลูกต้นคูณสีชมพู ตามโครงการ Khao Yai Color Streets มหัทธจรีย์เส้นทางแห่งสี่สันเขาใหญ่ เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประกอบการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ และนักท่องเที่ยว รวม 20 ราย

คำถามสำคัญในการวิจัย

1. จะฟื้นฟู ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผู้การพัฒนารท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร
2. จะหาแนวทางของพลังประชาสังคม ในการฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้การพัฒนารท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร
3. ผลการปฏิบัติการของภาคประชาสังคมผู้การพัฒนารท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีอย่างไร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนการเรียนรู้ หมายถึง เป็นสิ่งที่เราเรียนรู้จากสิ่งที่ทำมาก่อน หากเป็นบทเรียนของตนเองจะเกิดการเรียนรู้ภายในตน แต่ถ้าจะให้ เป็นบทเรียนที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น กระบวนการถอดบทเรียนที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการสกัดเอาแก่นเนื้อ ๆ ที่สำคัญซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากกระบวนการทำงาน ความรู้ที่เป็นรูปธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็น

กระบวนการค้นหาหนทางไปสู่อนาคตที่พึงปรารถนา ด้วยการทบทวนตนเองและภูมิปัญญาในอดีต ด้วยการจัดการความรู้ โดยกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดระบบจัดเก็บ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบ ต่อยอดความรู้สำหรับนำไปเผยแพร่ และใช้งานต่อไป

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง กิจกรรมปรับปรุงคุณภาพ การท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้ดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุง คุณภาพ โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอ ไม่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม รักษาเอกลักษณ์ไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้อย่างยืนยาว

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

พลังประชาสังคม หมายถึง พลังของเครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน และชุมชนที่มีกิจกรรมหรือมีการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐและเอกชน ในการมีส่วนร่วมกันในการที่เข้ามามีบทบาทในการร่วมริเริ่ม ร่วมคิด ร่วมดำเนินงาน ร่วมควบคุม ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนา และการใช้ประโยชน์ในขั้นตอนหนึ่งหรือทั้งหมด โดยการรวมกลุ่มกัน ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง ในที่นี้หมายถึง ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเครือข่าย

การอนุรักษ์ฟื้นฟู หมายถึง การดูแล รักษา ซ่อมแซม บำรุง ปรับปรุง และใช้ประโยชน์ ในการปลูกต้นไม้ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสองข้างทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยใช้พืชที่มีคุณค่าต่อชุมชนเพื่อผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต

ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หมายถึง ถนนที่เชื่อมโยงจากชุมชนสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในที่นี้หมายถึงถนนพระราชดำริทางหลวงหมายเลข 2090 ซึ่งมีระยะทางจากถนนมิตรภาพอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ยาวประมาณ 50 กิโลเมตร ซึ่งก่อนปี พ.ศ. 2525 ถนนพระราชดำรินี้เป็นเพียงถนนสายเดียวที่จะมายังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้

ชุมชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ฝั่งอำเภอ ปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. ทำให้ทราบแนวทางของพลังประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับการฟื้นฟู ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ก่อประโยชน์ให้ชุมชน
3. ทำให้ทราบผลการปฏิบัติการของพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องบทเรียนการเรียนรู้จากพลังประสังคัมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัตถุรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีบทเรียนการเรียนรู้
2. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู
3. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน
5. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีพลังประชาสังคัม
6. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน
7. นโยบายและแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบความคิดในการวิจัย

1. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีบทเรียนการเรียนรู้

บทเรียนการเรียนรู้ หมายถึงบทสรุปที่อธิบายผลการทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดผลเช่นนั้น บทเรียนจะอธิบายปรากฏการณ์และเงื่อนไขที่เกิดขึ้น และคำอธิบายนั้นต้องมีคุณค่าในการนำไปปฏิบัติ คำอธิบายที่ชัดเจนจะต้องมีตัวชี้วัดที่ดีที่สะท้อนว่าเกิดอะไรขึ้น และเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการนั้น บทเรียนต้องมีเรื่องเล่าในอดีตเท่านั้น บทเรียนต้องระบุว่า “อะไรคือข้อมูลใหม่” “ข้อค้นพบใหม่หรือความรู้” ที่ได้จากกระบวนการทำงาน ความรู้ที่เป็นรูปธรรมที่ได้จากกระบวนการทำงาน ซึ่งข้อค้นพบใหม่นี้ คือ การอธิบายผลการทำงานที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมาย ทั้งที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ แต่เป็นประโยชน์ต่อ

การทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม และปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น (คู่มือถอดบทเรียน กองวิจัย และพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร, 2554, หน้า 4)

สุเทพ ไชยจันทร์ (2552, หน้า 1-2) การถอดบทเรียนกำลังอยู่ในกระแสความสนใจของการขับเคลื่อนงานภาคประชาสังคม บทสรุปความรู้ ที่เป็นรูปธรรมที่ได้จากกระบวนการทำงานซึ่งบทสรุปดังกล่าว คือการอธิบายผลการทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลเช่นนั้น ศึกษาเพื่อหาหนทางสำหรับผลต่อไปข้างหน้า ไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นกระบวนการค้นหาหนทางไปสู่อนาคตที่พึงปรารถนา ด้วยการทบทวนตนเองและภูมิปัญญาในอดีต ด้วยการจัดการความรู้ โดยกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดระบบจัดเก็บ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบ ต่อยอดความรู้สำหรับนำไปเผยแพร่ และใช้งานต่อไป

กระบวนการจัดการความรู้ของโครงการครอบคลุมถึง

1. การค้นหาความรู้
2. การสร้างองค์ความรู้และแสวงหาความรู้ใหม่
3. การจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้
5. การเข้าถึงความรู้
6. การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้
7. การจัดกระบวนการเรียนรู้

ศุภวัฒน์ พลายน้อย (2549, หน้า 12-17) กระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุน ในการบริหารจัดการในเรื่องที่ยาก หรือซับซ้อนขึ้นไปจากเดิม จะช่วยให้โครงการนำความรู้บทเรียนในการจัดการความรู้ภาคประชาสังคมที่ได้ไปพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ก่อให้เกิดการทำผิดซ้ำ จำแนกได้ คือ เป็นวิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้น เสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบ ด้วยการสกัดความรู้ที่ฝังลึกในตัวตน และองค์ความรู้ท้องถิ่น ออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสรุป สังเคราะห์เป็นชุดความรู้ สิ่งที่สำคัญคือ ผู้ร่วมกระบวนการต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำมาซึ่งการปรับวิถีคิดและวิธีทำงานที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพมากขึ้น

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า บทเรียนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่เราเรียนรู้จากสิ่งที่ทำมาก่อน หากเป็นบทเรียนของตนเองจะเกิดการเรียนรู้ภายในตน แต่ถ้าจะให้ เป็นบทเรียนที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น กระบวนการถอดบทเรียนที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการสกัดเอาแต่นิว ๆ ที่สำคัญซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากกระบวนการทำงาน ความรู้ที่เป็นรูปธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกระบวนการค้นหาหนทางไปสู่อนาคตที่พึงปรารถนา

ด้วยการทบทวนตนเองและภูมิปัญญาในอดีตด้วย การจัดการความรู้ โดยกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดระบบจัดเก็บ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบ ต่อยอดความรู้สำหรับนำไปเผยแพร่ และใช้งานต่อไป

2. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการอนุรักษ์ฟื้นฟู

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมให้แก่ มวลมนุษยชาติ ช่วยควบคุมให้สภาพดินฟ้าอากาศอยู่ในสภาพปกติ รักษาต้นน้ำลำธาร พันธุ์ พืชชาติ และสัตว์ป่า อีกทั้งยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่สภาพปัจจุบันมีแรงผลักดันให้เกิดการ บุกรุกทำลายป่าไม้ เพื่อบุกเบิกพื้นที่ทำการเกษตร ลักลอบตัดไม้ และเผาถ่าน นอกจากนี้ การ ดำเนินงานบางโครงการ เช่น การก่อสร้างถนน สร้างเขื่อน ฯลฯ ทำให้มีการตัดไม้ โดยไม่คำนึงถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้จึงมีเนื้อที่ลดลงตามลำดับ และบางแห่งอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม อย่างมาก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมุ่งเน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ เป็นแนวทางหลักในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ด้วยทรงตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วมฉับพลัน และการพังทลายของดินอย่างรุนแรง จึงมีพระราช หฤทัยมุ่งมั่นที่จะแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาป่าให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ดังเดิม ทรงเล็งเห็นว่ การจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีความเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ จึงทรงเน้นการ อนุรักษ์และพัฒนาป่าต้นน้ำเป็นพิเศษ จากแนวพระราชดำริของพระองค์ก่อให้เกิดโครงการพัฒนา และบำรุงป่าไม้จำนวนมากมาทั่วประเทศ โดยเฉพาะป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธารในห้วงสภาพอยู่เดิม เพื่อป้องกันอุทกภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน ก็ถนอมน้ำไว้ใช้สำหรับหล่อเลี้ยงแม่น้ำ ลำธารด้วย

พระราชกรณียกิจที่สำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในด้านการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม มีตัวอย่าง คือ

1) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจรวมทั้งรูปแบบการพัฒนาต่าง ๆ ที่ทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ โดยไม่ต้อง ทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

2) โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยถานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อบำรุงฟื้นฟูป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธารให้คงสภาพอยู่เดิม อันจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัย และรักษาสภาพแหล่งต้นน้ำลำธาร

3) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ได้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงในด้านการลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่า การป้องกันไฟป่า และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการปลูกป่าที่เรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับราษฎรที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยการปลูกป่าทดแทนให้ได้ประโยชน์อเนกประสงค์

4) โครงการป่าสาธิตส่วนพระองค์ พระตำหนักสวนจิตรลดา เพื่ออนุรักษ์ รวบรวม และขยายพันธุ์พฤษชาติรวมทั้งพืชสมุนไพร เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรป่าไม้

2.1 ความหมายของการอนุรักษ์

เกษม จันทร์แก้ว (2540, หน้า 111) ได้ให้หลักการอนุรักษ์ไว้ ดังนี้

2.1.1 การใช้แบบยั่งยืน คือ ต้องการมีการวางแผนการใช้ตามสมบัติเฉพาะตัวของทรัพยากรพร้อมทั้งมีการเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชนิดของทรัพยากร

2.1.2 ประหยัดของที่หายาก ทรัพยากรใดมีน้อยหรือหายาก ควรอย่างยิ่งที่จะเก็บรักษาไว้ มิให้สูญหายไป ถ้าต้องประหยัดไม่พุ่มเพื่อ

2.1.3 หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เพราะเกิดการสำนึกร่วมกันของชุมชน ทำให้ได้ประโยชน์จากภูมิปัญญาและแรงงานของชาวบ้าน ซึ่งมีผลต่อการอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในท้องถิ่น การจัดการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมของระบบนิเวศท้องถิ่นและประหยัดค่าใช้จ่าย

การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียวัตถุทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2532, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดไม่ให้เกิดพิษภัยต่อสังคมส่วนรวมดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ รวมทั้งหาทางกำจัดและป้องกันภาวะหรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษไม่ให้เกิดขึ้น

2.2 วิธีการอนุรักษ์

เกษม จันทรแก้ว (2540, หน้า 113) ได้กล่าวถึงวิธีการอนุรักษ์มี 8 วิธี คือ

2.2.1 การใช้ หมายถึง การใช้หลายรูปแบบ เช่น บริโภคโดยตรง เห็นได้ชัด ได้สัมผัส การให้ความสะดวกสบายและความปลอดภัย รวมไปถึงพลังงานเหล่านี้ต้องเป็นเรื่องการใช้แบบยั่งยืน

2.2.2 การเก็บกัก หมายถึง การรวบรวมและเก็บกักทรัพยากรที่มีแนวโน้มที่จะขาดแคลนในบางเวลา หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤตการณ์เกิดขึ้น บางครั้งอาจกักเก็บไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในปริมาณที่สามารถควบคุมได้

2.2.3 การรักษาซ่อมแซม หมายถึง การทำให้ทรัพยากรที่ขาดไปเป็นปัญหาเสื่อมโทรมเป็นจุดพื้นที่เล็ก ๆ สามารถทำให้ฟื้นคืนสภาพเดิมได้ อาจใช้เทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นมาช่วยให้ดีขึ้นเหมือนเดิม จนสามารถนำไปใช้ได้

2.2.4 การฟื้นฟู หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ต่อทรัพยากรหรือสิ่งที่เสื่อมโทรมให้สิ่งเหล่านั้นเป็นปกติสามารถเอื้อประโยชน์ในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2.2.5 การพัฒนา หมายถึง การทำสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้นการที่จะพัฒนาเพราะต้องการเร่งหรือเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดผลผลิตที่ดีขึ้น การพัฒนาที่ถูกต้องนั้นต้องใช้ทั้งความรู้ เทคโนโลยีและการวางแผนที่ดี

2.2.6 การป้องกัน หมายถึง การป้องกันสิ่งที่เกิดขึ้นมิให้ลุกลามไปมากกว่านี้ รวมไปถึงการป้องกันสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นด้วย การป้องกันต้องใช้เทคโนโลยีและการวางแผน เช่นเดียวกับวิธีการอนุรักษ์อื่น ๆ

2.2.7 การสงวน หมายถึง การเก็บไว้โดยไม่ต้องแต่ต้องหรือนำไปใช้ด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม การสงวนอาจกำหนดเวลาที่เก็บไว้โดยไม่ให้มีการแต่ต้องตามเวลาที่กำหนดไว้ก็ได้

2.2.8 การแบ่งเขต หมายถึง แบ่งหรือแบ่งกลุ่มตามประเภทคุณสมบัติของทรัพยากรสาเหตุที่สำคัญเพราะวิธีการให้ความรู้หรือกฎระเบียบที่นำมาใช้นั้นไม่ได้ผล หรือต้องการจะแบ่งเขตให้ชัดเจน เพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผล เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างไรก็ตามการแบ่งเขตนี้จะต้องมีการสร้างมาตรการกำกับด้วยมิฉะนั้นแล้วจะไม่เกิดผล

2.3 การรักษาและอนุรักษ์ป่า

หมิ่น วลี (2539, หน้า 52-58) ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่ทำให้มีการรักษาและอนุรักษ์ป่าไม้ก็เนื่องมาจากในปัจจุบันป่าไม้ในเมืองไทยได้ถูกทำลายลงไปอย่างมากมาย ทั้งนี้สาเหตุมาจาก

2.3.1 เกิดจากการขยายพื้นที่เพื่อใช้ทำมาหากินของประชากร ซึ่งในปัจจุบันทำให้พื้นที่ของป่าเป็นจำนวนมากถูกบุกรุกทำลายลงไปจนเหลือน้อยเต็มที สำหรับในประเทศไทยแล้ว

พื้นที่ของป่าไม้มีเหลืออยู่เพียงประมาณ 37.8 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น จากการที่ป่าไม้ถูกประชากรเข้าไปถือครองและถากถางป่าในปีหนึ่งๆ นับเป็นล้านไร่ จึงทำให้พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยลดลงอยู่ตลอดเวลา

2.3.2 เกิดจากการตัดต้นไม้เพื่อทำการค้าขาย จากอดีตที่ผ่านมาได้มีการอนุญาตให้ตัดโค่นไม้ในป่าเพื่อนำออกไปขายยังต่างประเทศ โดยการได้รับสัมปทานและขออนุญาตจากรัฐบาลมอบหมายให้บริษัททำป่าไม้ไปทำการตัดไม้ได้ เพื่อนำไปแปรรูปใช้ในการก่อสร้างในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมากมาย

2.3.3 เกิดจากไฟป่า ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือมีสาเหตุมาจากคนก็ตาม ย่อมทำให้ป่าไม้เกิดความเสียหายอย่างมากเพราะไฟป่าจะทำให้กล้าไม้เล็ก ๆ และไม้ยืนต้นทุกชนิดถูกทำลาย หรือหากต้นไม้ต้นใดที่ยังไม่ตายก็จะทำให้การเจริญเติบโตช้าลงไป หรือทำให้เกิดโรคขึ้นกับต้นไม้บางต้นก็อาจเป็นได้

ป่าไม้ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์อย่างมากมาย แต่เนื่องจากในปัจจุบันประชากรของโลกได้เพิ่มสูงขึ้น ความต้องการใช้ไม้ก็ย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นหากปล่อยให้มีการทำลายป่าไม้ลงไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ในไม่ช้าป่าไม้ของโลกก็จะหมดไป การสูญเสียความสมดุลของธรรมชาติก็จะเกิดขึ้น ภัยพิบัติอันเกิดจากอุทกภัย ภัยแล้ง หรือภัยธรรมชาติอื่นๆ จะเกิดขึ้นตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.4 การจัดทำเป็นกิจกรรม

ดังนั้น ประชากร โลกจึงจำเป็นต้องหันมาให้ความสนใจในการอนุรักษ์ป่าไม้ ป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายลงไปมากกว่านี้ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ด้วยการจัดทำเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

2.4.1 จัดทำสวนป่าและทำฟาร์มป่าไม้ เพื่อเป็นการทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลายไป โดยการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน เช่น ในภาคเหนือได้มีการจัดทำสวนป่าและปลูกป่าทดแทนป่าไม้ที่หายไป ด้วยการปลูกไม้สัก และไม้อื่น ๆ ในพื้นที่ที่ป่าถูกทำลายลงไป

2.4.2 จัดทำเป็นสวนรุกชาติ หากมีพื้นที่ขนาดเล็กไม่สามารถที่จะทำการปลูกป่าได้มาก ก็จัดทำเป็นสวนรุกชาติขึ้น โดยจัดเป็นรูปสวนป่า มีพันธุ์ไม้หลายชนิดปลูกรวมกันเอาไว้ จุดมุ่งหมายก็เพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนโดยทั่วไป

2.4.3 จัดเป็นสวนพฤกษศาสตร์ จัดสร้างขึ้นโดยการสงวนและรวบรวมพรรณไม้ต่างๆ เอาไว้เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาด้านพฤกษศาสตร์ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในสวนพฤกษศาสตร์จะปลูกแยกต้นไม้ต่าง ๆ เอาไว้ให้เป็นหมวดหมู่ และลำดับความสำคัญของพันธุ์ไม้แต่ละชนิด เพื่อผู้ที่สนใจจะได้ทำการศึกษา ดังนั้นสวนพฤกษศาสตร์จึงมี

บริเวณที่กว้างขวางกว่าสวนรุกขชาติมาก เช่น สวนพฤกษศาสตร์พุแค ที่จังหวัดสระบุรี หรือ สวนพฤกษศาสตร์เขาช่อง ที่จังหวัดตรัง เป็นต้น

2.3.4 สวนอุทยาน คือ การจัดรักษาพื้นที่ ที่มีทิวทัศน์หรือทัศนียภาพที่สวยงาม เช่น ถ้ำ น้ำตก หาดทราย เอาไว้โดยมีการตกแต่งสถานที่นั้น ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนและมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เอาไว้บริการแก่ผู้ที่เข้าไปเที่ยวชมเช่น ทำทางเดิน ถนน และศาลาสำหรับหยุดพักผ่อน เป็นต้น สถานที่จัดสร้างเป็นสวนอุทยานมักจะอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชนมากนัก และสะดวกแก่การเดินทางไปเที่ยวพักผ่อนได้ สำหรับในประเทศไทยเรามีสวนอุทยานอยู่ทั่วประเทศขณะนี้ถึง 47 แห่ง เช่นสวนอุทยานโกสัมพี จังหวัดมหาสารคาม หรือสวนอุทยานอบลวง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

2.3.5 อุทยานแห่งชาติ ส่วนมากมักจะเป็นบริเวณพื้นที่ป่าธรรมชาติมาก่อน เมื่อทางการเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะอนุรักษ์ป่าเอาไว้ กำหนดให้เป็นบริเวณอุทยานแห่งชาติขึ้นมาโดยให้คงความงดงามตามธรรมชาติเอาไว้ สำหรับให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ศึกษาค้นคว้าทางธรรมชาติ ปัจจุบันเรามีอุทยานแห่งชาติที่สวยงามกระจายอยู่ทั่วไปตามจังหวัดต่าง ๆ ถึง 77 แห่ง โดยมีสำนักงานอุทยานแห่งชาติแทบทุกแห่ง เพื่อดูแลและให้อุทยานนั้น ๆ คงอยู่สภาพเดิมตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

2.5 แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว (Exponential growth) ทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้สนองความต้องการในการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้นทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพซึ่งบางครั้งเกินความจำเป็นจนทำให้ระบบนิเวศต่าง ๆ เสียสมดุลทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเสื่อมโทรมร่อยหรอหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงจนไม่สามารถเอื้อประโยชน์ได้เช่นเดิมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควรมีมาตรการที่ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดไปทั้งด้านปริมาณและคุณภาพและควรใช้กันอย่างประหยัดและเหมาะสมทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดสิ้นไปควรใช้อย่างประหยัดที่สุด (ชัยภัค สังฆมานนท์, 2556, หน้า 81)

2.6 หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

สุญาณี เวสสบุตร (2546, หน้า 11) ในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุดควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

2.6.1 การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติต้องคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติอื่นควบคู่กันไปเพราะทรัพยากรธรรมชาติต่างก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และส่งผลต่อกันอย่างแยกไม่ได้

2.6.2 การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจการเมืองและคุณภาพชีวิตอย่างกลมกลืนตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กันไป

2.6.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งประชาชนในเมืองในชนบทและผู้บริหารทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาโดยเริ่มต้นที่ตนเองและท้องถิ่นของตนร่วมมือกันทั้งภายในประเทศและทั้งโลก

2.6.4 ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์และความปลอดภัยของทรัพยากรธรรมชาติดังนั้นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นการทำลายมรดกและอนาคตของชาติด้วย

2.6.5 ประเทศมหาอำนาจที่เจริญทางด้านอุตสาหกรรมมีความต้องการทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ป้อนโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศของตนดังนั้นประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายจึงต้องช่วยกันป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจ

2.6.6 มนุษย์สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้แต่การจัดการนั้นไม่ควรมุ่งเพียงเพื่อการอยู่ดีกินดีเท่านั้นต้องคำนึงถึงผลดีทางด้านจิตใจด้วย

2.6.7 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในสิ่งแวดล้อมแต่ละแห่งนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกแห่งทุกมุมทั้งข้อดีข้อเสียโดยคำนึงถึงการสูญเปล่าอันเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วย

2.6.8 รักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นและหายากด้วยความระมัดระวังพร้อมทั้งประโยชน์และการทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มทั้งทางด้านกายภาพและเศรษฐกิจเท่าที่จะทำได้รวมทั้งจะต้องตระหนักเสมอว่าการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจะไม่เป็นการปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

2.6.9 ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้โดยให้มีอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการใช้หรืออัตราการเกิดเท่ากับอัตราการตายเป็นอย่างน้อย

2.6.10 หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ๆในการผลิต และการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่มาใช้ทดแทน

2.6.11 ให้การศึกษาเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

2.7 การฟื้นฟู

เพิ่มศักดิ์ มกรากิรมย์ และทัศนีย์ อนุมาน (2537, หน้า 11) กล่าวถึงวิธีการฟื้นฟูป่าด้วยการรักษาต้นไม้ ในป่าเต็งรังเสื่อมสภาพในเนื้อที่ 1,000 ไร่เศษ ที่อำเภอโชคชัย และอำเภอบึงขงชัย จังหวัดนครราชสีมา ของพระมหาจันทร์ คุณวุฒโท เจ้าอาวาสวัดบึงพระจังหวัดนครราชสีมา ในการฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ ว่าพระมหาจันทร์เริ่มงานด้วยการวางโครงการเล็ก ๆ ในเขตอำเภอโชคชัยใกล้วัดท่านก่อน โดยร่วมกับชาวบ้านกำหนดเขตป่าของหมู่บ้านเป็น 3 ส่วน คือ ป่าช้า ป่าใช้สอย และป่าชุมชน และทำแนวเขตป่าด้วยถนนรอบป่าในส่วนป่าช้าเนื้อที่ประมาณ 82 ไร่ ได้รักษาไว้ไม่ให้ตัด สำหรับป่าใช้สอย เนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ ให้ปลูกไม้โตเร็วเพื่อให้โตทันความต้องการของชาวบ้าน ส่วนป่าหมู่บ้านต้นไม้ถูกตัดเหลือแต่ตอมีเนื้อที่กว้างขวางก็ให้รักษาเอาไว้ และเพาะพรรณไม้พื้นเมือง เช่น ต้นรัง ข่อย หว้า ตะโก ฯลฯ ปลูกในวัด แจกชาวบ้านบึงพระและชุมชนใกล้เคียง ในระยะ 10 ปีเศษ ต่อมาได้เจริญขึ้นเป็นป่ารุ่นสอง รอวันที่จะโตเป็นป่าใหญ่และเริ่มมีสัตว์ป่าเข้าอยู่อาศัย

เกษม จันทร์แก้ว (2540, หน้า 113) การฟื้นฟู หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ต่อทรัพยากรหรือสิ่งที่เสื่อมโทรมให้สิ่งเหล่านั้นเป็นปกติสามารถเอื้อประโยชน์ในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งการฟื้นฟูต้องใช้เวลาและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยด้วยเสมอ

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของอนุรักษ์ฟื้นฟู โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทำลายป่าไม้ จากการขยายถนน ทำให้มีการตัดไม้ โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาโครงการตามแนวพระราชดำริเห็นได้ว่า ทุกโครงการทำเพื่อบำรุงฟื้นฟูป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธารให้คงสภาพอยู่เดิม อันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาสภาพแหล่งต้นน้ำลำธารลดปัญหาการบุกรุกทำลายแสวงหาแนวทาง และวิธีการอนุรักษ์ฟื้นฟูปลูกป่าที่เรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับราษฎรที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยการปลูกป่าทดแทนให้ได้ประโยชน์นอกประสงค์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

เราจำเป็นต้องหันมาให้ความสนใจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้ ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดศึกษาวิจัยพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการจัดกิจกรรมโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ เพื่อปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกสีส้มสวยงามบริเวณสองข้างทางถนนพระราชดำริ ซึ่งเดิมเคยเป็นอุโมงค์ต้นไม้ที่สวยงาม แต่ต้องถูกทำลายลงจากการขยายถนนพระราชดำริ ซึ่งเป็นถนนหลักที่เชื่อมโยงจากชุมชนสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

3. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.1 การท่องเที่ยว (Tourism)

ความสำคัญของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้ โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่ง ของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พักภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุนการจ้างงานและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปี สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ ในรูปเงินตราต่างประเทศ ปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศ จากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาท เช่นเดียวกัน รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้ และการจ้างงาน ไปสู่ชนบท ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รายได้เงินตราต่างประเทศดังกล่าว ยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยชดเชยการขาดดุลการค้า ตามภาวะเศรษฐกิจโลก ดังนั้นในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ จึงต้องพิจารณาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหลัก

3.2 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

3.2.1 พฤติกรรมผู้บริโภคปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลให้นักท่องเที่ยว ใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเงินมากขึ้น ประกอบกับการที่คู่แข่ง หันมาใช้กลยุทธ์ด้านราคา เพื่อดึงความสนใจของตลาดนักท่องเที่ยวที่หดตัวลงทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเลือกจุดหมายปลายทาง มากขึ้น ซึ่งมีผลให้เกิดพฤติกรรม Last minute คือใช้เวลาสั้น ก่อนการเดินทาง เพื่อตัดสินใจในการจอง/ซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยว เพื่อแสวงหาความคุ้มค่า

3.2.2 นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้ โดยอาจเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือภายในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น ทั้งนี้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และกรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว เช่น UNWTO APEC ASEAN ACD GMS ACMECS IMT-GT และ BIMSTEC เป็นต้น ช่วยลดอุปสรรค และข้อจำกัดในการท่องเที่ยว

3.2.3 นักท่องเที่ยวมีแนวโน้ม สนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม และนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าว มีแนวโน้มขยายตัว เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มต้องการที่จะเรียนรู้และได้รับ

ประสบการณ์ที่แตกต่าง ในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ต้องการสัมผัสธรรมชาติที่บริสุทธิ์ กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เลือกพักแรมในโรงแรมที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมของทรัพยากรพื้นฐาน สำหรับการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

3.3 ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวไทย

นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ การท่องเที่ยวญี่ปุ่นขยายตัวมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องด้วยการยกเว้นวีซ่า เข้าประเทศญี่ปุ่น ให้กับคนไทยที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการพำนักระยะสั้นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเริ่มบังคับใช้ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556 ค่าเงินเยนที่อ่อนลง และการขยายการบังคับใช้ การยกเว้นภาษีบริ โภค ฯลฯ จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยใน พ.ศ. 2557 มีจำนวนสูงถึงกว่า 660,000 คน ซึ่งทำลายสถิติต่อเนื่องกันมา 34 เดือน นับตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2555 จะสูงมากในช่วงที่มีดอกซากุระบาน

3.4 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

3.4.1 ลักษณะการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542, หน้า 3) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีลักษณะสำคัญอยู่ 6 ประการดังนี้ คือ

- 3.4.1.1 เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทุกแห่ง
- 3.4.1.2 เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- 3.4.1.3 เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
- 3.4.1.4 เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม

3.4.1.5 เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.4.1.6 เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับคืนสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

อุษาวดี พูลพิพัฒน์ผล (2545, หน้า 38-48) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถมอบประสบการณ์ันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว 2) เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ หมายถึง

การเน้นคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน 3) เป็นการท่องเที่ยวที่มีสมดุล หมายถึงความสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและขีดความสามารถของทรัพยากร

3.4.2 หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ

3.4.2.1 การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งในส่วนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเน้นการทำธุรกิจในระยะยาว

3.4.2.2 การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย

3.4.2.3 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

3.4.2.4 การประสานการพัฒนาการ เข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว

3.4.2.5 การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงราคา และพัฒนาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดการทำลายอีกด้วย

3.4.2.6 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน และสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการจัดการการท่องเที่ยว

3.4.2.7 การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหา

3.4.2.8 การอบรมบุคลากร โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุก ๆ ระดับ เพื่อยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

3.4.3.9 ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

3.4.3.10 การวิจัยและติดตามผล เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สมยศ โองเคื้อบ (2557, หน้า 14-49) ได้ให้ความหมาย อย่างง่าย ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีการบริหารจัดการปกป้องรักษาระบบนิเวศ และอัตลักษณ์ท้องถิ่นแนวความคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีองค์ประกอบหลายด้าน เช่นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูด ธรรมชาติ มนุษย์สร้าง วัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ที่พักร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ความบันเทิง ฯลฯ องค์ประกอบของสินค้าทางการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) กิจกรรม (Activity) ที่พัก (Accommodation)

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการ ที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนอกจากจะสร้างรายได้ โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่ง ของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องอีกมากมาย การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีความต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว มีคุณภาพพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยชุมชนร่วมกันทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความทันสมัย สะอาดปลอดภัย และมีการบริหารจัดการปกป้องรักษาระบบนิเวศ และอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างสมดุลเพื่อความยั่งยืนภายใต้ปัญหาของความเจริญที่เข้ามา

ในช่วงฤดูแล้งคือตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงต้นเดือนกันยายนซึ่งเดิม เป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวน้อยมากเกิดปัญหากับผู้ประกอบการและชุมชน ในด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาการขาดรายได้ และการตกงานของคนในชุมชน เนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการก็จะลดรายจ่ายด้วยการลดการจ้างงาน และจะมาจ้างงานใหม่ในช่วงฤดูท่องเที่ยวคือฤดูหนาว ในช่วง ปลายเดือนกันยายนถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ภาคประชาสังคมและชุมชนในพื้นที่จึงมองเห็นปัญหาทำอย่างไรเขาใหญ่จะสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีความต่อเนื่องในด้านปริมาณนักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ จึงจัดทำโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ เพื่อปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกสีสันสวยงามบริเวณสองข้างทางถนนชนะริชต์ ซึ่งเป็นถนนทางผ่านเพื่อขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญระดับโลกอย่างมีคุณภาพ หวังว่าจะเป็น โครงการที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในช่วงฤดูแล้งสร้างความสมดุลให้เกิดกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community base Sustainable Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนการพัฒนาชุมชนของตนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมามีคำว่า Community-based Tourism: CBT การท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นที่รู้จักและใช้กันแพร่หลายในหลาย ๆ ความหมาย ความเข้าใจและประสบการณ์ ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ เป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ต้องมี ชุมชน (ดร.วิระพล ทองมา) เป็นส่วนประกอบสำคัญ

4.1 กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism: CBT) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

4.1.1 ศักยภาพของคน ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเอง ให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

4.1.2 ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่า ทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิด พื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวในชุมชน และการจัดการพื้นที่ได้ด้วย

4.1.3 การจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน Community-based Tourism: CBT ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำเป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อม ชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวได้อย่างไร ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้ได้อย่างไร

4.1.4 มีส่วนร่วม มีได้อย่างไร การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การอภิปราย รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาค้าง ๆ จากการระดมความคิดเห็นจากประสบการณ์ของนักวิจัย ท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชน รวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

4.2 ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว ตามลักษณะคุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ทิวทัศน์ (Scenery) สัตว์ป่าและพันธุ์ไม้ (Wildlife and flora) สภาพภูมิอากาศ (Climate) ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (Natural Phenomenon) ฯลฯ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างในปัจจุบันประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว ตามลักษณะคุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ฯลฯ

4.3 ผลกระทบจากการท่องเที่ยว สังคม และสิ่งแวดล้อม

4.3.1 ด้านเศรษฐกิจ

ผลดี คือสร้างรายได้ สร้างงาน

ผลเสีย คือภาวะเงินเฟ้อ ค่าครองชีพสูงขึ้น เกิดภาวะพึ่งพาการท่องเที่ยว

4.3.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ผลดี คือสร้างงาน สร้างความเจริญ เกิดการฟื้นฟูศิลปะ หัตถกรรม ภูมิปัญญา เกิดการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี สถาปัตยกรรมได้รับการดูแลรักษาและฟื้นฟู สถานที่สวยงามได้รับการปกป้อง ดูแล รักษา

ผลเสีย คือความวุ่นวาย แออัด เกิดการละทิ้งอาชีพเดิม เกิดการพึ่งพาการท่องเที่ยวมากเกินไป ต้องปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับนักท่องเที่ยว เกิดการเลียนแบบนักท่องเที่ยว เกิดการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติ เกิดอาชญากรรม

4.2.3 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ผลดี คือธรรมชาติที่สวยงามได้รับการปกป้อง เกิดการปกป้องดูแล รักษา ทั้งธรรมชาติ และสิ่งก่อสร้าง ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวสามารถนำไปใช้ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ผลเสีย คือเกิดความวุ่นวาย แออัด รถติดเสียงดัง มลภาวะทางอากาศ เสียง และขยะ เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

ผลกระทบจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณของนักท่องเที่ยว ประเภทของนักท่องเที่ยว ประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยว ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มี ระบบการจัดการขยะ ระบบการกำจัดน้ำเสียและอื่น ๆ

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนการพัฒนาชุมชนของตนในชุมชน กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ ตามลักษณะคุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว ชุมชนจะต้องมีความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูล และคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

5. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีพลังประชาสังคม

ประชาสังคม หรือ Civil Society เป็นแนวคิดที่มีเป้าหมายเพื่อการมีสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง ด้วยเป็นแนวคิดที่กว้าง จึงมีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลาย โดยทั่วไปประชาสังคม หมายถึงพื้นที่หรือส่วนของสังคมที่มีประชาชนเป็นผู้แสดงบทบาทหลัก พื้นที่ดังกล่าวจึงไม่ใช่ภาครัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีกฎหมายรองรับ และภาครัฐกิจเอกชนที่เน้นดำเนินงานโดยมุ่งแสวงหาผลกำไร ในพื้นที่ประชาสังคม ประชาชนทั่วไปเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เป็นอิสระจากภาครัฐ และอยู่นอกการเมือง ซึ่งกลุ่มและผู้กระทำการทางสังคม อาจมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต วิธีคิดอันหลากหลายมาร่วมกันในกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิด สร้างเอกลักษณ์และความเห็นร่วมกัน รวมถึงต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมในการพิทักษ์หรือเพิ่มพูนผลประโยชน์สาธารณะให้กับสังคม

ศ.นพ.ประเวศ วะสี นับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจุดประกายการคิดถกเถียง ในเรื่อง "ประชาสังคม" ผ่านงานเขียนชิ้นสำคัญคือ "สังคมสมานภาพและวิชา" โดยในงานเขียนดังกล่าวประกอบกับบทความย่อย ๆ การแสดงปาฐกถา และการอภิปรายในที่ต่าง ๆ พอประมวลเป็นความคิดรวบยอดได้ว่า ในสภาพของสังคมไทยปัจจุบัน ภาคส่วนหลัก (Sectors) ของสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมากคือ ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ส่งผลทำให้สังคม ขาดดุลยภาพและเกิดความล่าช้าในการพัฒนา ของฝ่ายประชาชน หรือ ภาคสังคม การนำเสนอแนวคิดของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี จึงมุ่งไปที่การทำอย่างไรที่จะเกื้อหนุนให้ภาคสังคมหรือภาคประชาชนมีความเข้มแข็งและเกิดคุณภาพทางสังคมขึ้น ศ.นพ.ประเวศ วะสี เชื่อว่าจะต้องพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งที่ชุมชน (Community Strengthening) จนเกิดคำขยายความตามมา อาทิ ชุมชนเข้มแข็ง ความเป็นชุมชน เป็นต้น ดังการให้ความหมายของการเป็น "ชุมชน" ในที่นี้ ว่าหมายถึง "การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมี วัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างและมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม ซึ่งโดยนัยยะนี้ประชาสังคมที่เข้มแข็ง ต้องมีรากฐานที่เกิดจากการมีชุมชนที่หลากหลาย และเข้มแข็ง เกิดจากความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของภาคสังคมต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชนด้วยกระบวนการถักทอความรักของคนในสังคม ของคนในชุมชน ถักทอทั้งแนวคิด อันหมายถึง โครงสร้างอำนาจที่เป็น ทางการ และแนวนอนซึ่งหมายถึงพันธมิตร เพื่อนเครือข่ายเข้าหากัน การให้ความหมายหรือความสำคัญของ "ประชาสังคม" ของ ศ.นพ. ประเวศ วะสี นั้น มิได้กล่าวถึง "การปฏิเสธรัฐ" แต่อย่างใด มุมมองของ ดร.อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษประเด็นของ "คนชั้นกลาง" "การมีส่วนร่วม" "ความผูกพัน" และ "สำนึกของความเป็นพลเมือง" กล่าวคือ "ประชาสังคม" โดยนัยยะนี้ มิได้หมายถึงความเป็นชุมชนของสังคมนับพันเท่านั้นแต่กิน ความรวม ไปถึงคนชั้นกลางภาคเมืองที่ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เป็นเครือข่ายหรือ เป็นแบบคั่นหน้า แต่เป็นความผูกพัน ของผู้คนที่หลากหลายต่อกันบนฐาน แห่งความร่วมมือ และการแสวงหาการมีส่วนร่วม ด้วยสำนึกที่มีต่อความเป็นพลเมือง อ.ธีรยุทธ บุญมี และ ดร.อเนก เหล่าธรรมทัศน์ สองนักคิดทางสังคมคนสำคัญ ที่ได้ให้ความสนใจกับเรื่อง "ประชาสังคม" มองว่าการแก้ปัญหาพื้นฐานทางสังคมนั้น ควรให้ความสำคัญกับ "พลังที่สาม" หรือพลังของสังคม หากแม้ว่าสังคมโดยรวม มีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชนชาวบ้านสามารถร่วมแรงร่วมใจกัน ผลักดันสังคม ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐาน ก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เน้นที่ลักษณะที่กระจัดกระจาย พลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วนทุกวิชาชีพทุกระดับ รายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ (2551: ออนไลน์)

การนิยามประชาสังคมในประเทศไทย งานของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้ให้ความหมายของประชาสังคมไว้ว่าเป็น เครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน และชุมชนที่มีกิจกรรมหรือมีการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐและเอกชน โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ไม่ชอบ และไม่ยอมให้รัฐครอบงำหรือบงการ แม้ว่าจะยอมรับความช่วยเหลือจากรัฐและความร่วมมือกับรัฐได้ แต่ก็สามารถชี้นำกำกับและคัดค้านรัฐได้พอสมควร “ประชาสังคม” ในความหมายของ “พื้นที่สาธารณะ” ที่อยู่ตรงกลางระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน หรือจะกล่าวโดยเปรียบเทียบได้ว่าประชาสังคมเป็น “สนาม” ในการเข้ามาทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันอย่างอิสระ และมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ผลประโยชน์ส่วนรวมประชาสังคม (2556: ออนไลน์)

การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า พลังประชาสังคมคือพลังของเครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน และชุมชน ที่มีกิจกรรมหรือมีการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐและภาคธุรกิจเอกชน ในการมีส่วนร่วมกันในการที่เข้ามามีบทบาทในการร่วมริเริ่ม ร่วมคิด ร่วมดำเนินงาน ร่วมควบคุม ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนา และการใช้ประโยชน์ในขั้นตอนหนึ่งหรือทั้งหมดโดยการรวมกลุ่มกัน ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง ในที่นี้หมายถึง ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืนและเครือข่าย

6. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

6.1 การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับ อ็อกฟอร์ด ได้ให้นิยามไว้ว่า เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามคำว่า การเมินเฉย (Apathy) ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกเป็นการมีส่วนร่วมได้

6.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึง

ความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2557, หน้า 1)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้นิยามคำว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่น

บุญทัน ดอกไธสง และธเนศ ต่วนชะเอม (2529, หน้า 45) ได้เสนอข้อสรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า เป็นอุปกรณ์ทางใจที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ถ้าเป็นบุคคลไม่รู้จักรการทำงานเป็นทีมแล้วงานนั้น ๆ ย่อมไม่เจริญก้าวหน้า เพราะการร่วมพลังสร้างชาติ และชุมชนอย่างเข้มแข็งเท่านั้น จึงจะสร้างชาติและสังคมได้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2537, หน้า 185) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvements) ของสถานการณ์ (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุให้กระทำการ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของการนั้น กับทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย สรุปได้ว่า เป็นการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงแต่การมีส่วนร่วมหนึ่ง (Belonging) ของชุมชนเท่านั้น หรือการมีส่วนร่วมอาจเป็นการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยกระทำงานในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะและเหมาะสมกับการทำงานดังกล่าว ด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือไว้ใจได้ (ความรับผิดชอบ) ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

คะเนิงนิจ ศรีบัวอ่อน และคณะ (2545, หน้า 15) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และดร.ถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 18) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชนเพื่อทุกคน ได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

เจมส์ แอล เกรย์น (2551, หน้า 3) ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการ และค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นสื่อสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะชน

ปัทมา สุธก่าบั้ง (2554, หน้า 18) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยร่วมสำคัญในกระบวนการพัฒนาซึ่งจะต้องมีการพิจารณาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เพราะถ้าการพัฒนาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้วก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนานั้นจะบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง (สำนึก ปัญญาสิงห์, 2532, หน้า 267)

6.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทะนงศักดิ์ กุ่มไข่น้ำ (2540, หน้า 94) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

6.3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรมของทุกคนที่เราเคารพให้การยอมรับและยกย่อง โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับปรุงวิถีชีวิตของเขา

6.3.2 งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก เราจำเป็นต้องให้คนหมู่มากเหล่านี้มีสิทธิมีเสียงในการแสดงออก

6.3.3 กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนาที่ผ่านมา นั้น ยังไม่สามารถส่งผลถึงกลุ่มของประชาชนผู้ด้อยโอกาสและยากจน และในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลให้กลุ่มคนผู้ได้เปรียบมีโอกาสมากขึ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการพัฒนาใหม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

6.3.4 ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้พบว่า มีโครงการจำนวนไม่น้อยที่ประสบผลสำเร็จ โดยอาศัยวิธีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปของการรวมกลุ่มกันและจัดตั้งองค์กร

ประชาชนในขณะ เดียวกัน ก็มีตัวอย่างของโครงการที่ล้มเหลวอีกเป็นจำนวนมากอันเนื่องมาจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

6.3.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการปฏิบัติการเป็นกลุ่ม หรือของกลุ่มอันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคน ที่เข้าร่วมเพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขาและในขณะที่เดียวกันก็ได้ประโยชน์แก่ส่วนร่วมด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

6.3.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาชุมชน ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ยิ่งแสดงว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น

6.3.7 ประชาชนย่อมรู้ดีว่า ตนเองกำลังต้องการอะไร มีปัญหาอะไร และอยากจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร ถ้าให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ย่อมช่วยให้โครงการต่าง ๆ สนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า

6.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

6.4.1 คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษากับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้

6.4.2 ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้ง คัดค้าน หรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการในที่สุด

6.4.3 การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

6.4.4 การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขา ก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังคงอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

6.4.5 การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้น โครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6.4.6 การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

6.4.7 การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

6.4.8 การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

6.5 เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ

6.5.1 การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ

6.5.2 ความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ทุกคนที่เข้าร่วมต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน

6.5.3 ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง มีความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ แต่หากกิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ก็จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2557, หน้า 3)

6.6 ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนการแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

6.6.1 ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผน โครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใด ๆ

6.6.2 ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ

6.6.3 ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น

6.6.4 ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน

6.6.5 ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6.6.6 ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (มาตรา 165)

6.7 สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการเพิ่มบทบัญญัติหมวด 7 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน เพื่อให้สิทธิแก่ประชาชนในกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2557, หน้า 5)

6.8 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) รูปแบบของการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกได้เป็น 3 แบบ คือ

6.8.1 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (Inclusive organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มต่าง ๆ

6.8.2 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือกรรมการหมู่บ้าน

6.8.3 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการที่รัฐเปิดโอกาสให้ (Open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-representative organization) เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานของรัฐที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ตลอดเวลาการกล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เป็นการกล่าวในภาพรวม ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งงานด้านพัฒนาชุมชน งานด้านการเมืองการปกครองรวมไปถึงงานด้านการอนุรักษ์ป่าได้ด้วย

6.9 กฎหมายสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงแล้ว ประชาชนยังมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ เช่น

6.9.1 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน (ส่วนที่ 10) รับรองสิทธิของประชาชนในการรับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ (มาตรา 56) การได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว (มาตรา 57) รวมทั้ง มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน (มาตรา 58)

6.9.2 สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว (มาตรา 59)

6.9.3 สิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค (มาตรา 61)

6.9.4 สิทธิติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (มาตรา 62)

6.9.5 เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม (ส่วนที่ 11) คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ (มาตรา 63) เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น (มาตรา 64) การจัดตั้งพรรคการเมือง (มาตรา 65)

6.9.6 สิทธิชุมชน (ส่วนที่ 12) รับรองสิทธิของชุมชนในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ (มาตรา 66) สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการคุ้มครอง ส่งเสริม รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน (มาตรา 67)

6.9.7 สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ (ส่วนที่ 13) ห้ามบุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา 68) และให้สิทธิบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา 69)

6.9.8 สิทธิมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น (หมวด 14) ได้แก่ สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 284) สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา 285) สิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา 286) ตลอดจน มีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 287) (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2557, หน้า 9)

6.10 รัฐธรรมนูญด้านนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังมีบทบัญญัติหมวด 5 ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

6.10.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

6.10.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

6.10.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบขององค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขา อาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

6.10.4 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการ ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่าย ทุก รูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

6.10.5 ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความหมายสำคัญที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ ทรัพยากร ชุมชน คน ทูนของชุมชน ในการจัดการ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมพิจารณาตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมติดตามและประเมินผลในการจัดการชุมชนของตนเองให้สิทธิ์ในการก่อตั้งเป็น ชมรม สมาคม เพื่อ ก่อประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมอย่างถูกกฎหมาย

ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด วางแผน โครงการหรือกิจกรรมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
4. มีส่วนร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
5. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม นโยบาย โครงการหรือกิจกรรมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้บรรลุเป้าหมาย
6. มีส่วนร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟูต้นไม้ที่ปลูกขึ้นบริเวณทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้คงอยู่ในสภาพที่เจริญเติบโตอย่างอุดมสมบูรณ์ต่อไป

7. นโยบายและแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

7.1 นโยบายและแผนการตลาดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแนวทางการดำเนินงาน ปี 2557 แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประเด็นหลัก ดังนี้ เสริมสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทย โดยการสร้างแบรนด์ประเทศไทยให้แข็งแกร่ง และแตกต่าง จากคู่แข่งอย่างชัดเจน เน้นนำเสนอภาพลักษณ์เชิงคุณค่าของไทยสู่จิตใจของนักท่องเที่ยวด้วยเอกลักษณ์ “ความเป็นไทย” และการสร้างความประทับใจ ผ่านประสบการณ์ที่น่าจดจำ เพื่อการเป็นจุดหมายปลายทางที่ใฝ่ฝันของนักท่องเที่ยวเร่งการเติบโตของรายได้ทางการท่องเที่ยวสร้างสมดุล สู่ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

7.1.1 มิติโครงสร้างทางการตลาด ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดคนไทย ให้ความสำคัญกับการขยายตลาดลูกค้าเก่า ควบคู่การเจาะตลาดลูกค้าใหม่และการเติบโตของตลาดระดับบนและตลาดระดับกลาง ให้ความสำคัญกับการกระจายการเดินทาง ทั้งในเชิงพื้นที่ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลัก และแหล่งท่องเที่ยวรอง ช่วงเวลาท่องเที่ยวระหว่าง High Season และ Low Season มิติมูลค่า-คุณค่า : ให้ความสำคัญกับการ “เพิ่มมูลค่า” ทางการตลาด ควบคู่กับการนำเสนอ “คุณค่า” ทางจิตใจแก่นักท่องเที่ยว ผ่านประสบการณ์ที่ได้รับ จากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย พร้อมส่งมอบคุณค่าทางการท่องเที่ยวที่ดี สู้สังคมมากกว่า การมุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

7.1.2 มิติประโยชน์จากการดำเนินงาน : สร้างประโยชน์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้เกิดผลเชิงบวกทั้งต่อเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสรรคสินค้าการท่องเที่ยว ที่มีเอกลักษณ์ของไทยให้เกิดมูลค่า (Value Oriented) ในสินค้าและบริการ ที่สามารถเข้าถึงจิตใจ และสร้างประสบการณ์ร่วมแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริง

7.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ดและสิบสอง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องมี ดังนี้

7.2.1 การประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทบต่อผลผลิตภาคเกษตร และความยากจน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประเทศไทยต้องเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานค่านิยมที่ดีงามเสื่อมถอย และประเพณีดั้งเดิมถูกเบียดเบียน ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและ

วัฒนธรรมที่ดิ่งงามลดลง ทั้งการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แข่งแย้ง เอารัดเอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวมอีกทั้งด้านทรัพยากรจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทวีความรุนแรง โดยเฉพาะน้ำท่วม ภัยแล้ง การใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า และปริมาณของเสียที่เพิ่มขึ้น

7.2.2 แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ

7.2.2.1 แนวคิดหลัก จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว อาจทำให้ปัญหาต่าง ๆ รุนแรงมากขึ้น การพัฒนาประเทศในอนาคต จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศให้เข้มแข็ง ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็น

7.2.2.2 กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11-12 จึงมีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-10 โดยยังคงยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อน ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ในทุกภาคส่วนทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคมเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ทั้งในระดับ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

7.2.3 ทิศทางการพัฒนาประเทศ การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศ สู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพ มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งได้แก่ การเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทย มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายใน ประเทศให้เข้มแข็ง โดยใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

7.2.4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงวิสัยทัศน์ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงพันธกิจสร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ

ทุกคนมีความมั่นคง เท่าเทียม สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐ ที่โปร่งใส เป็นธรรม

7.2.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน ได้กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกัน เสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง เป็นธรรม สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ มีดังนี้

7.2.5.1 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลักดันให้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง ปรับโครงสร้างภาคบริการ สร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

7.2.5.2 ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่า และเขตอนุรักษ์ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่ดินและการจัดการทรัพยากร ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ การปรับกระบวนการทัศน์ การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคมระบบนิเวศเข้าด้วยกัน จัดระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ มุ่งส่งเสริมสิทธิและพัฒนาศักยภาพชุมชน ปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ของชุมชน

7.2.6 การบริหารจัดการสู่การปฏิบัติ โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ภารกิจ และการมีส่วนร่วม เชื่อมโยงการพัฒนา จากระดับชุมชนสู่ประเทศ และประเทศสู่ชุมชน ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วน

7.3 ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ

7.3.1 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยว ยังมีส่วนสำคัญ ในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญ ในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ สามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบ ทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาจากหลายประเด็นดังนี้

7.3.1.1 ประเด็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความถดถอยของเศรษฐกิจโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลก การขยายตัวของข้าอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ ส่งผลต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก ที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ต้องพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุก และเตรียมความพร้อมต่อการผันผวนของค่าเงิน รวมทั้งจะต้องพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ

7.3.1.2 ประเด็นผลกระทบด้านสังคม การให้ความสนใจกับชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ผู้สูงอายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว ที่ต้องปลอดภัย สะอาด มีการรักษาสภาพแวดล้อม และใช้สื่อสารสนเทศ ในการท่องเที่ยวมากขึ้น รูปแบบของการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มท่องเที่ยวแบบอิสระ สนใจการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health and Wellness Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) นอกจากนี้ผลกระทบด้านสังคม กระแสโลกาภิวัตน์ และวัฒนธรรมโลก ที่เข้ามาในประเทศไทย การเปิดการค้าเสรี ก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทย ทั้งระดับ ครอบครัว ชุมชน และประเทศ เกิดการสูญหายของวัฒนธรรมพื้นถิ่น ปัจจัยเหล่านี้ ล้วนส่งผลต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

7.3.1.3 ประเด็นผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะปัญหาหมอกพิษ อุณหภูมิโลกที่ร้อนขึ้น การกักเขาะของ

ชายฝั่ง ภาวะภัยแล้ง และน้ำท่วม ส่งผลต่อความงดงามและบรรยากาศ ของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ หลายแห่งจะต้องเตรียมพร้อมรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยการคำนึงถึงการท่องเที่ยวที่สะอาด (Green Tourism) การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกกระดับ ให้มีศักยภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐาน การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุล และยั่งยืน

7.3.1.4 ประเด็นการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวต้องปรับเตรียมความพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการให้ความรู้กับผู้ประกอบการและชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

7.3.1.5 ประเด็นในด้านภาพลักษณ์และความเชื่อมั่น ซึ่งในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะวิกฤติต่าง ๆ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่อประเทศไทย เป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดหลัก เปลี่ยนจุดหมายไปยังแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อจำนวน และรายได้จากการท่องเที่ยวลดลง ยังส่งผลกระทบต่อการทำงานของภาคธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจเชื่อมโยงอีกด้วย

7.4 ร่างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน แข่งขันได้ในตลาดโลกกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในฐานะเลขานุการคณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยว ให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน และเพื่อเร่งรัด และสร้างศักยภาพ ในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ให้มีความพร้อม ทั้งด้านคุณภาพการแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้ และกระจายรายได้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้มุ่งเน้นการป้องกันแก้ไขผลกระทบด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทั้งใน และต่างประเทศ ตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11-12 และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มาใช้ในการจัดทำแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่สร้างทั้งรายได้ และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และยั่งยืน ดังนี้

7.4.1 เป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะใช้เป็นกรอบทิศทาง ในการกระตุ้น และฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ให้มีส่วนร่วมในการสร้างความยั่งยืนให้แก่การท่องเที่ยวของชุมชน

7.4.2 ช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐ ในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การบูรณาการการทำงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.4.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน โดยนำกลยุทธ์ไปแปลงเป็นนโยบาย และแผนปฏิบัติการในหน่วยงาน/องค์กรของตน เพื่อประโยชน์ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ด้านการท่องเที่ยว

7.4.4 แก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้าง เพื่อสร้างความสมดุล และยั่งยืน สร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมหรือถูกทำลาย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีระบบสาธารณสุข สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในปริมาณที่เหมาะสม สะดวก และบริการที่มีคุณภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืนต่อไป

7.4.5 กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และมีแนวโน้มมากขึ้น แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่คำนึงถึงขีดความสามารถ การรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน มุ่งเน้นสิ่งแวดล้อม และฐานทรัพยากร ของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสในการสร้างเอกลักษณ์ และตราสัญลักษณ์สินค้าทางการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และธรรมชาติ ของประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จัก และได้รับการยอมรับในระดับสากล

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า นโยบายและแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ให้เกิดการสร้างรายได้ และกระจายรายได้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้มุ่งเน้นการป้องกันแก้ไขผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ทั้งใน และต่างประเทศ ตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11-12 และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มาใช้ในการจัดทำแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวม

ที่สร้างทั้งรายได้ และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความสมดุล และยั่งยืน สร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้ภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมหรือถูกทำลาย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในปริมาณที่เหมาะสม สะดวก และบริการที่มีคุณภาพ

จากแนวทางในการแก้ไขปัญหาของภาคประชาสังคม ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สอดคล้องกับแนวทางและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการท่องเที่ยวโดยชุมชน หวังว่าโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ เพื่อปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกสีสันสวยงามบริเวณสองข้างทางถนนนรชาติ ซึ่งเป็นถนนทางผ่านเพื่อขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญระดับโลก จะเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน ได้จัดกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการซ่อมแซมของเดิมที่ตายไป และปลูกขึ้นใหม่ ล่าสุดได้มีการนำตัวแทนจากสมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวภาคอีสาน 23 จังหวัดมาร่วมปลูกต้นไม้เพิ่มเติมจากของเดิมที่มีอยู่อีกด้วย

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ดี ประสาระเอ (2548, หน้า 55-60) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าดงลำพัน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามพบว่า การรับรู้ปัญหาและผลของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบุกรุกทำลายป่าและทรัพยากรในป่าดงลำพัน ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชน โรงเรียน ครอบครัวและประชาชน เกิดการรวมกลุ่มก่อตั้งเป็นชมรมอนุรักษ์ดงและปลูกกระท่อม มีรูปแบบการดำเนินงานอนุรักษ์ป่าดงลำพันชัดเจนมีการขยายเครือข่ายการดำเนินงานไปยังหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอใกล้เคียง จนมีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จในการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับของสังคม มีกฎระเบียบให้ชุมชนยึดถือปฏิบัติในระยะก่อนก่อตั้งชมรมอนุรักษ์ดงและปลูกกระท่อม และในระยะการดำเนินงานของชมรมฯ ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการอนุรักษ์ป่าตั้งแต่การคิดริเริ่ม การลงมือปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบ ประชาชนและชุมชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าดงลำพันได้ตามความจำเป็น ส่วนในระยะการดำเนินงาน

ของกรมป่าไม้ กิจกรรมการอนุรักษ์ป่าดงลำพัน มีระบบการดูแลจัดการทรัพยากรโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก มีกฎระเบียบและกฎหมายยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทำให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าดงลำพันทางอ้อมตามที่รัฐจะเปิดโอกาสให้ ที่สำคัญคือประชาชนและชุมชนไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าดงลำพันได้

วิไลพร มหา (2553, บทคัดย่อ) เรื่อง ปัญหาการกำหนดโครงการขนาดใหญ่ กรณีศึกษา ถนนธนรัชต์ เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าก่อเกิดจากต้นไม้ขนาดใหญ่ 2 - 3 คนโอบ ที่เคยถูกปลูกขึ้นพร้อมกับการเติบโตของถนนธนรัชต์มากกว่า 40 ปี บางต้นอายุร่วมร้อยปี ซึ่งเคยแบ่งปันความร่มรื่น สลับกับวิวทิวทัศน์ของสองข้างทาง ถือเป็นเสน่ห์ในการเดินทางขึ้นเขาใหญ่ โครงการถนน 4 เลน ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างกระทรวงคมนาคมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีที่ กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคมดำเนินการขยายถนนธนรัชต์ (ปากช่อง-เขาใหญ่) เขตติดต่ออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ช่วง กม.ที่ 2 ถึง กม.ที่ 10 อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา โดยตัดต้นไม้ขนาดใหญ่หลายคนโอบบริเวณไหล่ทางออกไปถึง 128 ต้น และเกิดความการต่อต้านจากภาคประชาชนก่อเกิดจากความหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่น โครงการขยายถนนธนรัชต์เพื่อเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (ทางหลวงหมายเลข 2090) ยังคงเป็นโครงการที่ยังสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในหลาย ๆ ด้าน ในท่ามกลางความตกใจของชาวบ้านต่อการขยายถนนครั้งนี้ จากการประชาสัมพันธ์โครงการ ที่ไม่ดีพอของกรมทางหลวง ในมุมมองของนักอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อม กลับชี้ว่า เรื่องนี้ถือเป็นความสูญเสียต่อความเป็นมรดกโลกของเขาใหญ่ กรณีกรมทางหลวงดำเนินโครงการขยายถนนธนรัชต์ ซึ่งเป็นเส้นทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ขยายผิวจราจรจาก 2 ช่องจราจรเป็น 4 ช่องจราจร ระหว่างกม.2+000 ถึงกม.10+100 ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม 2553 (สิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการในเดือนตุลาคม พ.ศ.2553) ซึ่งในขณะที่กรมทางหลวงโดยการกำกับดูแลของแขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2 นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมลงตรวจสอบการก่อสร้างหลังจากได้รับรายงานว่า มีการตัดต้นไม้หวงห้าม 128 ต้นที่มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ซึ่งผัดเจื่อนใจ กติกา ร่วมกันกับกรมป่าไม้ ที่ระบุว่าต้องตัดต้นไม้ไม่เกิน 20 ต้นหรือไม่เกิน 5 ลูกบาศก์เมตร และหวั่นเกรงว่า จะหลุดจากเงื้อมมือการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจากบริเวณที่ขยายถนนดังกล่าว อยู่ในเขตพื้นที่กันชน (Buffer Zone) ต้นไม้ที่ถูกตัดเพื่อขยายถนน ยังมีปัญหาว่าจำนวนไม่น้อยหายไปไหน มีการแจ้งความจับทั้งคดีอาญาและแพ่งพาณิชย์ ดังที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(ขณะนั้น) อ้างปรากฏว่า ไม่มีการฟ้องประเด็นนี้ ทั้งทางอาญาและทางแพ่ง รวมถึงไม่มีการฟ้องกรมทางหลวง ที่เป็นผู้กระทำผิด แต่มีการฟ้องผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเกิด

ความสูญเสียที่ประเมินค่าไม่ได้ โดยเฉพาะในด้านความรู้สึกของคนไทย และผู้ที่รักสิ่งแวดล้อม ที่ต่างรักและหวงแหนผืนป่าต้นน้ำ และมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งว่า การทำถนนครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อในอนาคตอย่างรุนแรงต่อ ระบบนิเวศน์

สุริย์พร ธรรมิกพงษ์ พวงผกา แก้วกรม และสุรางค์รัตน์ พันแสง (2553, หน้า 40-50) เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันของการจัดการสภาพแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติเขาค้อ (น้ำตกธารทิพย์) อำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะการจัดการด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติประเภทน้ำตกที่มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในระดับดีมาก (2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ (น้ำตกธารทิพย์) ได้รับการดูแลโดย อุทยานแห่งชาติชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริเวณรอบอุทยาน โดยส่งเสริมทางการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวพบปัญหาที่ควรดำเนินการเร่งด่วน คือ 1) ควรจัดทำป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว 2) จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์และ 3) จัดทำวารสารและนำผลการวิจัยไปสู่ภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (3) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ข้อสรุปว่า จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งคณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามมติกรม. มาตั้งแต่ พ.ศ. 2529 มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญน่าสนใจมากมายแต่ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้ผ่านความเจริญมาเป็นอันดับมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตมากขึ้นก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ลดจำนวนลงแหล่งน้ำธรรมชาติเกิดความเค็มเงินส่งผลถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงเมื่อเทียบกับช่วง 20 ปีที่ผ่านมาอำเภอเขาค้อจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่นซึ่งถือเป็นการปกครองที่มีขอบเขตเฉพาะจำกัดในส่วนตัวส่วนหนึ่งของประเทศโดยรัฐกระจายอำนาจการดำเนินงานในกิจการบางอย่างไปยังท้องถิ่นเพื่อที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจการอันส่งผลต่อความกินอยู่ดีและเพื่อสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพการให้ความรู้ความเข้าใจการให้การศึกษาในรูปแบบของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บุคคลมีการรับรู้และมีบทบาทที่จะปลูกฝังความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวส่งเสริมให้บุคคลตระหนักและมีความรู้สึกตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งโดยสอดแทรกความรู้เรื่องนี้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับตลอดจนการให้ความรู้แก่ประชาชนด้วยการแนะนำชักชวนทางสื่อมวลชนซึ่งเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ของไทยคือการทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและเป็นการท่องเที่ยวพัฒนาสังคมควบคู่ไปด้วย

ศุขาวลี ชูเอน (2555, หน้า 50-60) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนในระดับต่ำ โดยเพศ สถานภาพในชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน และความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้นำชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐไม่มีนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนให้กับประชาชน โดยการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนอย่างครบถ้วนและชัดเจน เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือควรมีการสร้างจิตสำนึกในการวางแผนป่าชุมชนให้กับประชาชน โดยการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ไม่ควรจะเป็นการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับป่าชุมชน การดูแลจัดการป่าชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปอย่างทั่วถึง เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

พันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557, หน้า 52-65) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจังหวัดตราด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมีส่วนร่วมในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

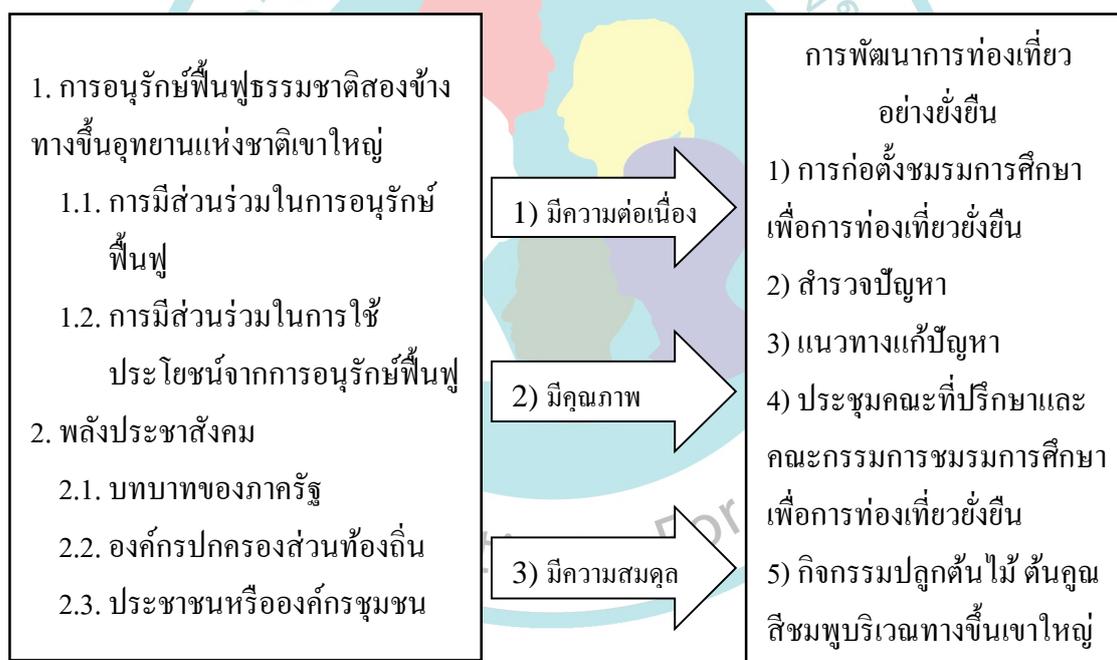
พระครูพิพิธธรรม (2558, หน้า 54-65) แนวทางการอนุรักษ์ป่าตามหลักคำสอนพุทธศาสนาเถรวาท กรณีมูลนิธิอภัยเมื่อนาน ผลการวิจัยพบว่า คำสอนในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับเรื่องป่าล้วนสนับสนุนให้บุคคลดำรงชีวิตอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำให้

เกิดความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา แนวทางการอนุรักษ์ป่าที่ยั่งยืนใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ควบคุมความประพฤติด้วยการสร้างวินัยให้กับตนเองและชุมชนด้วยศีลถ้าทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างที่เราจะเป็นแล้ว จึงต้องมีการสร้างกติกาหรือวินัยในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งศีลจะช่วยระมัดระวังควบคุม ผู้ที่ฝ่าฝืน ปลูกจิตสำนึก และสร้างภูมิคุ้มกันด้วยปัญญา แนวทางอนุรักษ์ป่าของมูลนิธิฮักเมืองน่าน ใช้หลักเมตตาธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา หลักสันโดษ และมีความรักต่อทรัพยากรธรรมชาติ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้แบบพอเพียง แนวทางอนุรักษ์ป่าตามหลักพระพุทธศาสนาเน้นความรักและความเมตตาที่มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีทัศนคติที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งถ้าเราปฏิบัติตามคำสอนพระพุทธศาสนาก็จะสามารถลดวิกฤตสิ่งแวดล้อมได้

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ผ่านการจัดกิจกรรมการปลูกต้นไม้บริเวณสองข้างทาง ถนนหน้ารัศมี กิโลเมตรที่ 9 ในโครงการ “Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่” เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 เริ่มจากการเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยการพบปะสนทนาและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องกิจกรรม กรอบแนวคิดเป็นการร่วมกันหาแนวทางของภาคประชาสังคม ได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทาง ถนนหน้ารัศมีทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

รูปแบบในการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เขาใหญ่ ประชาชนที่สนใจในการตัดคู่มือต้นไม้ ผู้ประกอบการที่พักในเขาใหญ่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในท้องถิ่น ภาคเอกชน ได้เข้าร่วมในกิจกรรม ที่เป็นกิจกรรมของงานวิจัยชิ้นนี้

วิธีการและเทคนิคในการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนาม ใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การบันทึกประชุม ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ สรุปและสังเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อให้ได้แนวทางของพลังประชาสังคมและเครือข่าย ทำอย่างไรให้ทุกภาคส่วนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทำให้เขาใหญ่เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประชากรเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ ที่เขียนชื่อไว้ที่ต้นกล้าที่ตนปลูก ในวันอาทิตย์ที่ 29

สิงหาคม พ.ศ.2558 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและส่วนราชการ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และคนในชุมชนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีต้นเขาใหญ่ รวมจำนวนทั้งสิ้น 669 ราย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยโดยการเลือกแบบเจาะจง จาก ผู้ที่ร่วมกิจกรรม การปลูกคุณสีชมพู ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีต้นเขาใหญ่ ในการเขียนชื่อและคำอธิบายไว้ที่ต้นคุณที่ได้ร่วมปลูกในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 รวม 20 ราย

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ และข้าราชการ จำนวน 8 ราย ได้แก่

2.1.1 เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 1 ราย

2.1.2 เจ้าหน้าที่แขวงทางหลวงที่ 2 จำนวน 1 ราย

2.1.3 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 ราย

2.1.4 เจ้าหน้าที่ป่าไม้จำนวน 1 ราย

2.1.5 กรรมการชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน จำนวน 2 ราย

2.1.6 ส่วนราชการอำเภอปากช่อง จำนวน 1 ราย

2.1.7 ผู้ใหญ่บ้านตำบลหนองน้ำแดง จำนวน 1 ราย

2.2 ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ราย

2.2.1 สมาชิกชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน จำนวน 3 ราย

2.2.2 กลุ่มเด็ก/เยาวชน จำนวน 3 ราย

2.3 บุคคลทั่วไป จำนวน 6 ราย

2.3.1 กลุ่มชมรมต่างๆในพื้นที่อำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ราย

2.3.2 ประชาชนในพื้นที่รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 2 ราย

2.3.3 นักท่องเที่ยว จำนวน 2 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสาร การสอบถาม การสัมภาษณ์ ซึ่งประเภทเครื่องมือวิจัย และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประเภทเครื่องมือวิจัย ได้แก่

- 1.1 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร
- 1.2 แบบสอบถาม
- 1.3 แบบสัมภาษณ์

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการบันทึกการ
ประชุม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อตั้งชมรมการศึกษาเพื่อ
การท่องเที่ยวยั่งยืน รายงานการประชุม ข้อมูลจากการจัดทำโครงการ

- 2.1.1 การศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.1.2 การศึกษาแบบบันทึกการประชุมจากงานวิจัย
- 2.1.3 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการบันทึกการประชุม
- 2.1.4 การปรับปรุงให้สมบูรณ์

2.2 แบบสอบถาม การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บ
รวบรวมข้อมูลวิจัย มีขั้นตอนวิธีการสร้างและหาคุณภาพ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ดังต่อไปนี้

- 2.2.1 การศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.2.2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม
- 2.2.3 การศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัย
- 2.2.4 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการสอบถาม
- 2.2.5 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
- 2.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้
- 2.2.7 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
- 2.2.8 การปรับปรุงให้สมบูรณ์

2.3 แบบสัมภาษณ์ การสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บ
รวบรวมข้อมูลวิจัย มีขั้นตอนวิธีการสร้าง โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาคูและแก้ไข ดังต่อไปนี้

- 2.3.1 การศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.3.2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2.3.3 การศึกษาแบบสัมภาษณ์จากงานวิจัย
- 2.3.4 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์
- 2.3.5 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.3.6 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้

2.3.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2.3.8 การปรับปรุงให้สมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้การรวบรวมเอกสาร การก่อตั้งของภาคประชาสังคม บันทึกการประชุม การประชุม การใช้แบบสอบถาม การใช้แนวสัมภาษณ์ แผนกิจกรรม ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัสจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ ดังนี้

1. การรวบรวมเอกสาร การก่อตั้งของภาคประชาสังคม บันทึกการประชุม ข้อมูลการทำโครงการ สำหรับการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามความจำเป็น สำหรับใช้ประโยชน์ในการประเมินข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ร่วมวิจัย

2. การใช้แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามสำหรับการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามความจำเป็นโดยสร้างแบบสอบถามสำหรับให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลรายละเอียดส่วนบุคคล สำหรับใช้ประโยชน์ในการประเมินข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ร่วมวิจัย

3. การใช้แนวสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์ประชากร และผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติเกี่ยวข้องกับกิจกรรม สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. แผนกิจกรรม ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัสจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ ของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง (รายละเอียดกิจกรรมปลูกต้นไม้ แสดงในภาคผนวก)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลจากการร่วมจัดกิจกรรม การศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงลึก มาประมวลผลเป็นภาพรวมแต่ละประเด็นเป็นหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์การศึกษา แล้วสรุปวิเคราะห์เป็นภาพรวมของความเป็นมาของกระบวนการบทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัสจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ และแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการมีส่วนร่วม

ร่วมของภาคประชาสังคม ในการจัดการและการใช้ประโยชน์ร่วมกันสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สถานที่ในการวิจัย

พื้นที่วิจัย ได้แก่ พื้นที่จัดกิจกรรมซึ่งมีขอบเขตพื้นที่ในตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากซ่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยจะมีผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนราชการ ภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงถนนรัชต์เสด็จเส้นทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ร่วมกิจกรรมปลูกต้นคูณสีชมพู

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2561 รวมเป็นเวลา 3 ปี 2 เดือน

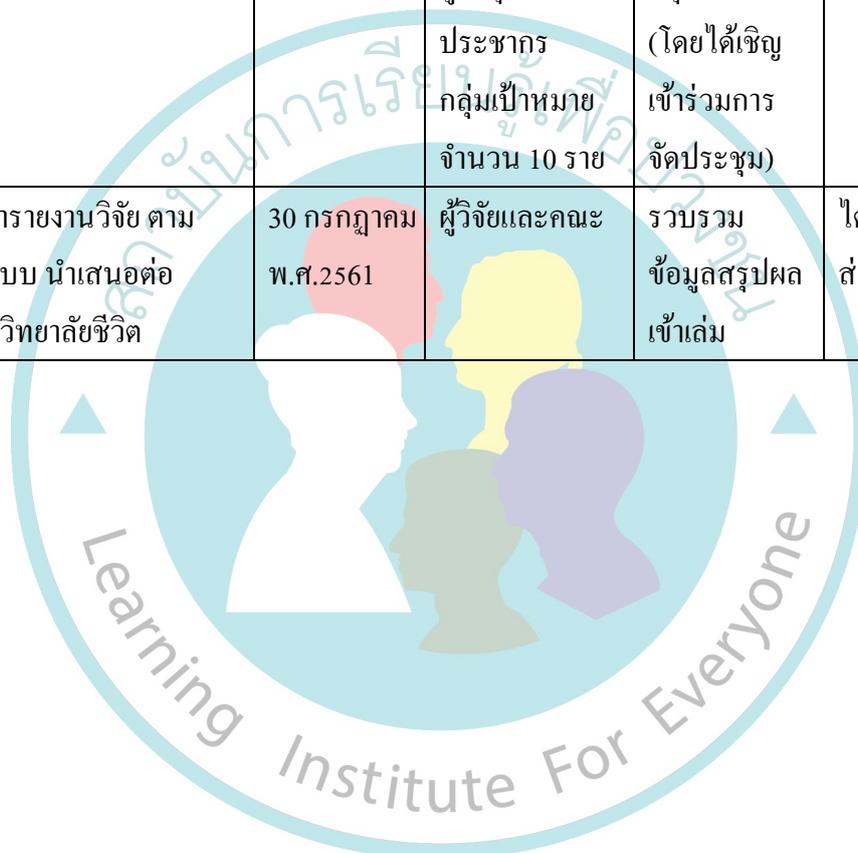
ปฏิทินการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3.1 แสดงปฏิทินการปฏิบัติงาน

ที่	รายการกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ประชากร กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	ชี้แจงโครงการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ทำงานและขอความ ร่วมมือ เข้าร่วมโครงการ	1 กรกฎาคม พ.ศ.2558	ผู้ประกอบการ และประชากร กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ราย	โครงการวิจัย	ทุกคนเข้าใจ วัตถุประสงค์ ความสำคัญ ขั้นตอน การทำงานวิจัย
2	สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ เก็บรวบรวมข้อมูล ที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และจัดกิจกรรม	29 สิงหาคม พ.ศ.2558	ผู้วิจัยและคณะ	จัดกิจกรรม ปลูกต้นไม้	ได้เครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของงานวิจัย
3	ชุมชนร่วมมือกันดูแล รักษาต้นไม้ที่ปลูก	1 ตุลาคม พ.ศ.2558	ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชนและ ประชากร กลุ่มเป้าหมาย	การสังเกต	ได้ข้อมูล สภาพการ พัฒนาการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืน
4	จัดเวทีสรุปผลการ ศึกษา สภาพ การเจริญเติบโตและ การมีส่วนร่วมของชุมชน	20 มีนาคม พ.ศ.2559	ผู้วิจัยและ ประชากร กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 ราย	แบบสัมภาษณ์ (ขอความ อนุเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตอบแบบ สัมภาษณ์ ซึ่ง อาจจะไม่เข้า ร่วมการจัดเวที สรุปผลก็ได้)	- ได้ข้อมูลสภาพ การฟื้นฟู - ได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยด้าน ลบต่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู เพื่อการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืน

ตารางที่ 3.1 แสดงปฏิทินการปฏิบัติงาน (ต่อ)

ที่	รายการกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ประชากร กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5	จัดเวทีศึกษา ชุมชนร่วมมือ กันกำหนดแนวทางการ ปฏิบัติงาน	1 กรกฎาคม พ.ศ.2559	ผู้วิจัย ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชนและ ประชากร กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 ราย	แบบบันทึก การประชุม กลุ่มย่อย (โดยได้เชิญ เข้าร่วมการ จัดประชุม)	ยกร่างแนวทางการ มีส่วนร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูฯ
6	จัดทำรายงานวิจัย ตาม รูปแบบ นำเสนอต่อ มหาวิทยาลัยชีวิต	30 กรกฎาคม พ.ศ.2561	ผู้วิจัยและคณะ	รวบรวม ข้อมูลสรุปผล เข้าเล่ม	ได้แนวทางการมี ส่วนร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูฯ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสนเขาใหญ่ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลจากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย ในการนำเสนอครั้งนี้ ได้นำผลวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประวัติ ข้อมูล ทางธรรมชาติอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอำเภอปากช่อง
2. ข้อมูลการอนุรักษ์โมกค์ต้นไม้ การต่อต้านการขยายถนน
3. การศึกษาบริบทของผู้ร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets หรือมหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสนเขาใหญ่
4. การจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของภาคประชาสังคม
5. กิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกกุณสีชมพู บริเวณทางขึ้นเขาใหญ่

ประวัติ ข้อมูล ทางธรรมชาติอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอำเภอปากช่อง

ผู้ทำวิจัย และภาคประชาสังคม ศึกษาประวัติความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และถนนพระราชทานทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้เรียนรู้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ลักษณะภูมิประเทศ ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

1. ประวัติของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า ในปี 2502 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีการตัด ถนนพระราชทาน ซึ่งก่อนปี พ.ศ.2525 ถนนพระราชทานนี้ เป็นเพียงถนนสายเดียวที่จะมายังเขาใหญ่ และได้เล็งเห็นว่าบริเวณเขาใหญ่นี้ มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งมีความสวยงาม เหมาะใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่มีปัญหาคือ มีการตัดไม้ทำลายป่า จึงได้ให้มีการสำรวจพื้นที่บริเวณ ตำบลเขาใหญ่เดิม และบริเวณ

โดยรอบ จึงได้ตราพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติในปี 2505 โดยเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้รับสมญานามว่าเป็น อุทยานมรดกของกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าเป็นอุทยานแห่งชาติที่สำคัญของโลก โดยได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือ จาก Dr. George C. Ruhle ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุทยานแห่งชาติของสหภาพสากล ว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้ดำเนินการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ โดยได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินบริเวณป่าเขาใหญ่ในท้องที่ ตำบลป่าชะ ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา ตำบลหนองแสง ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี ตำบลสาธิตา ตำบลหินตั้ง ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองจังหวัดนครนายก ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม ตำบลสัมพันตา ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และตำบลมวกเหล็ก ตำบลชำผักแพว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อพ.ศ. 2505 ปัจจุบัน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 1,353,471.53 ไร่ คิดเป็น 2,165.55 ตารางกิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สังเกตได้ดังนี้

ปี 2555 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 852,772 คน

ช่วงฤดูแล้ง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ระยะเวลา 4 เดือน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 220,704 คน

ช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน ระยะเวลา 4 เดือน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 227,111 คน

ช่วงฤดูหนาว เดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ระยะเวลา 4 เดือน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 404,957 คน

ปี 2558 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 1,234,605 คน

ช่วงฤดูแล้ง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ระยะเวลา 4 เดือน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 302,968 คน

ช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน ระยะเวลา 4 เดือน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 295,770 คน

ช่วงฤดูหนาว เดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ระยะเวลา 4 เดือน มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 635,867 คน

จากข้อมูลนี้สังเกตได้ว่า ทุก ๆ ปี ในช่วงฤดูแล้งและฤดูฝน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกันยายนของทุกปี จะมีนักท่องเที่ยวเบาบางมากกว่าในช่วงฤดูหนาว คือตั้งแต่เดือนตุลาคมถึง

เดือนมกราคม มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่า 2 เท่า และมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จากปี พ.ศ. 2555 ถึง ปีพ.ศ. 2558 ระยะเวลา 4 ปี มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นถึง 381,833 คน หรือร้อยละ 44.77 ของจำนวนนักท่องเที่ยวใน ปีพ.ศ. 2555

1.1 ลักษณะภูมิประเทศ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อนกันได้แก่ เขาร่มซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดมีความสูง 1,351 เมตร จากระดับน้ำทะเล ด้านทิศเหนือและตะวันออก พื้นที่จะลาดลงทิศใต้และตะวันตก เป็นที่สูงชันอันเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ 5 สาย (1) แม่น้ำปราจีน และ (2) แม่น้ำนครนายก อยู่ทางทิศใต้ของพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อเกษตรกรรมและระบบทางเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคนี้ แม่น้ำทั้งสองจะมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำบางปะกง (3) ลำตะคอง และ (4) ลำพระเพลิง อยู่ทางทิศเหนือ ไหลไปหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมของที่ราบสูงโคราช ไปบรรจบกันเป็นแม่น้ำมูล บรรจบกันกับแม่น้ำชี และไหลลงแม่น้ำโขง (5) ห้วยมวกเหล็ก อยู่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกสัตว์ของภูมิภาคนี้ ไหลลงสู่มแม่น้ำป่าสักที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี นับเป็นป่าต้นน้ำที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศ ควรที่จะวางแผนอนุรักษ์ผืนป่า ความหลากหลายทางธรรมชาติและระบบนิเวศนี้ไว้ให้คงอยู่ชั่วลูกหลานสืบต่อไป

1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีสภาพป่าที่รกทึบ และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมทำให้เกิดฝนตกชุกตามฤดูกาล อากาศไม่ร้อนจัด และหนาวจัดจนเกินไป เหมาะแก่การท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมนันทนาการชนิดต่าง ๆ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 23 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด อยู่ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคมประมาณ 28 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม และเดือนมกราคม มีอุณหภูมิประมาณ 17 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยเท่ากับ 66 เปอร์เซ็นต์ ฤดูร้อน อากาศจะไม่ร้อนอบอ้าว แต่ที่เขาสองบนเขาใหญ่อากาศเย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อน จากสภาพอากาศเช่นนี้เองที่ทำให้ป่าเขาใหญ่มีพรรณไม้ และกล้วยไม้ที่หายากและเป็นหนึ่งเดียวในโลกเกิดขึ้นอย่างมากมายที่นี่ สร้างจุดดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวให้มาค้นหาและเยี่ยมชมอุทยาน เป็นช่วงที่สภาพธรรมชาติป่าไม้และทุ่งหญ้าเขียวชิวสวยงาม น้ำตกต่าง ๆ จะมีสายน้ำที่ไหลหลากและเขียวกราก น้ำตกที่สำคัญและขึ้นชื่อระดับโลกคือน้ำตกเหวสุวัต และน้ำตกเหวนรก ซึ่งมีความสวยงามตระการตาเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ในฤดูหนาว ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์เป็นฤดูที่นักท่องเที่ยวมากที่สุดอากาศค่อนข้างเย็น โดยเฉพาะบริเวณเขาสูง

1.3 การเดินทาง

การเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่สะดวกเพราะใกล้กับเมืองหลวงคือ กรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางได้ 2 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1 ถนนชนะรัชต์ ทางหลวงหมายเลข 2090 ก็จะถึงที่ทำการอุทยานฯ ด้วยระยะทางประมาณ 180 กิโลเมตร เส้นทางที่ 2 ฝั่งปราจีนบุรี ทางหลวงหมายเลข 33 ตามเส้นทางปราจีนบุรี-เขาใหญ่ จากความสะดวกนี้เองเขาใหญ่จึงเป็นที่นิยมของทั้งคนไทยและต่างชาติ ถนนชนะรัชต์มีปริมาณการใช้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ก็ไม่ถึงกับหนาแน่นตลอดทั้งปี สังกะตจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะมีเพียงช่วงฤดูหนาวซึ่งมีระยะเวลาเพียง 4 เดือนเท่านั้นที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวหนาแน่น

2. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ผู้ทำวิจัย ภาคประชาสังคม ศึกษาประวัติความเป็นมาของอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูลทั่วไปของชุมชนที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ 1.825.2 ตร.กม. มีประชากร 193,197 คน (พ.ศ. 2558) ความหนาแน่น 106.18 คน/ตร.กม. อำเภอปากช่อง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของจังหวัดมีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

- 1) ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอมวกเหล็ก (จังหวัดสระบุรี) และอำเภอสีคิ้ว
- 2) ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอวังน้ำเขียว (จังหวัดนครราชสีมา)
- 3) ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอประจันตคาม (จังหวัดปราจีนบุรี) อำเภอปากพลีและอำเภอเมืองนครนายก (จังหวัดนครนายก)

2.1 ประวัติความเป็นมา

มีหมู่บ้านเล็ก ๆ หมู่บ้านหนึ่งอยู่กลางหุบเขา ภูเขาแดงพญาไฟ เส้นทางคมนาคมสะดวกสบายมากทุกสาย (เดินและขี่ม้า) พื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด เช่น กวาง เสือ กระตัง ช้าง ลิง ค่าง อีกทั้งใช้ป่า โดยเฉพาะใช้มาเลเรีย ชาวปากช่องรุ่นบุกเบิกล้มตายเกือบหมดหมู่บ้าน หลงเหลือรอดตายมาได้ คือตำบลดงพระ ตั้งรกรากเพียงไม่กี่หลังคาเรือน จนถึงทุกวันนี้ ประชากรส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น เมื่อพุทธศักราช 2430 ชาวบ้านปากช่อง ขึ้นกับ ตำบลดงพระ อำเภอจันทัก ต่อมาปี พ.ศ. 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 มีพระราชประสงค์ ให้ก่อสร้างทางรถไฟสายแรกกรุงเทพฯ-โคราช สร้างทางผ่านกลางหมู่บ้าน จำเป็นต้องระเบิดภูเขา เพื่อวางทางรถไฟจึงทำให้หมู่บ้านถูกระเบิดหินทำทางรถไฟ เป็นช่องจึงเรียกว่า "บ้านปากช่อง" วันที่ 23 กรกฎาคม 2501 ยกฐานะเป็นอำเภอปากช่อง

2.2 เขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอปากช่อง แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 12 ตำบล 217 หมู่บ้าน จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 193,197 คน (พ.ศ.2558) ซึ่งตำบลที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชนเมืองปากช่องกับถนนนครราชสีมาและอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะประกอบด้วย ตำบลปากช่อง (Pak Chong) มีหมู่บ้าน 22 หมู่บ้าน ตำบลหมูสี (Mu Si) มีหมู่บ้าน 19 หมู่บ้าน ตำบลชนงพระ (Khanong Phra) มีหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ตำบลโป่งตาลอง (Pong Talong) มีหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำแดง (Nong Nam Daeng) มีหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน และตำบลพญาเย็น (Phaya Yen) มีหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน

2.3 การคมนาคม

การคมนาคมสะดวกเป็นประตูและเป็นทางผ่านสู่ภาคอีสาน ทำให้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากปากช่องอยู่ไม่ไกล เดินทางด้วยรถยนต์ระยะทางเพียง 160 กิโลเมตร ใช้เวลาการเดินทางไม่ถึง 2 ชั่วโมงจากเมืองหลวง คือ กรุงเทพมหานคร การเดินทางโดยรถยนต์ มีถนนสายหลักคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) และถนนภายในเขตเทศบาล จำนวน 254 สาย มีลำตะคอง เป็นลำน้ำสายหลักที่ใช้ในการบริโภค การขนส่งทางรถไฟ มีขบวนรถขึ้น-ลง หยุดรับส่งผู้โดยสาร หลายสถานีสถานีหลัก ๆ ที่สถานีรถไฟกลางดง สถานีรถไฟปากช่อง ให้บริการทุกขบวน

2.4 การศึกษา

ด้านการศึกษา มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 87 โรงเรียนสังกัดเอกชน จำนวน 17 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ คือ โรงเรียนปากช่อง เป็นโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองสาหร่าย

2.5 การท่องเที่ยว

อำเภอปากช่องมีเขตติดต่อกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งทางขึ้นอุทยานฯ ด้านอำเภอปากช่อง ถนนนครราชสีมาเป็นถนนที่สามารถขึ้นไปถึงบริเวณอุทยานได้สะดวกที่สุด เนื่องจากเขตอำเภอ มีอาณาเขตติดต่อกับผืนป่าดงพญาเย็น ประกอบกับเป็นที่ราบสูงสลับภูเขา ทำให้สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป เย็นสบาย อากาศสดชื่น จากป่าเขาใหญ่ เหมาะแก่การพักผ่อน พักผ่อน เหมือนได้มาฟอกปอดจากควันพิษในเมืองหลวง และยังมีการทำปศุสัตว์ขนาดใหญ่ ฟาร์มขนาดใหญ่หลายแห่งรวมทั้งฟาร์มโคนม ไร่ร้อนเพื่อทำไวน์ สวนผักผลไม้ สวนน้ำสวนสนุกที่ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน กิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ยังมี แหล่งท่องเที่ยว ห้างสรรพสินค้าที่มีชื่อเสียง โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ คอนโด

มีเนียม ฯลฯ ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากมายโดยเฉพาะช่วงวันหยุดซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวมาพักผ่อน อย่างหนาแน่น ปากช่องมีระดับโอโซนเป็นอันดับต้นของโลก ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น ดีต่อสุขภาพ ส่วนตำบลกลางดง เป็นแหล่งเพาะปลูกเพื่อซื้อของฝาก ประเภทพันธุ์ไม้ ผลไม้ต่าง ๆ มากมายสดจากไร่และข้าวโพดหวาน อันเลื่องชื่อ

2.6 อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการเพาะปลูกพืชหลายชนิด โดยเฉพาะที่เป็น ผลไม้ที่ขึ้นชื่อของอำเภอและมีการจัดงานประจำปีขึ้นทุกปีคือน้อยหน่าส่วนพืชผลอื่น ๆ คือข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย มะม่วง องุ่น ลิ้นจี่ และทุเรียน ที่มีชื่อเสียงด้านความอร่อยไม่เหมือนใคร พืชผักอื่น ๆ ที่เพาะปลูกมาก คือ มะละกอ พริก ผักชี แดงกวาและต้นหอม นอกจากนี้การทำปศุสัตว์ ก็เป็นอีกอาชีพที่ได้รับความนิยม คือ การเลี้ยงไก่ สุกรและโคนม โดยมีโรงงานฟักไข่ขนาดใหญ่อยู่ในสำหรับด้านพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมหลัก โดยทั่วไปจะอยู่ในเขตตัวเมือง ซึ่งเป็นเขตการค้าที่ไม่กระจุกตัว แต่จะมีที่ตั้งตามแนวถนนทั้งสองฝั่ง ของถนนมิตรภาพ มีตลาดในตัวเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าหลายแห่ง แต่มีเขตติดต่อกันจนดูเหมือนเป็นแห่งเดียวกัน มีตลาดจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จ ของหากินยากอร่อยและไม่แพงวางขายสองข้างทางในช่วงเย็น ๆ ไปจนถึงหัวค่ำ สะดวกต่อนักท่องเที่ยวและผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่

ผลการวิเคราะห์พบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีย่านนักท่องเที่ยวให้ความนิยมมาท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องจากที่แห่งนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย ครบทุกด้าน ทั้งการคมนาคม การบริการ มีที่พักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนหลายพักห้อง เช่น โรงแรมระดับ 3-5 ดาว รีสอร์ทกว่า 400 แห่งที่สามารถสัมผัสกับธรรมชาติโดยแท้จริง โฮมสเตย์ที่เข้าถึงวิถีของชาวสวนผลไม้ วิถีของชุมชน ฯลฯ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสอากาศบริสุทธิ์ แหล่งท่องเที่ยวชุมชน พืชผักผลไม้มีรสชาติโดดเด่นไม่เหมือนใคร ฟาร์มโคนม ไร่องุ่น โรงผลิตไวน์ที่มีชื่อเสียงของประเทศ สวนผักผลไม้ปลอดสารพิษ กิจกรรมผจญภัยต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับนักท่องเที่ยว จึงทำให้เขาใหญ่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติเข้ามาตั้งมาอยู่อาศัย และมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี จากข้อมูล สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการในพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสังกัดได้ ดังนี้

ปีพ.ศ. 2555 นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายจากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน 1,221.32 บาท มีรายได้จากการท่องเที่ยว 4,144.34 ล้านบาท มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2,334,686 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

จากสถิติปริมาณนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ปี พ.ศ. 2555 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 4,144.34 ล้านบาท ปีพ.ศ.2558 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 6,248.39 ล้านบาท ระยะเวลาเพียง 4 ปี มีรายได้เพิ่มมากขึ้นถึง 2,104.05 ล้านบาท การขยายตัวคิดเป็นร้อยละ +50.77 ของรายได้จากการท่องเที่ยวในปีพ.ศ.2555 สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนเป็นอันดับหนึ่งของรายได้ทั้งหมด เนื่องจากการท่องเที่ยว มีการเชื่อมโยงรายได้ไปสู่อาชีพอื่น ๆ ได้หลายอาชีพ เช่น ค่าที่พักของผู้ประกอบการ โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ ค่าอาหารและเครื่องดื่มของผู้ประกอบการ ร้านอาหารมีผลถึงพ่อค้าแม่ขายในตลาดเชื่อมโยงไปถึงเกษตรกร ค่าแรงงานการจ้างงาน ระบบการขนส่งหรือค่ายานพาหนะ เป็นต้น

การเจริญเติบโตของเมืองขยายขึ้น มีแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท คอนโดมิเนียม ห้างสรรพสินค้า เกิดขึ้นอย่างมากมาย จากการขยายตัวของเมืองเริ่มส่งผลกระทบต่อป่าและชุมชนดั้งเดิม ปัญหาในการเบียดเบียนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของผืนป่าเขาใหญ่ ปัญหาโลกร้อน ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำ ปัญหาสัตว์ป่าออกจากป่ามา กินพืชผลทางการเกษตรของชาวบ้าน และปัญหาการขยายถนนที่ทำลายระบบนิเวศ ฯลฯ ในอดีตเมื่อมีการตัดผ่านถนน เมื่อปี 2502 โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็มีได้มีการตัดต้นไม้ขนาดใหญ่บริเวณสองข้างทางถนนธนรัชต์ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักในการมาเขาใหญ่แต่อย่างไร ด้วยระยะเวลากว่า 50 ปี ทำให้ต้นไม้บริเวณสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่มีอายุกว่าร้อยปีซึ่งมีขนาดใหญ่มาก และยังสังเกตได้อีกว่าในช่วงเวลาตามฤดูกาล ในช่วงฤดูหนาวปริมาณนักท่องเที่ยวคือตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม มีปริมาณนักท่องเที่ยวมากกว่า ในช่วงฤดูแล้งและฤดูฝน คือตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกันยายน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางในการแก้ปัญหา

ข้อมูลการอนุรักษ์อุโมงค์ต้นไม้ การต่อต้านการขยายถนน

1. ประวัติอุโมงค์ต้นไม้บริเวณถนนธนรัชต์ทางขึ้นเขาใหญ่

ในประเทศไทยมีอุโมงค์ต้นไม้หลายแห่งซึ่งเป็นอุโมงค์ต้นไม้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดจากการที่ชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันปลูกและดูแล เช่น

1.1 อุโมงค์ต้นไม้ต้นมะค่าโมง ตั้งแต่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 17-18 ปากทางเข้าหมู่บ้านหนองจิก หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านโบล้อ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา บนถนนสายเป็นพิมาย-ชุมพวง อุโมงค์ต้นไม้ที่เกิดขึ้นจากต้นมะค่าโมง มีระยะทางราว 1 กิโลเมตรปลูกโดยชาวบ้านและหน่วยงานของรัฐ ในอำเภอพิมายได้ร่วมแรงร่วมใจกันปลูกและดูแลหวงแหนไม่ให้

ใครมาตัดมาเป็นเวลากว่า 30 ปี สร้างความตื่นตาตื่นใจ และความรู้สึกสดชื่นให้แก่ผู้สัญจรไปมา มีผู้คนมาเก็บภาพเพื่อเป็นที่ระลึกและถ่ายภาพเพื่อการต่าง ๆ อย่างมากมาย

1.2 อุโมงค์ต้นไม้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เกิดจากต้นจามจุรี ภายในมหาวิทยาลัยฯ เส้นทางที่จะมุ่งไปยังฟาร์มมหาวิทยาลัย เป็นแนวต้นจามจุรี โค้งตัวเข้าหากันปกคลุมบริเวณถนนมองดูคล้ายอุโมงค์ขนาดย่อม ยิ่งมาเจอกับช่วงโค้งของถนนเกิดเป็นภาพงามน่าประทับใจ เป็นอีกหนึ่งจุดที่ผู้คนนิยมมาถ่ายรูป Pre-Wedding กันเป็นจำนวนมาก

1.3 อุโมงค์ต้นไม้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อุโมงค์ต้นไม้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจากต้นกระถินและต้นไม้อื่นปะปนกันที่มีให้เห็นตลอด 2 ข้างทางเป็นช่วง ๆ แม้แต่ระยะช่วงจะไม่ยาวมากนัก แต่ก็ทำให้ทุกการเดินทางของผู้คนที่ผ่านไปมา เป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวมายังเขื่อนแก่งกระจาน เพชรบุรี เป็นอีก 1 ชื่อที่หลายคนนึกถึง เพราะที่นี่มีทั้งความงดงามของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ความสวยงามของทะเลหมอกพะเนินทุ่งที่มีให้ชมตลอดปี หรือจะเป็น การชื่นชมความงดงามของเหล่าผีเสื้อมากมาย ซึ่งจะมีมากในเดือน เม.ย.-พ.ค. ของทุกปี

1.4 และที่มีชื่อเสียงมาก คือ อุโมงค์ต้นไม้ที่บริเวณถนนพระราชวังขึ้นเขาใหญ่ อุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้มีจุดเด่น คือเกิดจากต้นกระถินยักษ์ใหญ่และไม้เบญจพรรณหายากขนาดใหญ่ อายุนับร้อยปีที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สองข้างถนนโน้มกิ่งเข้าหากัน ผนวกกับทางโค้งซึ่งมีภูเขาที่สวยงามขนานสองข้างทาง ทำให้ถนนร่มครึ้มและสวยงาม มีอากาศที่ดีสัมผัสได้ถึงความสดชื่นสมบูรณ์ของป่าเขาใหญ่ และบริเวณโดยรอบ ระยะทางยาวประมาณ 1.2 กิโลเมตร เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงจุดนี้ ทำให้คนในชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนจากสิ่งที่มีธรรมชาติสรรสร้างขึ้นให้เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของเขาใหญ่โดยไม่มีมีการปรุงแต่ง นักท่องเที่ยวหลงใหลแวะถ่ายภาพเพื่อเก็บเป็นที่ระลึกกับสิ่งที่ได้สัมผัสอย่างต่อเนื่องและไม่ขาดสาย มักเปิดกระจกรถยนต์เพื่อสูดอากาศที่บริสุทธิ์ของอุโมงค์ต้นไม้ สร้างกระแสการรักและหวงแหนให้คนในชุมชนและหวังว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป แต่ก็ต้องมาถูกทำลายลงเพราะความเจริญที่เข้ามาและความไม่รับผิดชอบของคนบางกลุ่ม

วิชชุ หุปวา (28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 : สัมภาษณ์) ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ให้ความคิดเห็น และประวัติความเป็นมาของอุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้ว่า อุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีอยู่เดิมตั้งแต่ก่อนที่จะมีการตัดถนนพระราชวังเมื่อหลายสิบปีก่อน ซึ่งถนนพระราชวังแต่เดิมเป็นป่ารกทึบหลังจากที่จอมพลสฤษดิ์ ุณราชต์ได้มาทำการบุกเบิกตัดเส้นทางเพื่อขึ้นสู่เขาใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2502 ก็มีการพัฒนาให้เป็นถนนลาดยางเมื่อปี พ.ศ. 2525 แต่ก็ได้มีการตัดต้นไม้แต่อย่างใด ต้นไม้บริเวณสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่จึงมีขนาดใหญ่และมีอายุเป็นร้อย ๆ ปี คงความเป็นเอกลักษณ์ของเขาใหญ่ ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นมรดกโลก

2. การต่อต้านการขยายถนน

จากความเจริญที่หลังไหลเข้ามาในพื้นที่เขาใหญ่ ปัญหาการขยายถนนของกรมทางหลวงกรณีถนนธนบุรีจาก 2 ช่องจราจรเป็น 4 ช่องจราจร ตั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10 มีระยะทางรวม 8 กิโลเมตร มีการดำเนินการโดยกรมทางหลวงในช่วงปี พ.ศ.2553 ผู้รับเหมาทำถนนคือบริษัท ราชสีมาบวร (1996) จำกัดได้ทำการขยายถนนโดยตัดต้นไม้จำนวนกว่าพันต้น ต้นไม้ขนาดใหญ่และหายากบางต้นอายุนับร้อยปีซึ่งบางต้นเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนการตัดถนนธนบุรีจำนวน 128 ต้น อันประกอบด้วย สะเดา 86 ต้น สัก 8 ต้น ประดู่ 5 ต้น นนทรี 4 ต้น กระจินพิมาน 1 ต้น หว้า 4 ต้น อินทนิล 1 ต้น กาสามปึก 8 ต้น คางคาก 4 ต้น มะค่าโมง 2 ต้น ตะแบก 1 ต้น พะยูง 1 ต้น มะหาด 1 ต้น และตะคร้ำ 2 ต้น รวมถึง “อุโมงค์ต้นไม้” ที่บริเวณกิโลเมตร ที่ 9 ถึงกิโลเมตรที่ 10 ไปด้วยนั้น ได้มีการร้องเรียนจากประชาชนจำนวนมาก นายสุวิทย์ คุณกิตติ รมว.ทรัพยากรฯ(ขณะดำรงตำแหน่ง 2553) สั่งการให้กรมป่าไม้แจ้งความคดีอาญาเอาผิดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) และผู้รับเหมาทำถนน คือบริษัท ราชสีมาบวร (1996) จำกัด และพบว่ามีความเสียหายอย่างมากจึงสั่งให้ยุติการขยายถนน พร้อมทั้งแจ้งความดำเนินคดีในข้อหา ตัดไม้ทำลายป่า และใช้ประโยชน์จากไม้อย่างผิดกฎหมายในขณะที่ นายโสภณ ชาร์มย์ รมว.คมนาคม (ขณะดำรงตำแหน่ง 2553) ลงพื้นที่จริงบอกว่าไม่ใช่ป่าดิบ และยังดำเนินการต่อ จึงกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐและกรมทางหลวงก็ยังเพิกเฉยและยังดำเนินการก่อสร้างต่อราวปลายปี พ.ศ. 2555 (ขอ “อุโมงค์ต้นไม้” คืบทางขึ้น “เขาใหญ่” ผู้เส้นทาง “มรดกโลก” (ข่าวไทยพีบีเอส, 2556: ออนไลน์)

ธารา บัวคำศรี (2556, หน้า 56) ขอต้นไม้คืนทางขึ้นเขาใหญ่ เขียนบทความใน [www:change.org](http://www.change.org) ทางเครือข่ายประชาชนอนุรักษ์มรดกโลกเขาใหญ่และสมาคมต่อต้านโลกร้อนได้รวมตัวกันออกมาลงชื่อจำนวน 7,000 คน เพื่อส่งคำร้องต่อนายชัชวาลย์ บุญเจริญกิจ(อธิบดีกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม) และนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้กรมทางหลวงปลูกต้นไม้คืน ศาลปกครองมีคำสั่งให้กรมทางหลวงปลูกต้นไม้ทดแทนทั้งหมด โดยเป็นชนิดเดียวกันหรือใกล้เคียงของเดิม และต้องดำเนินการภายใน 60 วัน ปี พ.ศ. 2556 ประชาชนมิได้ละความพยายามมีการจัดกิจกรรมภายใต้ชื่อ “ขอต้นไม้เรากิน พื้นที่ชีวิตผืนป่าถนนธนบุรี” โดยเครือข่ายฯ และประชาชนกว่า 100 คน ร่วมกันปลูกต้นไม้ใหญ่ริมถนนธนบุรี บริเวณที่มีกรณีพิพาทประกอบด้วยต้นไม้ใหญ่คือ ต้นตะแบกที่มีอายุ 27 ปี และต้นไม้อื่น ๆ สูงกว่า 3 เมตร รวม 128 ต้น ซึ่งเป็นจำนวนที่กรมทางหลวงได้ตัดโค่นไปในปี พ.ศ. 2553 เพื่อกระตุ้นการเพิกเฉยของกรมทางหลวง จนถึงปัจจุบันกรมทางหลวงก็ยังมิได้ทำการนำต้นไม้มาปลูกตามจำนวนดังกล่าวแต่อย่างใด

การศึกษาริบทของผู้ร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัตถุรรยเส้นทางแห่งสีถิ่นเขาใหญ่

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอุโมงค์ต้นไม้บริเวณทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
และปัญหาจากการขยายถนนระยะรัศมีเมื่อปีพ.ศ. 2553

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอุโมงค์ต้นไม้บริเวณทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
และปัญหาจากการขยายถนนระยะรัศมีเมื่อปีพ.ศ. 2553 มีดังนี้

ตารางที่ 4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอุโมงค์ต้นไม้

n=20

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบ ในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากการขยายถนน	จำนวน	ร้อยละ
เคยทราบข่าวเกี่ยวกับการขยายถนนระยะรัศมีโลเมตรที่ 2 – 10 และการตัดอุโมงค์ต้นไม้ บริเวณสองข้างทางขึ้นอุทยาน แห่งชาติเขาใหญ่		
ใช่	19	95.00
ไม่ใช่	1	5.00
ไม่แน่ใจ		
เคยได้ใช้ประโยชน์จากต้นไม้และธรรมชาติสองข้างทางและ อุโมงค์ต้นไม้บริเวณถนนระยะรัศมีโลเมตรที่ 9-10		
ใช่	10	50.00
ไม่ใช่	5	25.00
ไม่แน่ใจ	5	25.00
มีความรู้สึกรักและหวงแหนต้นไม้และธรรมชาติสองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่		
ใช่	20	100.00
ไม่ใช่		
ไม่แน่ใจ		

ตารางที่ 4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอุโมงค์ต้นไม้ (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบ ในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากการขยายถนน	จำนวน	ร้อยละ
ทราบถึงผลกระทบในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่จะตามมา จากการตัดต้นไม้ สองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และในด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ		
ใช่	18	90.00
ไม่ใช่	1	5.00
ไม่แน่ใจ	1	5.00

จากตาราง 4.1 การรับรู้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติอุโมงค์ต้นไม้บริเวณทาง
ขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ผู้ตอบคำถามส่วนใหญ่ เคยทราบข่าวเกี่ยวกับการขยายถนนระยะ
รัศมี 2-10 กิโลเมตรที่ 2-10 และการตัดอุโมงค์ต้นไม้ บริเวณสองข้างทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
พบว่า คิดเป็นร้อยละ 95.00 เคยได้ใช้ประโยชน์จากต้นไม้และธรรมชาติสองข้างทางและอุโมงค์
ต้นไม้บริเวณถนนระยะรัศมี 9-10 กิโลเมตรที่ 9-10 คิดเป็นร้อยละ 50.00 ทุกคนมีความรู้สึกรักและหวง
แหนต้นไม้และธรรมชาติสองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทราบถึงผลกระทบในเรื่อง
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่จะตามมาจากการตัดต้นไม้ สองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
และในด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 90.00

ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่

n=20

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติ สองข้างทางขึ้นเขาใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
ทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการอนุรักษ์ฟื้นฟู สอง ข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ		

ตารางที่ 4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่ (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติ สองข้างทางขึ้นเขาใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	19	95.00
ไม่ใช่	1	5.00
ไม่แน่ใจ		
ทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการอนุรักษ์ฟื้นฟู สอง ข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน		
ใช่	17	85.00
ไม่ใช่	1	5.00
ไม่แน่ใจ	2	10.00

จากตาราง 4.2 ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่
เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้ตอบคำถามส่วนใหญ่ ทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจาก
การอนุรักษ์ฟื้นฟู สองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู)
ในด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 95.00 และทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ
จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู สองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู)
ในด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 85.00

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน มีดังนี้

ตารางที่ 4.3 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

n=20

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จำนวน	ร้อยละ
การร่วมในการตัดสินใจ		
มีส่วนร่วมเข้าประชุมเสนอปัญหา และความต้องการของชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
มากที่สุด	5	25.00
มาก	3	15.00
น้อย	8	40.00
น้อยที่สุด	4	20.00
มีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
มากที่สุด	5	25.00
มาก	2	10.00
น้อย	10	50.00
น้อยที่สุด	3	15.00
มีส่วนร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนของท่านเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
มากที่สุด	5	25.00
มาก	6	30.00
น้อย	6	30.00
น้อยที่สุด	3	15.00

ตารางที่ 4.3 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ		
มีส่วนร่วมปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
มากที่สุด	11	55.00
มาก	5	25.00
น้อย	3	15.00
น้อยที่สุด	1	5.00
มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
มากที่สุด	5	25.00
มาก	1	5.00
น้อย	8	40.00
น้อยที่สุด	6	30.00
มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์		
มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
ในอนาคต		
มากที่สุด	11	55.00
มาก	3	15.00
น้อย	6	30.00
น้อยที่สุด	-	-

จากตาราง 4.3 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดดังนี้ การร่วมในการตัดสินใจ พบว่ามีส่วนร่วมเข้าประชุมเสนอปัญหา และความต้องการของชุมชน ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการ เขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากที่สุดร้อยละ 40.00 มีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับน้อยร้อยละ 50.00 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนร้อยละ 55.00 มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนร้อยละ 40.00 มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการปลูกต้นไม้ (คุณสีชมพู) ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอนาคตน้อยที่สุด ร้อยละ 55.00

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จากการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะจากกลุ่ม เป้าหมาย ซึ่งบางคนไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในโครงการ จะมีเฉพาะผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ที่ได้เข้าร่วมในการประชุมก่อนการจัดกิจกรรมที่สามารถตอบคำถามได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ด้านจิตสำนึก ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของชุมชนพบว่าผลการวิเคราะห์ภาพรวม ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้คือ ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่นเจ้าหน้าที่กรมทางหลวง ป่าไม้ อุทยานฯ ตำรวจท่องเที่ยว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ว่าการอำเภอปากช่อง รวมไปถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ ในการร่วมมือ บูรณาการในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ต้นไม้ที่ตนได้ปลูกได้เติบโตเพื่อสร้างสีสันให้เกิดขึ้นแก่การท่องเที่ยว ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อไปอย่างยั่งยืนในอนาคต

1.2 บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ผลการวิเคราะห์ภาพรวมพบว่า ทุกคน ไม่ทราบ บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญในการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

1.3 บทบาทของชุมชนในการพัฒนา ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ ผลการวิเคราะห์ภาพรวมพบว่า ชุมชนมีความตั้งใจที่จะพัฒนา ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ หน่วยงานในชุมชน อย่าง อบอุ่นต้องให้ความร่วมมือมากกว่านี้ ชาวบ้านจะได้เข้ามามีส่วนร่วม ไม่ควรปล่อยให้เป็นที่ของคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ โครงการฯ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ ในการร่วมมือ ในการดำเนินงานแบบบูรณาการ ให้ตรงกับเป้าหมาย มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เดินไปในทิศทางเดียวกัน

2. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.1 สภาพปัญหาในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ด้านจิตสำนึก กฎระเบียบ ทักษะคติต่อเจ้าหน้าที่ ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของชุมชนพบว่าผลการวิเคราะห์ภาพรวมครอบคลุม ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้คือ อยากให้ทุกภาคส่วน ช่วยกันสร้างจิตสำนึกที่ดี ในการร่วมใช้ประโยชน์ผลที่ได้จากการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ ซึ่งเป็นทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติ ที่มีความร่มรื่นสวยงาม เริ่มจากตนเองก่อน และบอกต่อให้กับนักท่องเที่ยว คนรู้จักหรือครอบครัว ขยายผลให้ทุกกลุ่มคน ร่วมมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และหวงแหนต้นไม้ เพื่อให้เกิดความร่มรื่น และคืนผืนป่าให้แก่ป่าเขาใหญ่มรดกโลกร่วมกันต่อไป

2.2 ความต้องการแก้ไขปัญหาในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในด้านการผ่อนปรนกฎระเบียบ การปรับปรุงกฎระเบียบ และการมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบ ผลการวิเคราะห์ภาพรวม ดังนี้คือ ชุมชนยังมองไม่เห็นถึงประโยชน์จากการร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟู ธรรมชาติสองข้างทาง ถนนชนะรัชต์ ทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจากคุณสมบัติของพื้นที่ที่ยาก และมีราคาที่สูงจึงทำให้มีคนต้องการมาก การออกกฎยังไม่ชัดเจน จึงทำให้ยังมีการขโมยต้นคุณสมบัติปลูกแล้วอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความยุ่งยากและสร้างปัญหาให้ต้องหางบประมาณมาปลูกซ่อมเสริมอยู่เนื่อง ๆ

2.3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการปลูกจิตสำนึกของคณะกรรมการ และการกำหนดทิศทาง ผลการวิเคราะห์ภาพรวม ดังนี้คือ การให้คณะกรรมการและทุกฝ่าย ร่วมมือกันในการกำหนดทิศทางให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ให้ทุกภาคส่วนเข้าใจ และร่วมใจพัฒนา ร่วมปลูกแล้วจำเป็นที่จะต้องร่วมกันดูแลรักษาให้เจริญเติบโตต่อไป ต้องมีการสร้างความ

ต่อเนื่องโดยการจัดประชุมทุกเดือน เพื่อนำปัญหาร่วมคิดร่วมทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป

3. บทบาทของหน่วยงานหรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทัศนธรรมชาติ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.1 หน่วยงานภาครัฐ ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปลูกต้นไม้ ได้แก่ โรงเรียน, ส่วนราชการอื่น ผลการวิเคราะห์ภาพรวม ดังนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความรู้ ตระหนัก และช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีให้ความรู้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี ต้องมีการพูดคุยและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ในการนำพาเยาวชนมาร่วมในการดูแล อนุรักษ์ฟื้นฟูต้นไม้ที่ด้ร่วมปลูกแล้วอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมให้การสนับสนุนอย่างดีในการจัดหางบประมาณมาสนับสนุน โดยการซื้อเสื้อของโครงการ นำนักท่องเที่ยว ตัวแทนสมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในภาคอีสาน จำนวน 600 คนมาร่วมปลูกเพิ่มเติม แต่ในส่วนของกรมททางหลวงซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่กลับไม่ออกหนังสืออนุญาตให้ใช้พื้นที่ จึงทำให้โครงการต่อเนื่องในจุดอื่น ๆ ต้องยกเลิกไป แต่ยังมีผู้ใหญ่ในหน่วยงานภาครัฐบางท่าน (จำนวนน้อย) ที่ผ่านมาในพื้นที่ ก็จะแวะลดน้ำต้นคุณสีชมพูที่ตนปลูกไว้ทุกครั้ง นับว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ปล่อยให้พื้นที่ของผู้รับผิดชอบโครงการแต่เพียงฝ่ายเดียว

3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้คือ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ควรมีการสนับสนุนโครงการมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากผลที่จะได้รับจะก่อประโยชน์ให้กับท้องถิ่นโดยตรง

3.3 ประชาชนหรือองค์กรชุมชน ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้ ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงมีการจัดกิจกรรมมาซ่อมแซมและปลูกต้นคุณสีชมพูเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เป็นลักษณะการเชิญชวนจากกลุ่มชมรมต่าง ๆ จึงจะได้ผล ที่ปรึกษาภาคประชาชนของอำเภอฯ ไม่ให้ความสำคัญกับโครงการมากนักเนื่องจากลักษณะแนวทางในการทำงานกับภาคธุรกิจท่องเที่ยวไม่ตรงกัน

4. ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทัศนธรรมชาติ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4.1 ปัญหาจากตัวประชาชนเอง ความขัดแย้ง การวางแผนการใช้ประโยชน์ การปฏิบัติตามกฎ ความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติ การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลข่าวสาร ที่ปรึกษาภาคประชาชนของอำเภอฯ ไม่ให้ความสำคัญกับโครงการมากนักเนื่องจากลักษณะแนวทางในการทำงาน ทักษะคิด กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวไม่ตรงกัน

4.2 ปัญหาจากตัวประชาชนเอง มีองค์กรชุมชนหรือไม่ การประสานงาน ความคิดริเริ่มขององค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบบทบาทตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ องค์กรชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นมาคือชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นผู้คิดริเริ่มประสานงานขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้รับความร่วมมือและมีผลสำเร็จไปได้ด้วยดีในกิจกรรมการปลูกต้นคูณลีทมพูภายใต้ชื่องาน “ต้นไม้ของแม่” ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ทางชมรมฯ ได้มีการจัดสรรผู้ดูแลต้นคูณลีทมพูที่ได้ปลูกไปแล้ว แต่ต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากปี พ.ศ. 2558 เกิดภาวะภัยแล้งอย่างรุนแรง ทำให้ต้นคูณตายไปจำนวนมาก ทางชมรมจึงมีการจัดหางบประมาณเพื่อมาปลูกซ่อมแซมส่วนที่ตายไป

4.3 ปัญหาจากตัวประชาชนเอง ประเด็นการสัมภาษณ์ : การเข้มงวดด้านกฎหมาย การมีแผนงานและงบประมาณสนับสนุน การยอมรับของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ การสนับสนุนของชุมชน กฎระเบียบต่างๆ ความใกล้ชิดของชุมชนกับเจ้าหน้าที่ ในส่วนความเข้มงวดด้านกฎหมาย ในเบื้องต้นของการจัดกิจกรรม ได้รับความร่วมมือและมีผลสำเร็จไปได้ด้วยดีในกิจกรรมการปลูกต้นคูณลีทมพูภายใต้ชื่องาน “ต้นไม้ของแม่” ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เราได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นอย่างดีมีการเตรียมการจัดสรรงบประมาณมาให้ เนื่องจากโครงการนี้ตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ 11 บวกกับนโยบายและแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 แต่เนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่จากกรมทางหลวงจึงทำให้งบประมาณที่ขอเพิ่มเติมในการดูแลและปลูกเพิ่มในถนนสายต่าง ๆ ตามโครงการต้องถูกระงับลง ทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ๆ ในการทำงานร่วมกันในครั้งนี้

การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของกลุ่มผู้ประกอบการ และชุมชน

ผู้ทำวิจัย ภาติทุกภาคส่วนและชุมชน ศึกษาความเป็นมาของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของกลุ่มผู้ประกอบการ และชุมชนได้ข้อสรุป ดังนี้

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการ ที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของเขาคือ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพราะนอกจากจะสร้างรายได้ โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่ง ของการค้าบริการรวมแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรม และที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงานและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปี สามารถสร้างรายได้เข้าสู่เขาใหญ่ ในรูปเงินตราต่างประเทศ ปีละนับพันล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในพื้นที่ จากคนไทย

เที่ยวไทยหลายพันล้านบาทเช่นเดียวกัน รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้ และการจ้างงาน ไปสู่ชุมชน เกือบทุกอาชีพ

1. การก่อตั้งชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้รวมตัวกัน ก่อตั้งเป็นชมรมขึ้น ใช้ชื่อ “ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” ประกอบด้วยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐ และโรงเรียนเอกชน ในพื้นที่รอบเขาใหญ่ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นองค์กรที่จะสามารถประสานงานเชื่อมโยงกับภาครัฐ และชุมชน ในการประสานความร่วมมือในการจัดการ ดำเนินการด้านการพัฒนา และแก้ปัญหาด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ได้มองเห็นถึงปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาปริมาณของนักท่องเที่ยวที่ไม่สม่ำเสมอตลอดทั้งปี

1.1 ปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่เขาใหญ่ปากช่อง วังน้ำเขียวและพื้นที่ใกล้เคียง

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของป่าเขาใหญ่และโดยรอบ เกิดจากปริมาณของประชากร ผู้มาเยี่ยมชม และนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท คอนโดมิเนียม ที่เพิ่มขึ้น เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเหมือนเป็นเงาตามตัว เมื่อคนมากก็ต้องใช้ทรัพยากรมาก เช่น การจัดการขยะ การตัดไม้ทำลายป่า มลภาวะเป็นพิษ การขาดแคลนน้ำ การจราจร และระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ฯลฯ เราจะมีวิธีการจัดการอย่างไรให้ปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลงหรือหมดไป เพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่เขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ปัญหาของปริมาณนักท่องเที่ยวที่ไม่สม่ำเสมอตลอดทั้งปี เนื่องด้วยในปัจจุบันด้วยปัญหาเศรษฐกิจระดับประเทศไทยและระดับโลก ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวซบเซา ทำให้มีผลกระทบรุนแรงกับผู้ประกอบการรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเฉพาะช่วงฤดูร้อน เป็นปัญหาที่ต้องการแนวทางแก้ไข เพราะทำให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท กภัตตาคาร ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว และชุมชน ขาดรายได้ในช่วงที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวน้อยนี้ เกิดปัญหาต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ปัญหาที่ตามมาคือ กระแสเงินหมุนเวียนภายในพื้นที่ลดน้อยลง การลดการจ้างงาน ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหา

ภาคประชาสังคมร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยตั้งคิดว่า “เขาใหญ่เที่ยวได้ทั้งปี” และมีแนวความคิดร่วมกันในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้นในพื้นที่เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อสร้างความยั่งยืนแก่การท่องเที่ยวเขาใหญ่ในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ เป็นกิจกรรมปลูกต้นไม้ที่ให้สีสันที่

สวยงาม บริเวณสองข้างทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กิจกรรมนำร่องในโครงการ คือ การจัดงาน “ต้นไม้ของแม่” ในวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 โดยหวังว่าการปลูกต้นไม้ในโครงการนี้จะทำให้ เภินอุโมงค์ต้นคุณสีชมพูในวันข้างหน้าเพื่อทดแทนอุโมงค์ต้นไม้ที่เสียไป กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ในพื้นที่อีกมากมาย เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ เขาใหญ่และพื้นที่ใกล้เคียง

1.3 คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจัดตั้งขึ้น จากการประชุมร่วมกันทุกเดือนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2558 อย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนได้คัดเลือก คณะกรรมการตามความเห็นของที่ประชุม โดยการคัดเลือกประธานชมรมฯ และให้ประธานชมรม เป็นผู้คัดสรรคณะทำงานตามความถนัดของแต่ละคน คณะที่ปรึกษาได้จากข้าราชการและ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่อยู่ในพื้นที่ และจังหวัดนครราชสีมา โดยการทำหนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมและ ทำหนังสือเชิญให้เป็นที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการ มีรายชื่อ (ขณะดำรงตำแหน่ง ปี พ.ศ. 2558) ดังนี้

คณะที่ปรึกษา “ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”

1. นายปัญญา วงศ์ศรีแก้ว	นายอำเภอปากช่อง จ.นครราชสีมา
2. นายสุหฤทธิ์ ชาญวนังกูร	ผอ.ททท.สนง.นครราชสีมา (2558)
3. นายครรชิต ศรีนพวรรณ	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
4. นายพิเชฐ เดชะคำภู	ผอ.ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา
5. พ.ต.ท.ชินกร อัสวภูมิ	สารวัตรท่องเที่ยว 1 กก.3
6. นายชัชวาล วงศ์จร	รองประธานหอการค้า้านนครราชสีมา
7. ดร.ศุภเสฏฐ์ คณากุล	นายกฯ สคอ. จ.นครราชสีมา
8. ดร.วิษณุ พะลายานนท์	อดีตที่ปรึกษารองผู้ว่าฯ กทม.
9. ดร.ณัฐฉิณี ทองดี	ประธานโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และธุรกิจบริการ(ม.ราชภัฏ นม.)
10. นายพลฤทธิ เกิดชูชื่น	ประธานที่ปรึกษาพื้นที่อนุรักษ์มรดกโลกเขาใหญ่
11. นายทนงศักดิ์ นนทภา	ผอ.ส่วนส่งเสริมการปลูกป่า ที่ 8
12. นายสุทิน บางประสิทธิ์	นายกอบต.หนองน้ำแดง

รายชื่อคณะกรรมการ “ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”

1. นางวัชรีย์	ปรัชญานุสรณ์	ประธานชมรม(เดอะเปียโนรีสอร์ทเขาใหญ่)
2. นางสาวศิริพร	จันทร์สมบูรณ์	รองประธานฝ่ายปากช่อง(ลีลาวลัยรีสอร์ท)

3. นายฉกาจ ยอดแก้ว รองประธานฝ่ายวังน้ำเขียว(ครัวต้นไทร)
4. นายพงษ์เทพ มาลาชาสิงห์ รองประธานฝ่ายกิจกรรม(วังน้ำเขียวลอร์จ)
5. นางสาวฐิตาภา พิณีไชย รองประธานฝ่ายสื่อสารองค์กร(ฟาร์มโชคชัย)
6. นายกฤษดา พันธวงศ์ศุภกร รองประธานฝ่ายแผน&ยุทธศาสตร์
(กรีนเนอร์รี่รีสอร์ทเขาใหญ่)
7. นางกรกนก เซาว์ปรีชา รองประธาน(แพนเทอร์คัลเลอร์รีสอร์ท)
8. นางสาวอนุสรฯ พุทธยานันต์ เลขานุการ(สนามยิงปืน สุขอนันต์)
9. นางสาววรรณู สีนาคม กรรมการ(पालิโอ&บาลีออส)
10. นายอินทร์ มูลพิมาย กรรมการ(วังน้ำเขียวโฮมสเตย์)
11. นายยศวัฒน์ ธนกิจนิเทศ์ดี กรรมการ(พีบีวัลเลย์)
12. นายอาชวิน พงศ์คุณาจารย์ กรรมการ(ภูแพรวพราววังน้ำเขียว)
13. นายศักดิ์ดา หิรัญวัชรพุกภัย กรรมการ(สยามสไมล์ทราเวลล์)
14. นายชยพล กลมกล่อม กรรมการ(สวนผักปากช่อง)
15. นางกัญญาพัชญ์ วิไลจิตต์ กรรมการ(รร.สัตยลักษณ์วิทยา)
16. นางวรางคณา สวธนไพบุลย์ กรรมการ(ฟาร์มเทนท์รีสอร์ท)
17. นางสาวภาวินี โสดา漾ค์ กรรมการ(วังเพชรรีสอร์ท)
18. นายละออง ศาลา กรรมการ(ร้านอาหารสวนคุณชาย)
19. นายวิชชุ ชูปวา กรรมการ(กลุ่มอนุรักษ์ลำตะคอง)
20. นายแสงตะวัน อ่อนน่วม กรรมการ(โคราชออฟอาร์ท)
21. คุณชนิตาภา บัวอ่อน กรรมการ(เขาใหญ่คันทรีฮิลล์รีสอร์ท)

เมื่อได้คณะกรรมการแล้ว กรรมการที่มีตำแหน่งชัดเจนทำงานตามหน้าที่ตามการแบ่งหน้าที่ในตำแหน่ง ส่วนกรรมการให้รับหน้าที่ตามความถนัดในการช่วยเหลือรองประธานในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น รองประธานฝ่ายปากช่องมีหน้าที่ดูแลสมาชิกในส่วนในพื้นที่ปากช่อง รองประธานฝ่ายวังน้ำเขียวมีหน้าที่ดูแลสมาชิกในส่วนพื้นที่วังน้ำเขียว รองประธานฝ่ายกิจกรรมดูแลเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใน รองประธานฝ่ายสื่อสารองค์กรดูแลเรื่องการติดต่อประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ และสมาชิกโดยรวม รองประธานฝ่ายแผน & ยุทธศาสตร์ดูแลเรื่องการจัดการทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งพื้นที่เขาใหญ่ เลขานุการทำหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการ คณะที่ปรึกษา คณะกรรมการและสมาชิกในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการชมรมฯ สมาชิกและคณะกรรมการ

มีหน้าที่จ่ายเงินค่าบำรุงชมรมฯเป็นรายปี ปีละ 1,000 บาท เป็นนำรายได้ส่วนนี้ไปทำการบริหารกิจการชมรมฯต่อไป

กิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกกุหลาบชมพู บริเวณทางขึ้นเขาใหญ่

ผู้ท่ววิจัย และภาคประชาสังคม ศึกษาความเป็นมาของกิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกกุหลาบชมพู บริเวณทางขึ้นเขาใหญ่ ได้ใจความสำคัญ ดังนี้

กิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกกุหลาบชมพูบริเวณทางขึ้นเขาใหญ่นี้ ได้เกิดขึ้นจากแนวความคิดในการแก้ปัญหาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของกลุ่มผู้ประกอบการ ภาคีทุกภาคส่วน และชุมชน โดยเริ่มจากชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน เป็นผู้ดำเนินการ โครงการคือ การฟื้นฟูป่าเส้นทางขึ้นเขาใหญ่ซึ่งเคยมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับกรมทางหลวงในการขยายถนนทำให้ “อุโมงค์ต้นไม้” ได้หายไป ซึ่งอุโมงค์ต้นไม้นี้ถ้ายังอยู่ คงยังมีนักท่องเที่ยวแวะมาถ่ายภาพอย่างมากมาตลอดทั้งปีเช่นเคย ทำให้ชุมชนขาดรายได้จากที่เคย โดยการปรึกษาหารือกันทุกภาคส่วนทำอย่างไรให้สวยและไม่สร้างปัญหา เพราะกรมทางหลวงมีข้ออ้างว่า ต้นไม้ใหญ่ตาม 2 ข้างทางเป็นปัญหาหนักเมื่อเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุมักจะมีเสียชีวิตเกือบทั้งสิ้น จึงให้ปลูกต้นไม้ที่มีทรงพุ่มขนาดกลาง ไม้ใหญ่โตมาก เป็นต้นไม้ที่ออกดอกในช่วงฤดูแล้งที่นักท่องเที่ยวน้อย และแปลกใหม่ได้ข้อสรุป คือการปลูกต้นกุหลาบต่าง ๆ ซึ่งกุหลาบเป็นไม้ทนแล้ง โตเร็ว ทรงพุ่มไม้ใหญ่ ออกดอกช่วงหน้าแล้ง ปัจจุบันมีหลายสีแต่ยังราคาแพงมาก เนื่องจากเป็นต้นไม้แปลกใหม่มาจากต่างประเทศ จากข้อสรุปนี้เองได้จัดทำโครงการขึ้นคือ โครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่

ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน (SUTEC) โดยความร่วมมือระหว่างท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานนครราชสีมา แขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2 และจังหวัดนครราชสีมา

รายนามผู้ร่วมให้การสนับสนุนหลักโครงการฯ

1. นางวัชรีย์ ปรัชญานุสรณ์ ประธานชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน
2. นางสาวสมฤดี จิตจง ผอ.ททท.ภูมิภาคอีสาน
3. นายสุหฤทธิ์ ชาญวนังกุล ผอ.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส.นม.
4. นายพิเชฐ เฉชะคำภู ผอ.ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา
5. นายครรชิต ศรีนพวรรณ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
6. นายทงศักดิ์ นนทภา ผอ.ส่วนส่งเสริมการปลูกป่าที่ 8 นม.

7. นายภูวนาท คงกำเนิด หมวดยการทางหลวงจังหวัด นม.ที่ 2

จึงได้จัดทำโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ เพื่อทำการปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกที่สวยงามในแต่ละฤดูกาลเป็นโครงการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งยังอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิทัศน์นหลวงรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เขตอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ให้กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่สวยงามอย่างยั่งยืนของประเทศ สร้างรายได้ให้เกิดแก่ชุมชน

โดยหวังว่าโครงการดังกล่าว จะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องนักท่องเที่ยวที่ไหลออกไปเที่ยวต่างประเทศในช่วงเทศกาลวันหยุดยาว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังไหลออกไปชมดอกซากุระบานที่ต่างประเทศเป็นจำนวนมาก หรือในช่วงโลว์ซีซั่น (ฤดูร้อน) ของพื้นที่ ให้มาท่องเที่ยวภายในประเทศไทย อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้เม็ดเงินหมุนเวียนภายในภูมิภาค และประเทศ ไม่ให้เงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศ ทั้งยังเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้เยาวชน ประชาชนทั่วไป ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกต้นไม้ สร้างจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม และยังปลูกฝังความรักต่อพื้นที่พร้อมที่จะร่วมใจสามัคคีดูแลความสวยงามของถนนหน้าบ้าน สร้างความภาคภูมิใจให้กับประชาชนรักบ้านเกิด และเกิดประโยชน์แก่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป มีรายละเอียดของโครงการ ดังนี้

วัตถุประสงค์หลักของโครงการ คือ

1. เพื่อเป็นการพัฒนาภูมิทัศน์ริมทางหลวงให้กลายเป็นพื้นที่สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืน
2. กระตุ้นเศรษฐกิจระดับภูมิภาค เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ประเทศไทยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม
3. สร้างกิจกรรมให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับภาครัฐและเอกชน
4. ปลูกจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนมีส่วนร่วมรักษาด้านไม้และระลึกถึงความเป็นเจ้าของต้นไม้ในพื้นที่

ความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์

1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์และการจัดระเบียบพื้นที่ท่องเที่ยว
2. เสริมสร้างความปรองดองและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน
3. กระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ และสร้างรายได้ให้เกิดแก่ชุมชน

เป้าหมายโครงการ

1. ปลูกต้นไม้ริมถนนหลวงเป็นจำนวน 8,230 ต้น
2. เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวสร้างทางเลือกให้เป็นจุดแวะเที่ยวระหว่างเดินทางในเส้นทางถนนสายอีสาน

3. เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวกระตุ้นเศรษฐกิจ

สถานที่ดำเนินงาน

เป็นการปลูกต้นไม้ริมถนนสองข้างทางหลวง โดยมีระยะห่างระหว่างต้น 5 เมตร ระยะห่างจากถนนหลวง 3 เมตร โดยกำหนดเส้นทางที่สามารถปลูกได้รวม 5 จุด พื้นที่ 4 อบต.ดังนี้

1. เส้นทางปลูกต้นไม้ ถนนชนนระริศ์ทางหลวงหมายเลข 2090 ปลูกคูณสีชมพู ระยะทาง 1.2 กิโลเมตร จำนวน 830 ต้น
2. เส้นทางปลูกต้นไม้ ถนนนิคมลำตะคอง เขตอบต.หนองสาหร่าย ทางหลวงหมายเลข 2235 ระยะทาง 3.5 กิโลเมตร ปลูกคูณสีม่วง จำนวน 1,600 ต้น
3. เส้นทางปลูกต้นไม้ ถนนนิคมลำตะคอง เขตอบต.หนองสาหร่าย ทางหลวงหมายเลข 2235 ระยะทาง 3.0 กิโลเมตร ปลูกคูณสีม่วง จำนวน 1,200 ต้น
4. เส้นทางปลูกต้นไม้ ถนนนิคมลำตะคอง เขตอบต.หนองสาหร่าย ทางหลวงหมายเลข 2422 ปลูกคูณสีส้ม ระยะทาง 5.0 กิโลเมตร จำนวน 2,000 ต้น
5. เส้นทางปลูกต้นไม้ ถนนปากช่อง ป่าไผ่ เขตอบต.จันทึก ทางหลวงหมายเลข 2247 ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร ปลูกต้นคูณสีขาว จำนวน 600 ต้น
6. เส้นทางปลูกต้นไม้ ลำสมพุง เขตอบต.ปากช่อง ทางหลวงหมายเลข 2274 ระยะทาง 5.0 กิโลเมตร ปลูกคูณสีแดง จำนวน 2,000 ต้น

คูณสีชมพู

ชื่ออื่นๆ : คูณชมพู

ชื่อสามัญ : Rainbow shower tree

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cassia fistula* x *Cassia bakeriana* หรือ *Cassia fistula* x *Cassia javanica*

วงศ์ : FABACEAE

ถิ่นกำเนิด : หมู่เกาะฮาวาย

ลักษณะทั่วไป : ไม้พุ่มขนาดกลาง เมื่ออยู่กลางแจ้งจะมีทรงพุ่มกลมโปร่ง

การขยายพันธุ์ : การตอน เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด มีความจำเป็นต้องใช้ฮอร์โมนในเร่งการเกิดราก

ข้อดีของพันธุ์ไม้ : ใบด่างสีเขียวสลับเหลืองสวยงาม ปลูกเป็นไม้หอม และไม้ประดับในคราวเดียวกัน

ข้อแนะนำ : นิยมปลูกเพื่อให้ร่มเงา ดอกสวยงาม ทนทานต่อสภาพแวดล้อม ดูแลรักษาง่าย
ควรปลูกในพื้นที่ที่มีแสงแดดจัดตลอดวัน จึงจะมีทรงพุ่มที่สวยงาม ต้องการ
น้ำไม่มากนักในการเจริญเติบโต เมื่อแรกปลูกรดน้ำเพียง 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์
ก็เพียงพอ

ต้นคุณสีขาว

ชื่อไทย : ต้นคุณดอกขาว, ราชพฤกษ์ขาว

ชื่อสามัญ : White Rainbow Shower Tree.

ชื่อวิทยาศาสตร์ : CASSIA.X.NEALIAE, (Cassia Hybrid; Cassia Bakeriana x Cassia Fistula)

วงศ์ : LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE.

ต้นคุณดอกขาวเป็นไม้ลูกผสม มีถิ่นกำเนิดที่ไฮโนลลู รัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา ถูกนำเข้ามา
ปลูกในไทยนานมาแล้ว เป็นไม้ยืนต้นลูกผสม สูง 5-6 เมตร เป็นไม้ผลัดใบ ใบเป็นใบประกอบแบบ
ขนนก ออกเรียงสลับรูปป้อมแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลมสีเขียวสด ดอกออกเป็นช่อใหญ่ห้อยลง
ตามปลายยอด กลีบดอกมี 5 กลีบ ดอกเป็นสีขาว ดอกตูมเป็นสีเหลืองแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีขาวเมื่อ
ดอกแก่ ดอกมีกลิ่นหอมคล้ายกลิ่นของดอกบัวหลวง ออกช่วงเดือน กุมภาพันธ์-พฤษภาคม ของทุกปี
ผลเป็นฝักยาว มีเมล็ด

ต้นคุณสีม่วง

ชื่อไทย : คุณม่วง รัตนพฤกษ์

ชื่อสามัญ : Bolusanthus speciosus - African Wisteria Tree

มีถิ่นกำเนิดจาก รัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ถูกนำเข้ามาปลูกประดับในประเทศไทยนาน
หลายปีแล้ว อยู่ในวงศ์ LEGUMINOSAE มีลักษณะทางพฤกษศาสตร์ เหมือนกับคุณทั่วไปทุกอย่าง
โดยต้นคุณม่วงต้นแม่ สูง 8-10 เมตร ขยายพันธุ์ด้วยการตอนกิ่ง ทาบกิ่ง และเสียบยอด ได้ยากมาก
ต้องขยายด้วยการเพาะเมล็ด

การดำเนินงาน

1. เมื่อได้งบประมาณทำการจัดซื้อ อาทิ ต้นไม้ที่อยู่ในแผนการปลูกแต่ละเส้นทาง บัญชี
ของที่ระลึกเพื่อเชิญชวนคนให้เข้ามาร่วมงาน อาทิ เสื้อโครงการ, ประกาศนียบัตร เป็นต้น
2. ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อต่างๆ และกำหนดวันจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้
ประจำเดือน หรือในเทศกาลสำคัญในเดือนนั้น ๆ
3. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนจัดงานเช่นรถพยาบาลสำหรับดูแลกรณี
ผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยระหว่างทำกิจกรรม เตรียมสิ่งรับรองผู้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เตรียม

อุปกรณ์ในการปลูก ประสานงานรถน้ำจากหน่วยงานบริหารท้องถิ่นเพื่อนำน้ำมาสำหรับรดต้นไม้ หลังปลูกเป็นต้น

4. จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ บันทึกภาพกิจกรรมเพื่อนำไปประชาสัมพันธ์หลังจัดงาน

5. ประเมินผลการจัดกิจกรรมในครั้งนั้น ๆ ส่งภาพข่าวประชาสัมพันธ์ จำนวนเงินที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งสิ้น 6,466,000 บาท (หกล้านสี่แสนหกหมื่นหกพันบาทถ้วน)

รายละเอียดงบประมาณ

1. งบประมาณหมวดจัดซื้อพันธุ์ไม้อุดรวม 2,380,000 บาท
2. งบประมาณหมวดค่าวัสดุในการปลูกอื่น ๆ และค่าบำรุงรักษารวม 775,000 บาท
3. งบประมาณหมวดค่าดำเนินงานปลูกยอดรวม 1,771,000 บาท
4. งบประมาณหมวดอื่นๆยอดรวม 1,540,000 บาท

กิจกรรมการปลูกต้นไม้ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ชื่องาน “ต้นไม้ของแม่” เพื่อเกิดใ้ องค์ราชินี 83 พรรษา โดยการปลูกต้นคูณสีชมพูจำนวน 830 ต้น

สรุปรายละเอียดกิจกรรม

1. การประชาสัมพันธ์กิจกรรม
 - 1.1 การแถลงข่าวที่เอ็มควอเทีย ในวันที่ 5 สิงหาคม 2558
 - 1.2 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนและหนังสือพิมพ์ในช่วงก่อนเดือนสิงหาคม พ.ศ.2558 และตลอดทั้งเดือน
 - 1.3 การประชาสัมพันธ์ออกรายการทางช่อง 3 รายการแจ๋วและรายการอื่น ๆ ในช่วงก่อนเดือนสิงหาคม 2558 และตลอดทั้งเดือน
 - 1.4 ผ่านสื่อวิทยุท้องถิ่น
2. การเตรียมงาน
 - 2.1 การสั่งกล้าไม้ จำนวน 830 ต้น
 - 2.2 จัดเตรียมสถานที่ปลูกต้นไม้
 - 2.3 จัดเตรียมสถานที่รองรับผู้เข้าร่วมพิธีปลูกต้นไม้
3. กิจกรรมปลูกต้นไม้ ในวันที่ 29 สิงหาคม 2558 มีผู้เข้าร่วมราว 1,200 คน
 - 3.1 กิจกรรมบนเวทีพิธีเปิดงาน โดยผู้ว่าฯนครราชสีมา (นายธงชัย ลืออดุลย์)

รายชื่อผู้เข้าร่วมพิธีเปิด

1. นายธงชัย ลืออดุลย์	ประธาน ผู้ว่าฯ นม.
2. พลโทวัช สุกปลั่ง	แม่ทัพภาคที่ 2

3. พล.ต.ต.ประสพโชค พร้อมมูล	ผู้บังคับการฯ ปทส.
4. พล.ต.ต.สุกพล อรุณสิทธิ์	ผู้บังคับการตำรวจท่องเที่ยว
5. นายปรีชา ลีมีอ่าว	เดอะมอลล์ สาขา นม.
6. นายชฤษณ์ ขจรโกวิทย์	ปธ.BiZClub นม.
7. นายสุหฤทธิ์ ชาญวณังกุล	ผอ.ททท. ส.นม.
8. นายพิเชฐ เฉชะคำกู	ผอ.ท่องเที่ยวและกีฬา นม.
9. นายครรชิต ศรีนพวรรณ	หัวหน้า อช.เขาใหญ่
10. นายอำนาจ ฤทธิรงค์	ผอ.แขวงทางหลวงนม.ที่ ๒
11. นายทงศักดิ์ นนทภา	ผอ.สส.การปลูกป่าที่ 8 นม.
12. นายชัยवाल วงศ์จร	รองประธานหอการค้า นม.
- 3.2 การออกร้านโรงงานจากผู้ประกอบการต่างๆในพื้นที่กว่า 50 ราย
- 3.3 การแจกเสื้อแก่ผู้เข้าร่วมงาน (เฉพาะที่ได้ระบุจำนวนล่วงหน้า)
- 3.4 บูชรับการสมทบทุนโครงการฯ การจำหน่ายเสื้อ-หมอนของโครงการฯ
- ต้นทุนการปลูกต้นคูณสีชมพู จำนวน 830 ต้น
1. ต้นคูณสีชมพู
 2. ค่าชุดหลุมปลูก (ไม่มีเนื่องจากกรมทางหลวงชุดให้)
 3. ดินก้นหลุม
 4. ค่าปุ๋ย
 5. ค่าไม้ค้ำและคอก
 6. ค่าดูแลรดน้ำพรวนดินใส่ปุ๋ย
- การจัดหางบประมาณ
1. โดยการขอรับการสนับสนุนจากภาคีทุกภาคส่วน
 2. การจำหน่ายเสื้อโครงการในราคาตัวละ 299 บาท/ 1 ต้น
 3. การจำหน่ายหมอนโครงการในราคาใบละ 399 บาท/ 1 ต้น
 4. การร่วมกิจกรรม CSR
- รายรับและรายชื่อผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในโครงการ
1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวนเงิน 60,000 บาท
 2. บ.ไทยประกันชีวิต จำกัด(มหาชน) จำนวนเงิน 250,000 บาท
 3. เขาใหญ่คันทรีวิลด์รีสอร์ท จำนวนเงิน 10,000 บาท
 4. โรงเรียนดนตรีสยามยามาฮ่า จำนวนเงิน 50,000 บาท

5. จากการจำหน่ายเชื้อและหมอน จำนวนเงิน 69,900 บาท

สังเกตได้ว่า กิจกรรมดังกล่าวได้เริ่มดำเนินโครงการนำร่องในการปลูกต้นคุณสีชมพูในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เนื่องจากต้นคุณสีชมพูเป็นไม้ที่ออกดอกในช่วงฤดูแล้งคือ ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ภายใต้ชื่องาน “ต้นไม้ของแม่” กิจกรรมในครั้งนี้ดำเนินการโดยความร่วมมือของภาคีทุกภาคส่วน มีผู้สนับสนุนงบประมาณและมีผู้ร่วมซื้อเชื้อและหมอนของโครงการเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการประชาสัมพันธ์จากสื่อช่องทางต่าง ๆ มากมาย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมราว 1,200 คน และได้ลงทะเบียน จำนวน 669 คน ซึ่งหวังว่าโครงการจะดำเนินการไปได้ด้วยดี ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นแก่เขาใหญ่ ในช่วงก่อนการเปิดกิจกรรมนำร่อง ได้มีการยื่นหนังสือเพื่อของบประมาณจากภาครัฐเพื่อโครงการ ได้บรรลุตามเป้าหมาย คือ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ขั้นตอนการของบประมาณผ่านไปได้อย่างดีถึงขั้นตอนยื่นขอของบประมาณต่อท่านรัฐมนตรีกระทรวงการท่องเที่ยว แต่ติดปัญหาการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนของข้าราชการกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมาทำให้ขาดความต่อเนื่องในการขอของบประมาณ และติดขัดเรื่องการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของกรมทางหลวง ทำให้ไม่สามารถขอของบประมาณในส่วนนี้ได้ จึงทำให้กิจกรรมการปลูกต้นไม้ตามแผนโครงการอีกหลายเส้นทางต้องชะงักไป

ในส่วนของความต่อเนื่องของโครงการ ต้นคุณสีชมพูที่ปลูกในครั้งแรกตายเกือบหมดเนื่องจากต้นกล้าไม่มีความแข็งแรงประกอบกับช่วงเวลาที่ปลูกเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว คณะกรรมการทุกท่านก็ได้จัดหางบประมาณเพิ่มเติม และจัดกิจกรรมเพื่อดูแล ลดน้ำปลูกซ่อมแซมและปลูกเพิ่มเป็นระยะ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการจัดกิจกรรมนำตัวแทนสมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในภาคอีสาน จำนวน 23 จังหวัด ประมาณ 600 คน มาร่วมปลูกต้นไม้เพิ่มเมื่อ วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2560 แต่เป็นต้นกัลปพฤกษ์ที่มีขนาดสูง 3 เมตรเนื่องจากมีแนวความคิดว่าคุณสีชมพูราคาแพงและกัลปพฤกษ์ทนแล้งมากกว่า

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทเรียนการเรียนรู้จากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าหาแนวทางของพลังประชาสังคม ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และศึกษาปัจจัยความสำเร็จหรือล้มเหลวจากพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัทศจรรย์ เส้นทางแห่งสีสนเขาใหญ่ ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 จำนวน 20 คน โดยมีเครื่องมือในการทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ: PAR โดยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ใช้แบบสัมภาษณ์ บันทึกประชุม จัดเวทีการมีส่วนร่วม ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัทศจรรย์เส้นทางแห่งสีสนเขาใหญ่ ใช้แบบประเมิน สรุปและสังเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อให้ได้แนวพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลการอนุรักษ์อุโมงค์ต้นไม้ การต่อต้านการขยายถนน

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์จากเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นไม้ชุมชนพู่ ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558

ในอดีต สภาพของภูมิทัศน์บริเวณสองข้างทางเพื่อขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ บริเวณถนนธนรัชต์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตลอดระยะทาง 50 กิโลเมตร มีความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้หายาก และยังมีต้นไม้ที่มีอายุเป็นร้อยๆปีเป็นจำนวนมาก มีความ

หลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชและสัตว์ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารสายต่าง ๆ มากมาย ถึงแม้ว่าถนนสายนี้จะมีการก่อสร้างขึ้นเมื่อ 50 ปีก่อน ก็มิได้มีการตัดต้นไม้ใหญ่ที่อยู่คู่กับป่าเขาใหญ่คงพญาเย็นแต่อย่างใด และยังมีอุโมงค์ต้นไม้ที่มีชื่อเสียงของเขาใหญ่ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ อยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 9 ถึง 10 อันเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชน ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ผ่านมาในบริเวณนี้รวมทั้งผู้สัญจรไปมาปีละหลายล้านคน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างมากมา ต่อมา มีการขยายถนนสายนี้ให้เป็นสี่ช่องทาง โดยมีได้มีการทำประชาพิจารณ์ ก่อเหตุที่สะเทือนใจให้กับผู้ที่เคยได้มาชื่นชมอุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้เป็นอย่างมาก มีการรวมตัวต่อต้านจากประชาชนทั่วไปและนักอนุรักษ์ต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่ก็ไม่สามารถที่จะหยุดยั้งการก่อสร้างถนนสี่เลนที่ได้ ทำให้เป็นเหตุการณ์ที่ยังฝังใจของคนในชุมชนตลอดมา ส่งผลถึงปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขาใหญ่ ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ทำให้เกิดปัญหาความไม่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวในบริเวณโดยรอบเขาใหญ่

1.2 การศึกษาบริบทของผู้ร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหิศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์จากเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นคุณสีชมพู ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558

จากการจัดกิจกรรมการปลูกต้นคุณสีชมพู ในวันที่ 29 ส.ค. พ.ศ.2558 มีการประชาสัมพันธ์ไปหลายช่องทางทั้งทางทีวี สื่อวิทยุและนิตยสารต่าง ๆ ทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมากมาย ไม่ใช่แค่เพียงคนในชุมชนเท่านั้น มีการออกโรงทานถึง 50 ร้าน ผู้เข้าร่วมงานราว 1,200 คน เกินความคาดหมายของผู้จัดงาน มีการตั้งเป้าไว้เพียง 800 คน

1.3 การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของกลุ่มผู้ประกอบการ ชุมชน

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์จากเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นคุณสีชมพู ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558

จากการก่อตั้งเป็นชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยการรวมตัวของผู้ประกอบการ ภาครัฐและคนในชุมชน มีการจัดประชุมทุกเดือน ได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งในเรื่องปัญหาความไม่ยั่งยืนของการท่องเที่ยว ปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับปัญหาที่ยังคาใจของคนในชุมชนเรื่องการขยายถนน ทำให้เกิดแนวความคิดร่วมกัน ในการจัดทำโครงการ Khao Yai Color Streets มหิศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ โดยหวังว่าโครงการดังกล่าวจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ในอนาคต

1.4 กิจกรรมการปลูกต้นไม้ ดอกกุหลาบสีชมพู บริเวณทางขึ้นเขาใหญ่

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์จากเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นกุหลาบสีชมพู ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558

จากการก่อตั้งเป็นชมรมฯ ในการจัดทำโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ โดยหวังว่าโครงการดังกล่าวจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ สร้างความยั่งยืนในด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ในอนาคต ด้วยการจัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการฯ ในวันที่อาทิตย์ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ชื่องาน “ต้นไม้ของแม่” เป็นกิจกรรมการปลูกต้นกุหลาบสีชมพูบริเวณสองข้างทางถนนชนะรัฐศาสตร์ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีผู้เข้าร่วมออกโรงทาน และกิจกรรมราว 1,200 คน โดยการประสานงานขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจากคนในชมรมฯเอง และบุคคลภายนอกที่เห็นถึงความสำคัญของโครงการฯ

1.5 แผนปฏิบัติการ

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์จากเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นกุหลาบสีชมพู ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558

ในการจัดทำโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ ของภาคประชาสังคมโดยรอบเขาใหญ่ ได้จัดทำแผนในการดำเนินการ

- 1.5.1. จัดประชุมปรึกษาหารือทุกภาคส่วน โดยการทำหนังสือเชิญ
- 1.5.2. ศึกษาพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม
- 1.5.3. จัดตั้งคณะทำงาน รับผิดชอบโครงการ
- 1.5.4. จัดทำสื่อและหมอน เพื่อจำหน่าย หารายได้จัดกิจกรรม
- 1.5.5. สั่งต้นกล้าพันธุ์กุหลาบสีชมพู
- 1.5.6. จัดการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ทางสื่อต่าง ๆ
- 1.5.7. วางแผนเตรียมงาน
- 1.5.8. ประสานงานกับทุกภาคส่วนตามความถนัดของแต่ละหน่วยงานเพื่อของงบประมาณสนับสนุนโครงการ
- 1.5.9. เตรียมสถานที่ ในกิจกรรม และพื้นที่ปลูกต้นกุหลาบ
- 1.5.10. จัดกิจกรรม ในวันที่ 29 ส.ค. พ.ศ.2558
- 1.5.11. ดำเนินการดูแลรดน้ำหลังการปลูก
- 1.5.12. ประชุมสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรม
- 1.5.13. จัดกิจกรรมเสริม ปลูกซ่อม และเสริมในส่วนที่ยังปลูกไม่ครบ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยและผลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งแบบสำรวจ แบบสังเกต ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ผ่านกิจกรรมการปลูกต้นคูณสีชมพู ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ศึกษาการอนุรักษ์ฟื้นฟู ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การอนุรักษ์ฟื้นฟู ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เกิดจากการรวมตัวกันของภาคประชาสังคม โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในการแก้ปัญหาผลกระทบในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากการขยายถนนระยะรัศมี ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (วิไลพร มหาา, 2553, หน้า 64) เรื่อง ปัญหาการกำหนดโครงการขนาดใหญ่ กรณีศึกษาถนนระยะรัศมี เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขาใหญ่ เนื่องจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จากการศึกษาข้อมูลปริมาณนักท่องเที่ยว : (ฝ่ายนวัตกรรมการสารสนเทศอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง, สถาบันนวัตกรรมการอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง, สำนักอุทยานแห่งชาติ) และรายได้จากการท่องเที่ยว : (Source of Data: Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports) สามารถยืนยันได้ว่าการเป็นมรดกโลกของเขาใหญ่ เป็นหัวใจหลักของคนในชุมชนบริเวณโดยรอบเขาใหญ่ สร้างเม็ดเงินเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ การเป็นมรดกโลกของเขาใหญ่จำเป็นต้องมีการจัดการให้เกิดความยั่งยืนในทุกๆด้าน และจากสถานะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและทั่วโลก ทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมาอีกมากมาย การอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นจุดเล็ก ๆ ของการรวมตัวกันของภาคประชาสังคม ในการแก้ปัญหาจากผลกระทบในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสามารถตอบ โจทย์ทางด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ : กรณีศึกษาโครงการตามแนวพระราชดำริ (เว็ปเพจเกษตรศาสตร์เฉลิมพระเกียรติมหากษัตริย์พระชนมพรรษา 6 รอบ, 2542: ออนไลน์) เห็นได้ว่า ทุกโครงการทำเพื่อบำรุงฟื้นฟูป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธาร ให้คงสภาพอยู่เดิม อันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาสภาพแหล่งต้นน้ำลำธาร แสวงหาแนวทางและวิธีการอนุรักษ์ฟื้นฟูปลูกป่าที่เรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมโดยการปลูกป่าทดแทนให้ได้ประโยชน์นอกประสงค์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

2. ศึกษาพลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาวិจัยพบว่า พลังประชาสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผ่านกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เกิดจากการก่อตั้งเป็นชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อเป็นหน่วยงานประสานงานกับภาคีทุกภาคส่วน ในการร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่โดยรอบเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สอดรับกับความหมายของภาคประชาสังคม (sanook, 2551: ออนไลน์) โดย ศ.นพ.ประเวศ วะสี ให้ความหมายถึงภาคส่วนหลัก ของสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมากคือ ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน (ปีทมา สุปกำปิง, 2554, หน้า 18) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนในพื้นที่โดยรอบเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติการ จากปัญหาการขยายถนนระดับรัฐ เป็นสี่ช่องทาง (ธารา บัวคำศรี, 2556, หน้า 96) ขอดันไม้คั้นทางขึ้นเขาใหญ่ เขียนบทความ เกี่ยวกับกรณีพิพาทในการที่เครือข่ายประชาชนอนุรักษ์มรดกโลกเขาใหญ่ และสมาคมต่อต้านโลกร้อนได้รวมตัวกันออกมาลงชื่อจำนวน 7,000 คน เพื่อส่งคำร้องต่อต้านการขยายถนนและขุดทางคั้นไม้คั้น ที่ยังเป็นปัญหาหัวใจคนในสังคมตลอดมา รวมถึงปัญหาความไม่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเขาใหญ่ สภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ก่อปัญหาอย่างรุนแรงเป็นลูกโซ่กับผู้ประกอบการ ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงงานจ้างงานของชุมชนในพื้นที่ ชมรมฯดังกล่าว ได้นำปัญหาต่าง ๆ มาปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางในการร่วมกันแก้ปัญหา โดยอาศัยพลังประชาสังคม มีแนวความคิดริเริ่มที่จะทำโครงการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชน โดยรอบเขาใหญ่ในภาพรวม สอดรับกับแผนและนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 - 12 และนโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้สอดคล้องกับการขอรับงบประมาณจากภาครัฐและจากผู้ที่เกี่ยวข้องของโครงการ เนื่องจากการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ สามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ ในเวลาอันรวดเร็วกว่าภาคการผลิต และบริการอื่นๆ โดยเน้นให้การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นฐาน จึงเกิดโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ และได้จัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการขึ้น ใช้ชื่องาน “ต้นไม้ของแม่” ในวันอาทิตย์ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558

3. ศึกษาผลการปฏิบัติการของภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยกิจกรรมการฟื้นฟูธรรมชาติสองข้างทางขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ ในวันอาทิตย์ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 นั้น ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลทั่วไปผ่านทางสื่อช่องทางต่าง ๆ มากมาย ด้วยความร่วมมือร่วมใจจากพลังประชาสังคม อย่างจิตอาสา ไม่มีการจ้าง ทำให้มีผู้เข้าร่วม ปลูกต้นคุณสีชมพูเป็นจำนวนมากเกินความคาดหมาย รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,200 คน การให้เขียนชื่อและคำอธิฐานติดเป็นป้ายไว้ที่ต้นคุณสีชมพูที่ตนเองปลูก เป็นการสร้างความผูกพันกับต้นคุณ ที่ได้ปลูก เพื่อที่จะ ได้มีความรู้สึกรัก และหวงแหน ร่วมกันดูแลต้นไม้ที่ปลูก ให้ออกดอกออกผลเป็นอุโมงค์ต้นคุณสีชมพูที่สวยงาม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างความยั่งยืนให้แก่การท่องเที่ยวต่อไปในอนาคตนั้น เห็นได้ว่าพลังประชาสังคมมีบทบาทในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดี

แผนการวิจัยนี้มีจุดอ่อนในเรื่องของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากกิจกรรมได้จัดขึ้นตั้งแต่วันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลนั้นเกิดการติดขัดในเรื่องของความล่าช้าในการทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การโยกย้ายตำแหน่งของส่วนราชการ และบุคคลผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวและคนต่างพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่มีจุดแข็งในด้าน ผู้ทำวิจัยเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกิจกรรม ข้อมูลส่วนใหญ่ได้จากการเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรม จึงได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้อย่างครบถ้วน

ผลการปฏิบัติตามแผนการวิจัยนี้ ได้ผลเป็นที่พึงพอใจในระดับดี เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม และเสนอข้อคิดเห็นได้อย่างดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยกระบวนการในการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วน เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษาทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีประเด็นที่ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในภาพรวม พลังประชาสังคมจากกิจกรรมการปลูกต้นคุณสีชมพู ในวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2558 ในครั้งนี้เปรียบเหมือนการเยียวยาความรู้สึกของคนในสังคมจากผลกระทบในการตัดอุโมงค์ต้นไม้ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของสังคมเป็นวงกว้าง ภาคประชาสังคม

ทุกภาคส่วนต้องมีเป้าหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคี เป็นประชาธิปไตย และมีคุณธรรมประจำใจ มีความต่อเนื่องในการจัดเวทีให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมเป็นระยะ อย่างเหมาะสม เพื่อทำความเข้าใจ พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ทุกคน มีความรักและหวงแหนต่อถิ่นที่อยู่ มีจิตสาธารณะ นึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้ เกิดประโยชน์แก่การท่องเที่ยวและชุมชนอย่างยั่งยืน

1.2 ข้อเสนอแนะ ภาครัฐ หรือหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบริหาร จัดสรรงบประมาณ ความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น และการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ใน โครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำแดง ซึ่งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับชุมชน ในการดำเนินงาน โครงการฯ กลับไม่ให้ความสำคัญในการร่วมดูแลต้นไม้เท่าที่ควร 2) ในส่วนของจังหวัดเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครราชสีมาได้มองเห็นถึงความสำคัญและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง แต่ต้องมีเหตุขัดข้องบางประการจึงไม่สามารถดำเนินการต่อในส่วนอื่น ๆ ได้ 3) กรมทางหลวงฯ ในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมพื้นที่ปลูกต้นไม้ แต่ในส่วนของการพิจารณา ทบทวนเรื่องการให้พื้นที่ริมทางหลวง และการขยายถนน ควรมีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อหาแนวทางเฉพาะพื้นที่ เขาใหญ่เป็นเมืองมรดกโลก ควรให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืน อันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน อย่างแท้จริง

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน ชุมชนต้องมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยการผนึกพลังประชาสังคมร่วมกัน ต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง อย่างรอดแต่ภายนอกให้มาช่วยเหลือ เพราะชุมชนเรียนรู้ชุมชนเข้มแข็ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เชิงนโยบาย ทำประชาพิจารณ์ ในเรื่องความเห็นชอบของชุมชนในพื้นที่มรดกโลกเขาใหญ่ ในเรื่องการอนุญาตให้ปลูกต้นไม้ริมทางหลวง และการขยายถนนธนรัศดี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เชิงวิชาการ ควรมีการ และทำวิจัยในเรื่องความเห็นชอบของชุมชนในพื้นที่มรดกโลกเขาใหญ่ การขยายถนนธนรัศดี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

บรรณานุกรม

- เกษม จันทร์แก้ว. (2540). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขอ “อุโมงค์ต้นไม้” คืบทางขึ้น “เขาใหญ่” สู่เส้นทาง “มรดกโลก”. (14 มิถุนายน 2556). ข่าวไทยพีบีเอส. ค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2559. จาก <http://new.sthaipbs.or.th/content/176891>
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540: ปัญหา อุปสรรคและทางออก. กรุงเทพฯ: ชรรคมดาพลส.
- เจมส์ แอล เกรฮัน. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท.
- ชลพรรษา ดวงนภา. (2549). การใช้หลักเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธในการจัดการป่าวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดตราด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรงค์ศักดิ์ ประสาระเอ. (2548). ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าดงลำพัน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2532). การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามัคคี: กรณีศึกษาปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทะนงศักดิ์ คุ่มไ่บน้ำ. (2540). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2547). ประชาสังคม. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ธัญภักดิ์ สังฆมานนท์. (2556). เอกสารประกอบการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมและการจัดการ. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.rmuti.ac.th/user/thanyaphak/contacts/contact5.html>.
- ธารา บัวคำศรี. (2556). ขอดันไม้คืบทางขึ้นเขาใหญ่. ค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2558, จาก <http://www.change.org/p/ขอดันไม้คืบทางขึ้นเขาใหญ่>.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โสภการพิมพ์.

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประชาสังคม. (2556). Sanook พีเดีย. ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2561. จาก <https://guru.sanook.com/6329/>
- พระครูพิพิธจารุธรรม. (2558). แนวทางการอนุรักษ์ป่าตามหลักคำสอนพุทธศาสนาเถรวาท กรณีมูลนิธิอภัยภูเบศร. วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ในรายงานวิจัยวารสารสันติศึกษาปริทรรศน์จร. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2.
- พันธุ์พงษ์ คงเดชศักดิ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรณูมาศ แก้วรักษา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชน. สถาบันพระปกเกล้า (ออนไลน์). ค้นเมื่อ 29 กันยายน 2559, จาก : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.
- วิไลพร มาหา. (2553). กรณีศึกษาถนนธนบุรี เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). ข้อมูลทั่วไปอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). อำเภopakช่อง. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- เว็บบ์เพจเกษตรศาสตร์. (2542). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560, จาก <http://web.ku.ac.th/king72/2542-09/res02.html>.
- ศ.ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณ โฉ และดร.ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- สถิตินักท่องเที่ยว เขาใหญ่ปากช่อง 55-58. (2560). ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว. นครราชสีมา: กระทรวงการท่องเที่ยว. (เอกสารอัดสำเนา)
- สมยศ โอ่งเคลือบ. (2014). แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. ภาควิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุริย์พร ธรรมิกพงษ์, พวงผกา แก้วกรม, และสุรางค์รัตน์ พันแสง. (2553). การพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างยั่งยืน. คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุชาวลี ชูเอน. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุญานี เวสสุนทร. (2546). เรื่องควรรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการวิจัยองค์การสวนพฤกษศาสตร์ สำนักงานรัฐมนตรี.

หมื่น วิถี. (2539). ป่าไม้ไทย. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์ (1997). [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].

อุษาวดี พลพิพัฒน์. (2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.]. (จุลสาร).

Civil society ประชาสังคม. (2551). sanook พีเดีย. ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2561. จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=263514>.

10 อุโมงค์ต้นไม้ (Tree Tunnel) ที่มีชื่อเสียงระดับโลก. (2556). ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560. จาก <http://www.clipmass.com/story/62838>

ภาคผนวก ก.

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets มหัศจรรย์เส้นทางแห่งสีสันเขาใหญ่

อุโมงค์ต้นไม้ที่มีชื่อเสียงระดับโลก

1. Jacarandas Walk อยู่ที่เมือง โจฮันเนสเบิร์กในประเทศอาฟริกาใต้ เป็นอุโมงค์ต้นไม้ที่เกิดขึ้นจากต้น Jacarandes เป็นอุโมงค์ต้นไม้ที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในโลก

ภาพที่ 1 อุโมงค์ต้นไม้ Jacarandas Walk อยู่ที่เมือง โจฮันเนสเบิร์กในประเทศอาฟริกาใต้

ที่มา: 10 อุโมงค์ต้นไม้ (Tree Tunnel) ที่มีชื่อเสียงระดับโลก. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560.

<http://www.clipmass.com/story/62838>

2. The Dark Hedges ในสหราชอาณาจักร อุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้อยู่ที่ถนน Bregagh Road ใกล้ ๆ หมู่บ้าน Stranocum, County Antrim, ในไอร์แลนด์เหนือ มีอายุกว่า 300 ปี เกิดจากต้น Beech จำนวนกว่า 100 ต้น

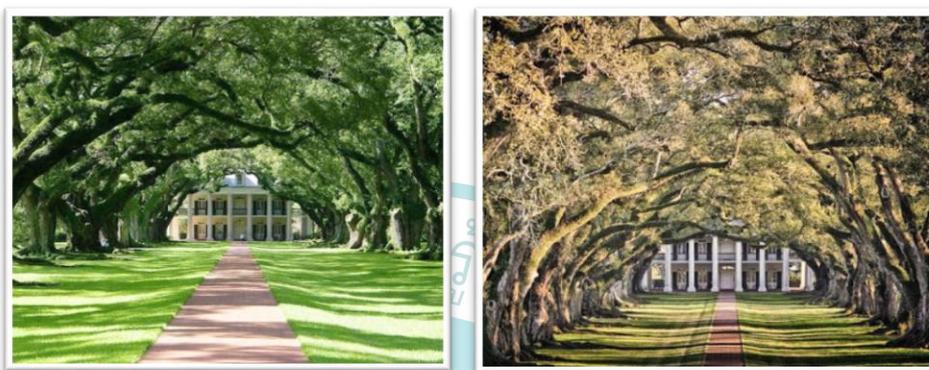

ภาพที่ 2 อุโมงค์ต้นไม้ The Dark Hedges ในสหราชอาณาจักร

ที่มา: 10 อุโมงค์ต้นไม้ (Tree Tunnel) ที่มีชื่อเสียงระดับโลก. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560.

<http://www.clipmass.com/story/62838>

3. Oak Alley Plantation Tree Tunnel ในประเทศสหรัฐอเมริกา อุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้เกิดจากต้นโอ๊ก (Oak) ที่ถูกปลูกขึ้นตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีความยาวประมาณ 240 เมตร อยู่ที่ชุมชน Vacherie รัฐ Louisiana และได้รับการคุ้มครองให้เป็น National Historic LandMark ของสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 3 อุโมงค์ต้นไม้ Oak Alley Plantation Tree Tunnel ในประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา: 10 อุโมงค์ต้นไม้ (Tree Tunnel) ที่มีชื่อเสียงระดับโลก. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560.

<http://www.clipmass.com/story/62838>

4. Natural Tree Tunnel ในสหรัฐอเมริกา อุโมงค์ต้นไม้นี้อยู่ที่ Mendocino Country รัฐแคลิฟอร์เนีย เป็นอุโมงค์ต้นไม้ที่มีรถสัญจรมากที่สุด

ภาพที่ 4 อุโมงค์ต้นไม้ Natural Tree Tunnel ในสหรัฐอเมริกา

ที่มา: 10 อุโมงค์ต้นไม้ (Tree Tunnel) ที่มีชื่อเสียงระดับโลก. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560.

<http://www.clipmass.com/story/62838>

5. Cherry Blossom Tunnel ในประเทศเยอรมัน อุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้อยู่ที่ถนน Heerstrabe ในเมือง Bonn จุดเด่นของอุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้ คือดอกเชอร์รี่ จะบานเพียงปีละครั้งในฤดูร้อนของที่นี่ จะบานเพียง 7 ถึง 10 วันเท่านั้น

ภาพที่ 5 อุโมงค์ต้นไม้ Cherry Blossom Tunnel ในประเทศเยอรมัน

ที่มา: 10 อุโมงค์ต้นไม้ (Tree Tunnel) ที่มีชื่อเสียงระดับโลก. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560.

<http://www.clipmass.com/story/62838>

อุโมงค์ต้นไม้ที่มีชื่อเสียงในเมืองไทย

1. ที่มีชื่อเสียงมาก คืออุโมงค์ต้นไม้ที่บริเวณถนนรัชต์ทางขึ้นเขาใหญ่ อุโมงค์ต้นไม้แห่งนี้มีจุดเด่น คือเกิดจากต้นกระถินยักษ์ใหญ่และไม้เบญจพรรณหายากขนาดใหญ่ อายุนับร้อยปีที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สองข้างถนนโน้มกิ่งเข้าหากัน ผนวกกับทางโค้งซึ่งมีภูเขาที่สวยงามขนาดสองข้างทาง

ภาพที่ 6 อุโมงค์ต้นไม้หลังถูกตัดโค่นเหลือเพียงบางส่วน (ปี 2556)

ที่มา: ภาคประชาชนถกกรมทางหลวงฟื้นทางขึ้นเขาใหญ่. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560.

<http://www.posttoday.com/social/env/233366>

2. อุโมงค์ต้นไม้ต้นมะค่าโมง ตั้งแต่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 17 – 18 ปากทางเข้าหมู่บ้านหนองจิก หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านโปสถ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 7 อุโมงค์ต้นไม้ต้นมะค่าโมง ถนนสายพิมาย – ชุมพวงจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา: “อุโมงค์ต้นไม้” ทล.2175 (พิมาย – ชุมพวง) จ.นครราชสีมา

<http://namotrips.com/2016/03/21/อุโมงค์ต้นไม้/>

3. อุโมงค์ต้นไม้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัด

ภาพที่ 8 อุโมงค์ต้นไม้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา: แชะสนัน โชเชียด กับ 8 สุดยอดอุโมงค์ต้นไม้สวยทั่วไทย

<http://www.painaidii.com/diary/diary-detail/002640/lang/th/>

4. อุโมงค์ต้นไม้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อุโมงค์ต้นไม้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจากต้นกระถินและต้นไม้อื่น

ภาพที่ 9 อุโมงค์ต้นไม้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ที่มา: แชะสนัน โขเชียล กับ 8 สุดยอดอุโมงค์ต้นไม้สวยทั่วโลก

<http://www.painaidii.com/diary/diary-detail/002640/lang/th/>

รายงานการประชุม 4/2558

ชมรม “การศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน”

เมื่อ วันพฤหัสบดีที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ “เขาใหญ่คอนเวนชันเซ็นเตอร์” KYCC (เดอะกรีนเนอร์รี่ รีสอร์ท)

เริ่มประชุม เวลา 13.30 น. ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ “เขาใหญ่คอนเวนชันเซ็นเตอร์” KYCC
ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ

คุณวัชร ปรัชญานุสรณ์ ได้กล่าวถึง ผลการดำเนินงานจัดของประมาณปี 59 กรมการท่องเที่ยว ในโครงการ “KHAOYAI COLOR STREETS” และโครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศูนย์ประสานงาน เขาใหญ่-ปากช่อง

1. เมื่อวันที่ 18 มิ.ย.58 ได้เข้าร่วมประชุมกับ Biz Club นครราชสีมา ในการทำงานเครือข่ายที่ส่งเสริมสนับสนุน ในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาโครงการที่สามารถร่วมกันทำได้

2. การจัดงานในวันรวมน้ำใจสู่กาชาด ประจำปี 2558 ของอำเภอปากช่อง วันที่ 1- 12 ก.ค. 2558 ขอขอบคุณทุกๆ ท่านในชมรมที่มอบสิ่งของเพื่อนำไปจัดกิจกรรมสาธารณกุศล การออกร้านกาชาดในงานน้อยหน้าและของดีเมืองปากช่อง ปี 2558

3. โครงการ KhaoYai Color Streets Project

- เล่าเรื่องราวรูปแบบคร่าว ๆ ในเอกสาร ที่ 3/1 , 3/2 รายละเอียดอยู่ในวาระอื่น ๆ
- ขณะนี้ได้นำเสนอการท่องเที่ยวและกีฬา
- โครงการสร้างอัตลักษณ์ ทางการท่องเที่ยว นครราชสีมาและเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สีสัน และความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว 10.5 ล้านบาท.
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์ประสานงาน เขาใหญ่-ปากช่อง อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในเขตจังหวัดนครราชสีมา และเขตอารยธรรมอีสานใต้ = 4,600,000.
- ได้ให้สัมภาษณ์ทางวิทยุ FM97.5 mhz เวลา 14.23-14.30 น. เมื่อวันอาทิตย์ที่ 5 ก.ค. 58 เรื่องเที่ยวเขาใหญ่หน้าฝน

4. ได้มีการประชุมย่อยที่ เดอะเปียโนรีสอร์ทเขาใหญ่ เมื่อวันที่ 30 มิ.ย. 58 เกี่ยวกับข้อบังคับของชมรมและการจัดกลุ่มสมาชิก หรือ คลาสเตอร์ 12 คลาสเตอร์ โดยคุณกฤษฎา จะนำเสนอตามวาระ

5. ผাগเรื่อง “เมืองแห่งถึงขยะโลก หรือเมืองแห่งการท่องเที่ยวขั้นดี “ โดยคุณไพบุลย์ ปรัชญานุสรณ์ตามที่ได้แจกเอกสารไปเมื่อการประชุมที่ผ่านมา (ครั้งที่ 3 เดือน มิถุนายน 2558)

6. งานถวายพระพร 23 ก.ค. 58 ต้องการผู้เข้าร่วมงานเพิ่มเติม มีระเบียบต่าง ๆ ให้

7. การเชิญด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 3/2558

ที่ประชุมรับรองการประชุม

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

คุณกฤษดา พันธวงศ์สุภกร (ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดในประเทศ ซีเน็คอลเวลด์ เขาใหญ่ เดอะกรีนเนอร์รี รีสอร์ท)

กล่าวในฐานะผู้อนุเคราะห์สถานที่และบริการในการจัดประชุม แนะนำสถานที่ สินค้าที่เปิดบริการให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงความพร้อมในการทำความร่วมมือเป็นพันธมิตรร่วมกับสถานประกอบการอื่น

เปิดให้ผู้เข้าร่วมประชุม ชมวิดิทัศน์โครงการซีเน็คอลเวลด์ และพร้อมที่จะเปิดให้บริการในเดือน ตุลาคม 2558 นี้

คุณพิเชฐ เดชะคำภู (ผอ.การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา)

กล่าวยินดีที่ได้เป็นที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของชมรม และแจ้งให้ที่ประชุมทราบในเรื่องการที่ชมรมได้จัดทำโครงการและงบประมาณ ส่งเสริมการท่องเที่ยวปี 59 โครงการสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยว นครราชสีมาเป็นจำนวนเงิน 6.56 ล้านบาทนั้น และโครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์ประสานงาน เขาใหญ่-ปากช่อง อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในเขตจังหวัดนครราชสีมา และเขตอารยธรรมอีสานใต้ = 4.6 ล้านบาท ว่าทางรัฐมนตรีฯ ได้รับเรื่องไปแล้ว รอขั้นตอนการพิจารณาจาก ครม. ทางท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจะเป็นผู้ดำเนินการ ในการจัดทำงบประมาณ และการดำเนินการในการก่อสร้าง

คุณวัชรวิทย์ ทางชมรมฯ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คุณสุหฤทธิษชาญ นิ่งกุล (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

- กล่าวถึงเรื่องยุทธศาสตร์และแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 59 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเส้นทางท่องเที่ยวว่าแผนยุทธศาสตร์มุ่งเน้นกลุ่มลูกค้าหลัก
- แจกเอกสารที่จัดเพื่อสนับสนุน และกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในวันธรรมดา ทางททท. ได้เพิ่มแพ็คเกจให้จาก 2,000 แพ็คเกจ โดยให้ยื่นได้เลย และจะพิจารณาเป็นรายๆ ไป

ปลัดคณะรัฐมนตรี ตัวแทนท่านนายอำเภอปากช่อง

ท่านนายอำเภอฝากขอบคุณที่ทางชมรมให้การสนับสนุนช่วยเหลืองาน น้อยหน้าซึ่งเป็นของดีเมืองปากช่องเป็นงานประจำปี ของปากช่อง ในส่วนของเงินบริจาค หลังหักค่าใช้จ่าย จากการ

ร่วมด้วยช่วยกัน รายได้เหล่านี้ส่งไปบำรุงพื้นที่ในส่วนของ หมู่บ้านบำรุงท้องที่ที่ประสบสาธารณภัย เช่น แจกถุงยังชีพ

ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 ขอเรียนเชิญประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระบรมฯ ร่วมกับทุกหน่วยงาน ร่วมกันจัดงานวางพานพุ่มดอกไม้เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระบรมโอรสาธิราชฯ เจริญลงทะเบียน 08.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดวิชิตรังกรณ

ในวันที่ 12 สิงหาคม 2558 ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถปีนีทางอำเภอร่วมกับทุกภาคส่วน จัดงานทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง ณ ที่ว่าการอำเภอปากช่อง เวลา 07.30 น. นายอำเภอเป็นประธาน ในช่วงเช้า และในช่วงเย็น ตั้งแต่ 17.00 น. เป็นต้น ไปในงานวางพานพุ่มดอกไม้เพื่อแสดงความจงรักภักดีร่วมกัน

คุณวรพงษ์

รู้สึกชอบใจจุดประสงค์ของทางชมรมเป็นอย่างมาก และได้เอานโยบายของชมรมเข้าที่ประชุม ทางที่ประชุมเห็นว่านโยบายสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แล้วจากการประชุมครั้งนี้ ก็จะได้้นำเรื่องที่ประชุมนี้เข้าเสนอต่อที่ประชุมอีกครั้งโดยศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาปากช่อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้พัฒนาการเรียนการสอนและนโยบายของชมรมสามารถบูรณาการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชมรม ซึ่งปัจจุบันมีแหล่งการเรียนรู้หลายแห่งที่จะให้นักเรียนนักศึกษาเข้าไปค้นคว้าวิจัย โดยเฉพาะในสถานประกอบการแต่ละแห่งล้วนเป็นแหล่งให้ความรู้ได้ทั้งสิ้น สามารถสอน สอดแทรก แต่ละวิชา รวมถึงคุณธรรม และจริยธรรม ยินดีที่ได้ร่วมกิจกรรมกับชมรมเพื่อประโยชน์ของสังคม

สจ.สมยศ(ตัวแทนท่านนายก อบจ.)

ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน อยากนำเสนอเรื่องงบประมาณ โครงการแต่ งบประมาณของ อบจ. ถูกนำไปดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยว ที่ผ่านมา อยากให้ท่านประธานชมรม ไล่โครงการเข้าไป เพราะในการประชุม สภา อบจ. ครั้งต่อไปจะบรรจุเรื่องนี้เข้าที่ประชุม และจะช่วย พิธีเซ็นท์ และผลักดัน โครงการต่อไป เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว การศึกษา และทุกภาคส่วน

คุณชัชวาล รองประธานหอการค้า

เรื่องรายละเอียดการท่องเที่ยวและสายการบิน เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้ผลตอบแทนมากที่สุด ประธานหอการค้าได้พูดคุยถึงเรื่องนี้ตลอดที่ผ่านมาว่าจะทำอย่างไรให้

นครราชสีมามีรายได้เพิ่มขึ้น และกำลังได้รับข่าวดี เพราะมีทัวร์ชาวจีนและชาวยุโรปให้ความสนใจที่จะมาท่องเที่ยว ที่นครราชสีมา แต่ทางทัวร์ยุโรปสนใจที่พินายจึงตรงไปที่พินาย

เรื่องสายการบิน ทางหอการค้าอยากให้มีสายการบิน โคราช-เชียงใหม่ เมื่อไม่กี่เดือนที่ผ่านมาได้มีการเปิดสายการบิน โคราช-เชียงใหม่ขึ้นแต่ได้แค่ไม่นานเพราะประสบปัญหาเส้นทางการบิน และการตลาดของสายการบินเองจึงต้องปิดตัวลง สิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จที่สุดคือพยายามผลักดันให้มีสายการบินนี้เกิดขึ้นเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยว จะได้ใช้เวลาเดินทางน้อยลง และจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในโคราชเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

คุณพงษ์เทพ (ประธานชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยววังน้ำเขียว)

เมื่อปี 2552 สถานที่ท่องเที่ยว พื้พัก ในวังน้ำเขียว ได้รับความนิยมนเป็นอย่างมาก แต่หลังปี 2554 เป็นต้นมาวังน้ำเขียวซบเซาลง เนื่องจากปัญหาทุรกันดาร ตอนนี้ทางกลุ่มวังน้ำเขียวได้พยายามหาแนวทางและการแก้ปัญหาให้ตรงจุด เพื่อให้คนกับป่าสามารถอยู่ร่วมกัน ได้อย่างยั่งยืน

ท่านครรชิต

ปรัชญา วิชิต นโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อนของชมรมฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกับทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่เน้นเรื่องการลงมือทำเพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจน อย่างเช่น โครงการปลูกต้นไม้ข้างทาง ที่ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ร่วมมือกัน ร่วมคิด ร่วมสร้าง และต่อไปก็จะเป็นการรับผลประโยชน์ที่จะได้กลับคืนมาร่วมกัน

เรื่องร้านขายของที่ระลึกบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้ร่วมกันคิดว่าจะนำสินค้าชุมชนไปขาย แต่ทั้งนี้ทางอุทยานฯต้องการเน้นผลิตภัณฑ์ที่เน้นและเป็นสัญลักษณ์ของ เขาใหญ่ให้มากที่สุด

คุณ ชยพล

เพื่อเป็นการส่งเสริมเกษตรท่องเที่ยวเชิงเกษตร อ.ปากช่อง ทางสวนผักปากช่องจะเปิดให้ลูกค้าเข้าเที่ยวชมสวนผักและผลไม้ ซึ่งเป็นการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ ปัจจุบันได้ปรับพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะไปเข้าชมสวนและร่วมทำกิจกรรมกับทางสวนผักปากช่อง นักท่องเที่ยวจะได้ร่วมปลูกและเก็บพืชผลเหล่านั้นเพื่อแลกของรางวัลหรือซื้อกลับไปในราคาที่เหมาะสม ชาวสวนผัก อ.ปากช่องต้องการผลิตผักที่ดีและมีคุณภาพเป็นสำคัญ

คุณต้นเต็น (คณะเลขาชมรมฯ)

รายละเอียดและความคืบหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการปลูกต้นไม้ข้างทาง ในโครงการ เขาใหญ่คัลเลอร์สตรีท เส้นทางที่จะให้ในโครงการมีทั้งหมด 36.5 กิโลเมตร และโครงการแรกที่จะปฏิบัติในปี 58 นี้คือตรงถนนธนารักษ์ กิโลเมตรที่ 9และในปี 59 จะเป็น โครงการที่ 2 บนถนนธนารักษ์ ช่วงกิโลเมตรที่11

ในส่วนของกิจกรรม จะจัดมีการแถลงข่าว ในวันที่ 5 สิงหาคม 2558 ที่กรุงเทพฯ ได้เชิญ ผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่าน เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในส่วนในพื้นที่เขาใหญ่ และจะเริ่มโปรโมทขาย เสื้อโครงการ ในกิจกรรมครั้งนี้ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากกรมป่าไม้ โดยอุปกรณ์ที่ใช้ ล้วนเป็นวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติ เมื่อปลูกเสร็จ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำกลับไปได้ด้วยได้

คุณทงศักดิ์ (ผอ.กรมป่าไม้)

ทางกรมป่าไม้อินดีให้การสนับสนุน โครงการของชมรม และได้นำต้นไม้ตัวอย่างมามอบ ให้แก่ชมรม ในโครงการแรกจะเป็นต้นคูณชมพู ทางป่าไม้ได้จัดทำสมุดบันทึก วิธีการปลูกและดูแล ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับไปพร้อมกับต้นไม้ที่จะนำไปปลูก เพื่อจดบันทึกการเจริญเติบโต ของ ต้นไม้ที่ปลูก ต้นไม้แต่ละต้นจะมีชื่อผู้ที่ปลูกติดไว้ที่ต้นไม้ที่ปลูกแต่ละต้น พร้อมทั้งเกียรติบัตรเพื่อ แสดงถึงการขอบคุณ และทางป่าไม้จะส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยเรื่องวิธีการปลูก และนำถึงการดูแลหลัง การปลูก อยากให้โครงการนี้มีเรื่อย ๆ สำหรับผู้ที่สนใจแต่ไม่ได้มาร่วมงาน แต่ปัญหาอยู่ที่ ตรง บริเวณที่จะปลูก เป็นริมถนน ซึ่งเสี่ยงกับอันตรายพอสมควร

ตัวแทน Big Map แม็กกาซีน

เป็นหนังสือแนะนำที่พัก ที่กิน ที่เที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักนครราชสีมามากขึ้น เมื่อ นักท่องเที่ยวได้หนังสือไป เขาก็มีรายละเอียดคัดเลือกให้นักท่องเที่ยว ว่าเขามาครั้งนี้เขาควร จะพักที่ไหน ใกลี่ที่ไหน เดินทางอย่างไร ทานอาหารที่ไหน

หลังจบการประชุมคุณกฤษดาได้นำคณะเข้าชม ชนิกอนเวิลด์ นั้รงรถไฟ สถานีเขาใหญ่รอบโครงการ และเดินเที่ยวชมสถานที่ตามอัยาศัย

รายชื่อคณะที่ปรึกษา/ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ชมรมฯ

1. นายปัญญา วงศ์ศรีแก้ว(แทน) นายอำเภอปากช่อง จ.นครราชสีมา
2. นายสุหฤทธิ์ ชาญวณังกุล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนง.นครราชสีมา
3. นายพิเชฐ เดชะคำภู ผอ.การท่องเที่ยวและกีฬา
4. นายครรชิต ศรีนพวรรณ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
5. พ.ต.ท.ชินกร อัสวภูมิ สารวัตรท่องเที่ยว 1 กก.3
6. นายวรพงษ์ แสนเมือง รอง ผอ. สฟป.นม.4
7. ดร.ศุภเสฏฐ์ คณากุล นายกสมาคมการศึกษาโรงเรียนเอกชน จ.นครราชสีมา
8. นายทงศักดิ์ นนทภา ผอ.ส่วนส่งเสริมการปลูกป่า
9. คุณชัชวาล วงศ์จร รองประธานหอการค้าจังหวัดนครราชสีมา

รายชื่อคณะกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ชมรมฯ

1. คุณวัชร	ปรัชญานุสรณ์	เดอะเปียโนรีสอร์ทเขาใหญ่	ประธานชมรม
2. คุณศิริพร	จันทร์สมบุร	ลีลาวลัยรีสอร์ท	รองประธานฝ่ายเขาใหญ่ ปากช่อง
3. คุณกฤษดา	พันชวงค์ศุภกร	เดอะกรีนเนอร์รี่ รีสอร์ท	รองประธานฝ่ายแผนและ ยุทธศาสตร์
4. คุณจิตภา	พินิจไชย	VICE President ฟาร์มโชคชัย	รองประธานฝ่ายสื่อสาร องค์กร
5. คุณพงษ์เทพ	มาลาชาสิงห์	ประธานชมรมฯ อ.วังน้ำเขียว	รองประธานฝ่ายกิจกรรม
6. คุณฉกาจ	ยอดแก้ว	คว้าน้ำร้อน	รองประธานฝ่ายวังน้ำเขียว
7. คุณกรกนก	เชาว์ปรีชา	Panthercreek Resort	รองประธาน
8. คุณอนุสร	พฤษยานันต์	สุขอนแก่นแอดเวนเจอร์คลับ	กรรมการและเลขาฯ
9. คุณอาชวิน	พงศ์คุณาจารย์	ภูแพรวพราวรีสอร์ท เขาใหญ่	กรรมการ
10. คุณชยพล	กลมกล่อม	สวนผักปากช่อง	กรรมการ
11. คุณยศวัฒน์	ชนกจินธิศักดิ์	ผู้จัดการทั่วไป PB Valley	กรรมการ
12. นายต๋อง	ศาลา	ร้านคุณยาย	กรรมการ
13. คุณเดือนเพ็ญ	คำพวง	สนง.เกษตรอำเภอปากช่อง	กรรมการ
14. คุณวรรณ	สินาคม	ผอ.ฝ่ายการตลาดกิจกรรมพิเศษPalioBalios ฝ่ายเลขฯ	
15. คุณสิทธิกร	สงครามสุข	Palio&Balios	ฝ่ายเลขฯ

รายชื่อสมาชิกและผู้สังเกตการณ์ ผู้เข้าร่วมประชุม ชมรมฯ

1. นายธนสวรรค์	ดุสิตธีรกุล	ฟาร์มเทนท์รีสอร์ท	
2. น.ส.สิริน	สมสิน	PB Valley	
3. น.ส.สุวัพัชร	อึ้งศิริไพศาล	Biz club Korat	กรรมการกลุ่มการท่องเที่ยว
4. นายเชิงชาย	สวชนไพบูลย์	ฟาร์มเทนท์รีสอร์ท	
5. นายณภัทร	พรายจันทร์	K MagaZine	GM
6. นางไพรัตน์	พรมชน	ไร่อุ่นพรมชล	
7. คุณปาติดา	สายเนตร	Bigmap Magazine	
8. คุณสุภาภรณ์	วาปีโส	ประธานศูนย์ร.เอกชนปากช่อง	
9. คุณมรกต	วัฒนศิษ	ผอ.โรงเรียน	

10. น.ส.ชารทิพย์ ชัยสุวรรณ	เดอะเปียโนริสอร์ท เขาใหญ่
11. น.ส.ประภาพร หล้าเจริญ	ลีลาวลัยรีสอร์ท
12. คุณพิศมัย พงศ์ษา	เคแม่กาศีน
13. คุณเชนทร์ พงษ์นันทกุล	สวนคุณยาย

ระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ 5/2558

ชมรม “การศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”

วันพุธที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เวลา 13:30 – 16:30 น

ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.

- ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ
ผลการดำเนินงานจัดแถลงข่าวในโครงการ “KHAOYAI COLOR STREETS”
ปรึกษาหารือและหาข้อสรุปในการจัดงาน “ต้นไม้ของแม่” ในวันที่ 29 สิงหาคม
- ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 4/2558
- ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ
- 3.1 ท่านปัญญา วงศ์ศรีแก้ว (นายอำเภอปากช่อง)
กล่าวขอบคุณในความร่วมมือนี่ร่วมกันพัฒนาและให้ข้อเสนอแนะ
- 3.2 ท่านครรชิต ศรีนพวรรณ (หัวหน้าอุทยานเขาใหญ่)
ในฐานะผู้อนุเคราะห์สถานที่และบริการในการจัดประชุมแนะนำสถานที่
สินค้าที่เปิดบริการให้กับนักท่องเที่ยวรวมถึงความพร้อมในการทำความ
ร่วมมือเป็นพันธมิตรร่วมกับสมาชิกชมรมฯ
- 3.3 คุณสุหฤทธิ ชาญวณิชกุล (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) นำเสนอ
เรื่องยุทธศาสตร์และแผนการตลาดการท่องเที่ยว 59 ของการท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทยและเส้นทางการท่องเที่ยว
- 3.4 ดร.วิษณุ พะลายานนท์ (ที่ปรึกษา) นำเสนอ
เรื่องยุทธศาสตร์แผนการตลาดและแนวทางการดำเนินการของชมรม
เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม
- 3.5 คุณชัชวาลวงศ์จร(รองประธานหอการค้าฯ) นำเสนอ
การตลาดและทิศทางของการท่องเที่ยวจ.นครราชสีมาและรับฟังข้อเสนอ
แนะ
- 3.6 คุณพงษ์เทพมาลาชาสิงห์(รองประธานฯฝ่ายวังน้ำเขียว) นำเสนอ
กิจกรรมและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเขาค้อปากช่อง
วังน้ำเขียว ปัญหา – อุปสรรคและข้อเสนอแนะ
- 3.7 คุณอินทร์ มูลพิมาย(กรรมการ) นำเสนอ
กลุ่มโฮมสเตย์วังน้ำเขียว

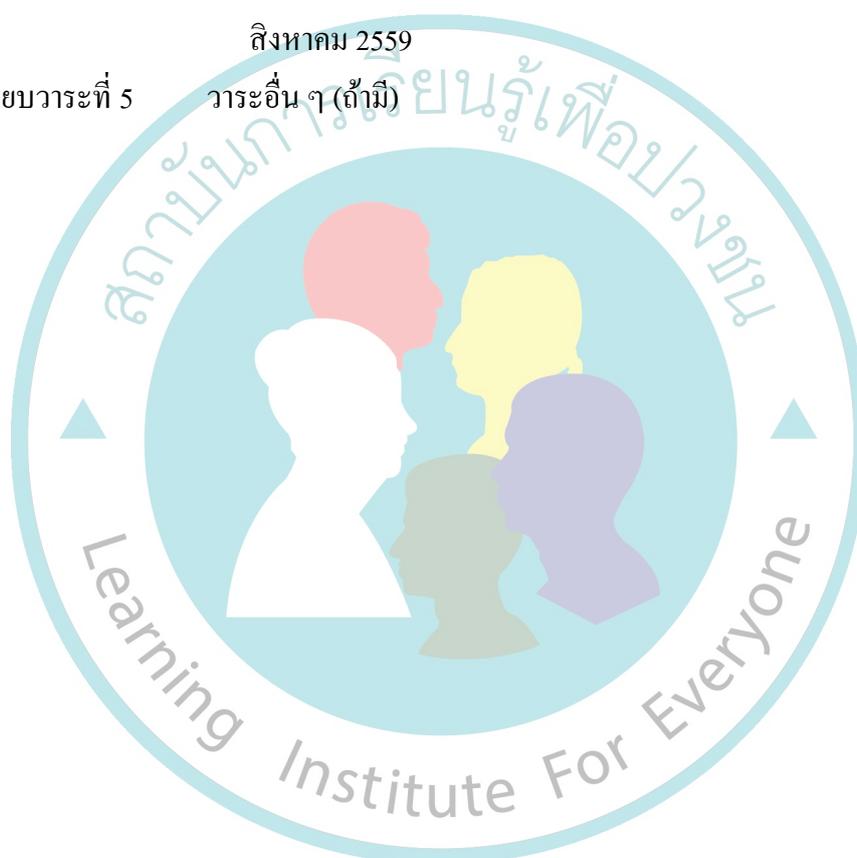
3.8 คุณศิริพร จันทรสมบูรณ์ (รองประธานฯฝ่ายเขาใหญ่-ปากช่อง) นำเสนอ
เรื่องการรับสมาชิกและรายรับ-จ่ายของชมรมการจำหน่ายเสื้อของโครงการ

3.9 คุณชยพล กลมกล่อม (สวนผักปากช่อง) นำเสนอ
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรผักและผลไม้เขาใหญ่ -
ปากช่อง

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

4.1 จัดหาและแบ่งหน้าที่คณะกรรมการในการจัดงาน “ต้นไม้ของแม่” ในวันที่ 29
สิงหาคม 2559

ระเบียบวาระที่ 5 วาระอื่น ๆ (ถ้ามี)

วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นประธานร่วมในพิธีเปิดโครงการ “Khaoyai Color Streets Project” (CSR)
 ในการจัดงาน “ต้นไม้ของแม่”
 เรียน ท่านพลโททวิช สุขปลั่ง แม่ทัพภาคที่ 2 และท่านธงชัย ลืออดุลย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
 สิ่งที่แนบมา กำหนดการ

ชมรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่ง สำนักงานชั่วคราวตั้งอยู่เลขที่ 999 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130 โดยผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอมวกเหล็ก ในจังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนบุคคล และ/หรือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนได้ ส่วนเสีย ได้มีแนวคิดร่วมกันสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวก่อตั้งเป็นชมรมขึ้นเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการศึกษา และการท่องเที่ยว การเผยแพร่ความรู้ในทุกมิติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แก่สังคมส่วนรวม

โดยชมรมฯ ได้จัดโครงการ Khaoyai Color Streets เพื่อพัฒนาภูมิทัศน์ริมถนนหลวง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต และยังช่วยส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ด้วยการปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกที่สวยงามริมถนนหลวง ซึ่งจะมีกิจกรรมปลูกต้นไม้ ครั้งที่ 1 ภายใต้ชื่อ “ต้นไม้ของแม่” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา ด้วยการปลูกต้นไม้งาม 830 ต้น ระยะทาง 1.2 กิโลเมตร ในวันเสาร์ที่ 29 สิงหาคม 2558 เวลา 8.30 – 11.00 น. ณ ถนนธนรัชต์ กิโลเมตรที่ 9 อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ด้วยเหตุนี้ทางชมรมฯ ใคร่ขอเชิญท่านเป็นประธานร่วมในพิธีเปิดโครงการ Khaoyai Color Streets และกิจกรรมปลูกต้นไม้ ครั้งที่ 1 “ต้นไม้ของแม่” ตามวันและเวลาดังกล่าวข้างต้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนและชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนกิจกรรม

การอนุรักษ์ฟื้นฟูโดยการปลูกต้นไม้ในโครงการ Khao Yai Color Streets

แบบสอบถามนี้เป็นของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อปวงชนปากช่อง สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เพื่อดำเนินการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนและชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษาทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้การศึกษาวิจัยนี้ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์และให้ความคิดเห็นตามความเป็นจริง ขอขอบคุณล่วงหน้า ณ ที่นี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

กาเครื่องหมาย X ลงใน () ถูกต้องตามความเป็นจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. ต่ำกว่า 20 ปี () 2. 20 ปีขึ้นไป-30 ปี
() 3. 31 ปีขึ้นไป-40 ปี () 4. 41 ปีขึ้นไป-50 ปี
() 5. 51 ปีขึ้นไป-60 ปี () 6. 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- () 1. ประถมศึกษา () 2. ปวส./ มัธยมศึกษา
() 3. ปวช./ ปริญญาตรี () 4. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

4. สถานภาพสมรส

- () 1. โสด () 2. แต่งงาน
() 3. หย่าร้าง () 4. หม้าย

5. ท่านประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพประเภทใด

- () 1. ค้าขาย/ ทำธุรกิจส่วนตัว () 2. ลูกจ้าง/ พนักงานเอกชน

- () 3. โรงแรม/ ที่พัก/ บริการนำเที่ยว () 4. รัฐบาล/ รัฐวิสาหกิจ
 () 5. เกษตรกร () 6. นักเรียน/ นักศึกษา

6. รายได้ต่อเดือน

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท () 2. 5,001-15,000 บาท
 () 3. 15,001-25,000 บาท () 4. มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลกระทบในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จากการขยาย
 ถนนชนะรัฐ และ การตัดคูมองค์ต้นไม้มั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10 (เมื่อปี 2553)
 กาเครื่องหมาย X ลงในช่อง ถูกต้องตามความเป็นจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบ ในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจากการขยายถนนชนะรัฐ และการตัดคูมองค์ต้นไม้มั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10	ระดับความรู้		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. ท่านเคยทราบข่าวเกี่ยวกับการขยายถนนชนะรัฐ กิโลเมตรที่ 2- 10 และการตัดคูมองค์ต้นไม้มั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10			
2. ท่านเคยได้ใช้ประโยชน์จากต้นไม้มั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10			
3. ท่านมีความรู้สึกรักและหวงแหนต้นไม้มั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10			
4. ท่านทราบถึงผลกระทบในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่จะตามมาจากการตัดต้นไม้มั้งแต่กิโลเมตรที่ 2 ถึงกิโลเมตรที่ 10			

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

กาเครื่องหมาย X ลงในช่อง ถูกต้องตามความเป็นจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	ระดับความรู้		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
5. ท่านทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการอนุรักษ์ฟื้นฟู สองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการปลูกต้นไม้(คุณสีชมพู)ในด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ			
6. ท่านทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการอนุรักษ์ฟื้นฟู สองข้างทาง ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการปลูกต้นไม้(คุณสีชมพู) ในด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน			

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ธรรมชาติสองข้างทางขึ้นเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนกาเครื่องหมาย X ลงในช่อง ถูกต้องตามความเป็นจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ธรรมชาติทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีท	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
การร่วมในการตัดสินใจ				
7. ท่านมีส่วนร่วมเข้าประชุมเสนอปัญหา และความต้องการของชุมชน ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน				
8. ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการ ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน				
9. ท่านมีส่วนร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนของท่านเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน				

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ				
10. ท่านมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้(คุณสีชมพู)ในการอนุรักษ์พื้นที่ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน				
11. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาต้นไม้ (คุณสีชมพู)ในการอนุรักษ์พื้นที่ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน				
การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์				
12. ท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการปลูกต้นไม้(คุณสีชมพู)ในการอนุรักษ์พื้นที่ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในโครงการเขาใหญ่คัลเลอร์สตรีทเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอนาคต				

ส่วนที่ 5 ประเด็นการสัมภาษณ์

1. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

1.1 สภาพปัญหาในการอนุรักษ์พื้นที่ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นอย่างไร (ประเด็นการสัมภาษณ์ : จิตสำนึก, กฎระเบียบ, ทักษะติดต่อเจ้าหน้าที่, ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่

.....

.....

.....

1.2 บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ (ทราบหรือไม่)

.....

.....

.....

1.3 บทบาทของชุมชนในการพัฒนา ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.1 สภาพปัญหาในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นอย่างไร (ประเด็นการสัมภาษณ์ : จิตสำนึก, การควบคุมการใช้ประโยชน์, กฎระเบียบ, ทักษะติดต่อเจ้าหน้าที่, ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่)

.....

.....

.....

2.2 ความต้องการแก้ไขปัญหาในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นอย่างไร (ประเด็นการสัมภาษณ์ : การผ่อนปรนกฎระเบียบ, การปรับปรุงกฎระเบียบ, การมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบ)

.....

.....

.....

2.3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟู ถนนชนะรัชต์ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นอย่างไร (ประเด็นการสัมภาษณ์ : การมีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึก, ธรรมชาติ, การกำหนดทิศทางการพัฒนา)

.....

.....

.....

**3. บทบาทของหน่วยงานหรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทัศนธนะ
ระดับ กม.9 ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**

3.1 หน่วยงานภาครัฐ (ประเด็นการสัมภาษณ์ : ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับการปลูกต้นไม้ ได้แก่ โรงเรียน, ส่วนราชการอื่น)

.....

.....

.....

3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ประเด็นการสัมภาษณ์ : ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

.....

.....

.....

3.3 ประชาชนหรือองค์กรชุมชน (ประเด็นการสัมภาษณ์ : ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง)

.....

.....

.....

**4. ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทัศนธนะระดับ กม.9 ทาง
ขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นอย่างไร**

3.1 ปัญหาจากตัวประชาชนเอง (ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความขัดแย้ง, การวางแผนการใช้
ประโยชน์, การปฏิบัติตามกฎ, ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น, ข้อมูลข่าวสาร)

.....

.....

.....

3.2 ปัญหาจากตัวประชาชนเอง (ประเด็นการสัมภาษณ์ : มีองค์กรชุมชนหรือไม่, การประสานงาน, ความคิดริเริ่มขององค์กรชุมชน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบบทบาทตามรัฐธรรมนูญหรือไม่)

.....

.....

3.3 ปัญหาจากตัวประชาชนเอง (ประเด็นการสัมภาษณ์ : การเข้มงวดด้านกฎหมาย, การมีแผนงานและงบประมาณสนับสนุน, การยอมรับของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่, การสนับสนุนของชุมชน, กฎระเบียบต่างๆ, ความใกล้ชิดของชุมชนกับเจ้าหน้าที่)

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอนุสรฯ พุทธยานันต์
วันเดือนปีเกิด	29 มีนาคม 2515
ที่อยู่	343/1 หมู่ที่ 1 ถนนนิคมลำตะคอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
เบอร์โทรศัพท์	082 368 6111, 092 398 9999
อีเมล	sukanan.shoot@gmail.com, smileorg2018@gmail.com
สถานที่ทำงาน	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดีการช่าง 343 หมู่ที่ 1 ถนนนิคมลำตะคอง ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา (กรรมการผู้จัดการ)
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการ พัฒนาท้องถิ่น สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เมื่อ พ.ศ. 2556
ตำแหน่งทางสังคม	นายกสมาคมกีฬายิงปืน สุxonันต์ เลขที่ 176/5 หมู่ที่ 1 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา เลขานุการ (ผู้ก่อตั้ง) สมาคมพัฒนาการท่องเที่ยวเขาใหญ่ เลขที่ 39 หมู่ที่ 10 ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา